This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

MED
12-70

De la casa professa de la comp. de Jesus de Madrid

ANTONII MVSAE BRASAVOLI MEDICI FERRARIENSIS,

EXAMEN *omnium Catapotiorum uel Pilularum, quarum apud Pharmacopolas uſus eſt. ad Illuſtrem*

ALPHONSVM ESTENSEM.

CONRADI Geſneri medici Tigurini enumeratio medicamentorum purgantium, vomitoriorum, & aluum bonam facientium, ordine alphabeti.

Omnia nunc primùm & nata & excuſa.

LVGDVNI,
EX SCVTO COLONIENSI
1546.

AD ILLVSTREM ALPHONSVM

Eſtenſem, Illuſtriſſ. Alphõſi ducis Ferrariæ filiũ, & optimæ ſpei adoleſcentem,

ANTONIVS MVSA BRASAVOLVS.

*COgitanti mihi, Alphonſe præſtantiſſ. cui hic
libellus mole quidẽ paruus, ſed qui non pau-
ca in noſtra hæc arte ſpectatu digna complecta=
tur, inſcribendus eſſet: tu vnus præ cũctis occurri=
ſti, qui cùm ſis ætate paruus, multos tamen literis,
prudẽtia, ſapientia, liberalitate, ac animi magni=
tudine excedis: vt in hac tam tenera ætate plus
ſpondere videaris, quàm qui vigeſimum quintum
annum attigère. Paruus igitur libellus tibi paruo
puero inſcribendus eſt: cum ne in eius lectione fa=
tigeris, tum vt ad literas amplectendas exciteris.
Ad quas tamen capeſſendas aſſiduum habes præ=
ceptorem, virum doctiſſimum Peregrinum Mo=
ratum, non paucis viris noſtra hac ætate præfe=
rendum. Nec parum mouent me ad hanc electio=
nem Illuſtriſſ. patris tui verba in illa vltima ægri=
tudine, qua ab his mundi curis exemptus, ad ſy=
dera euectus eſt, quibus tanto amore, tanta cha=
ritate, tamq; ardenti pietate, te nobis non ſemel
commendauit. Imò & iure optimo tibi debetur*

hic

hic libellus, cũm ſoròr tuę illuſtriſs. Eleonora natu grandior libellum de Syrupis nacta ſit, quem hic proximus labor conſecutus eſt, hoc tu natuminor, iure ipſo potiaris, ac tibi inſcribatur, par eſt. Accipe igitur hilari frõte munuſculum hoc Illuſtriſs. Alphonſe. Sic enim nos allicies, vt in tuum decus alia multò maiora cõparemus, & eos qui ſtudia literarum ſectantur, vt cœpiſti, ama. Vale.

Antonii Muſæ Bra SAVOLI MEDICI FERRARIENSIS,

Examen Catapotiorum, ſeu Pilularum, quorum uſus eſt apud Pharmacopolas.

INTERLOCVTORES.

BRASAVOLVS. SENEX.

BRASAVOLVS.

NON aduenis inexpectate, ô venerande Senex, nam diu eſt, quòd hîc te expecto: ambigebamq́ue, & mecum ipſe cogitabã, an ſiniſtri quicquam tibi contigiſſet. hora etenim dudum tranſacta eſt, qua ad nos te venturum dixeras. Iamiam mancipium hoc ad te mittere parabam, niſi præſtò adfuiſſes, qui tam lõgæ moræ cauſam diſceret, & ad nos quantò ocyus fieri poſſet, reuerteretur. SEN. Imò non pauca fuêre impedimenta, quæ nos hactenus à tam dulci colloquio, & à nobis immodicè optato impediêre. Sed vnum præ omnibus mirè me vexauit, & adhuc vexare non deſinit. BRA. Quidnam hoc eſt mi Senex? vt ego tecum vel prouidere, vel cõdolere poſſim. SEN. Vir quidã,

imò potius rabula & maledica cornix de me oblocutus eſt, cùm mihi iam diu inſtituerim eſſe virum probum, neminem lædere, de nemine vel ioco obloqui: hic autẽ vt vir eſt procaciſsimus, & vuula (vt aiunt) linguacior, in res meas veluti Rhinoceros obringit, me traducit, de me paſsim obloquitur: per Herculẽ moriar, niſi id efficiam, vt ſuis dentibus ſibi linguam mordicet, & citra dentes ſub palato coerceat. BR. Non decet ſenem virũ & Chriſtianum hęc facere, nedum cogitare. SENEX. Imò maximè decet, ne hæc mala beſtia de bonis & probis viris iterũ obloqui audeat. BR. Quid dixit tandẽ? quæ atra fulmina hæc fuere? SE. Ea, quæ nec ferre poſſum, nec feram, quoad dignam de ipſo pro tanto ſcelere vindictam ſumam. BR. Igitur Ieſum Chriſtũ patrem noſtrum & præceptorem non imitaberis, qui pro nobis tot contumelias paſſus eſt, tot iurgia, tot verbera, & tu minimum verbum ferre non potes? SE. Non ſum ego Chriſtus, quem etiam nec Petrus, nec multi alii diſcipuli in omnibus imitari potuere. Si verba illa in te dicta fuiſſent, & tu quoque iraſcereris, & vehemẽti ira excãdeſceres. BR. Dic (ni piger) ea, quæ de te obloquutus eſt, ſuntne vera, an falſa? SEN. Vera? Imò falſiſsima. BR. Is igitur vir falſus eſt, qui de te falſiſsima obloquebatur. SE. Et falſiſsimus, ſi dici poſsit.

BRA. Propter quid falſiſsimus? SENEX. Quia de me ſuis conſpurcatis verbis falſiſsima in publicum effundebat. BR. O bone ſenex, quis fecit hunc eſſe virum falſiſsimum? SEN. Aliud cogitare non poſſum, præterquàm à ſuo malo genio in hanc miſeriam ductum eſſe. BR. Tu ipſe vera cauſa es, cur hic falſiſsimus ſit. SE. Ego, quid inquis? BRA. Dic, nónne ob id falſus eſt, quia de te falſa obloqui voluit? SE. Profectò. BRA. Tu igitur cauſa es cur ſit homo falſus, cùm de te falſa loquutus ſit. Vnde vindictam ſumpſiſti, nec opus eſt amplius ſumas: quia hunc hominem falſum feciſti, & ipſemet ſibi iniuriam fecit, vtpote abs te conuictus mendacii: atque ita cùm te lædere voluerit, ſeipſum lęſit imprudẽs, quia ſe falſum fecit, non tibi nocuit. Adde hunc hominem illa de te non dixiſſe, quæ de te falſa dixit. nempe ſi falſa ſunt, tu is non es, de quo obloquebatur. SEN. De me ipſo obloquebatur. BRASAVO. Quomodo de te, ſi non erat verum? SENEX. Ea omnia ſub meo nomine protulit. BRA. Veruntamen hoc tuo nomine, vel ſimili complures vocantur. SE. Addebat cognomen. BRAS. Imò & ſi te digito oſtendiſſet, & falſa dixiſſet, de te nullo pacto loquebatur. Dic ſi te Regẽ Galliæ, aut Chriſtianorum Imperatorem vocaret atque ſalutaret, ægre ferrésne? SEN. Non ægrè ferrem,

ſed hunc veluti fatuum deriderem. BRASA. Quamobrē? SEN. Quia nec Rex Galliæ ſum, nec Chriſtianorum Imperator, & lōgè abeſt vt ſim. BR. Si igitur vocet te falſarium, ſi fœneratorem, cur non derides, cùm in hoc deperdito hominum genere non ſis? SEN. Fortè aliis hominibus ſuadebit, me his vitiis eſſe conſperſum. BR. Quomodo ſuadebit, ſi hæc in te nullus inuenire poterit? Imò ipſe ſceleſtus, & apud omnes homines infamis euadet, cùm te eſſe probum virū atq; integrum, abſque labe, abſq; vitio, abſq; macula experientur & comprobabunt: & hi, qui audiēt, inter ſe muſsitabunt, quàm hæc peſsima lingua & vipera de hoc probo viro malè dicit. quamobrem ipſe ſibiipſi, & non tibi iniuriā facit. nam infamē ſe reddit, & à Deo ac probis hominibus odio habetur. Neſcis quid ſuperioribus annis mihi contigerit? SEN. De illo, qui totis viribus in publicis ſcholis tuum nomē temerare auſus eſt? BR. De illo, inquā, is cœpit priuatim & publicè de me obloqui, quem tamen paulò prius officiis & non mediocribus promerueram. Sed ego vice verſa de eo bene dicere non quidem cœpi, ſed perſeueraui, vt deniq; ipſe ex ſuis maledictis ac noſtris benedictis & benefactis iam cœperit per totam vrbem digito monſtrari infami, & à quibuſdam (in hoc tamen improbis) ex-

crem

crementis pollui atque inquinari. Si hic igitur de te malè loquutus eſt, tu de illo bene dicas, ne ſimul & ipſe malè dicendo malus efficiaris. Scis cur ille de te malè locutus eſt? SE. Nec poſſum mentem concipere. BRA. Quia malus, & (vt inquit Seneca) bene dicere neſcit. SE. Tamen non poſſum non ægrè ferre. BR. Quia vir es pinguioris Mineruæ, tuaq; opinione falleris. Verè enim dictum eſt, Neminem, niſi ex ſeipſo, lædi poſſe. & id tibi illatum eſſe putas, quod ſibi intulit. non enim in ſapientis animum cadit iniuria, vt Plato & Plutarchus ille Chæroneus lõga quadam oratione oſtendit. Quid curas latrantium canũ voces, modò dentibus obeſſe non poſſint? SE. Nihil. BRA. Aequè nihil cures malè dicentium voces, quos philoſophi omnes nõ ab re canes vocitant. Obganniant igitur inſidioſæ vulpes, crocitent, latrent de bonis viris per plateas, per templa, per vicos, per angiportus, nihil aliud faciunt, quàm vt ſe peſsimos viros eſſe oſtendant. Tu verò tetragonũ Ariſtotelis corpus imiteris, quod in quancunque ieceris partẽ recto labore ſeſsile eſt. Noli à recta via, à recto tramite declinare, ſi quis alter improbus eſſe velit, imò pro hoc maledico, pro hoc ſceleſtiſsimo viro, qui malè dicendo ſua labia cõtaminat, immortalem Deum exora, vt illi ignoſcat, illi rectã & in-

tegram mentẽ condonet, vt ſuos errores noſcens ad Deum cõuertatur, & bene dicere ſimul, ac bene viuere diſcat: tuq; ſimul improborum maledicta & calumnias contẽnere diſcas, ac etiam id dicas quod Auguſtus ad Tyberiũ, Satis eſt ſi hoc habemus, ne quis nobis malè dicendo malè facere poſsit. hoc autem aſſequutus iam es ſi probus vir fueris. SE. Hec facilius dici poſſunt, quàm fieri. BRA. Imò fieri æquè facile eſt. SE. Neſcio ſi tam conſtãter ipſo opere ageres, vt verbis agẽdum ſuades. BR. Imò expertus es (abſit iactantia) nos idẽ opere effeciſſe. An præteriit memoria coniuratorum illorum contra nos pugnantiũ, qui cùm ab illuſtriſs. principe ex albo illorũ, qui publicè profitentur, expuncti forent, hoc in me referebant. cõuenere ſimul, noſq; & maledictis & malefactis irritare cœperunt. At ſemper cõſtanti animo omnia tulimus, multos ex ipſis, officiis & non modicis affecimus, de aliis bene dicere non deſiimus, malè dicãt ipſi quantũ iubet, & quantũ poſſunt. Cumq; amicorum coniunctiones noſtræ ſint multò maiores, multoq; ampliores, quàm illorum, omnia quæ dicebant, omnia quæ agebãt ad minima nobis referebantur: illa (vt decet) in bonam partem accipiebamus, Deumq; pro illis exorabamus, vt ad bonã frugẽ redirent, & reſipiſcerent. SE. Omnia noui, & ſcio, ſi

obeſ

obeſſe potuiſſent, etiã ſuo maximo incommodo obeſſe nõ deſtitiſſent: tamẽ non poſſum mente concipere aliquem eſſe, cui placeat vt de ſe malè dicat quiſpiã. BR. Puto & te nunquam vidiſſe vel expertum eſſe verè integrum virũ, & verè humanum. Dic quid aliud eſt iniuria, quàm aliquem virum bono priuare? SE. Quę dicis (niſi apertius loquaris) nõ accipio. BR. Vt accipias curabo. Si aliquis tibi iniuriã facit, quid hic facit? SE. Vel de me obloquitur, vel mea bona furatur, vel filiam corrumpit: hęc, & huius generis alia iniurias eſſe & inſanum vulgus iudicat. BRA. Hoc eſt quod petebam in illa ſententia citata, qua dicebamus, iniuriam eſſe hominem aliquo bono priuare. Si quis ergo tua bona ſurripiat, tibi iniuriam facit, quia his bonis te priuat. Si tuam filiam corrumpit, tibi iniuriam facit, quia priuat te pudica filia & virgine, quod bonum eſt: & ideò iniuriam facere, eſt hominem aliquo bono priuare. SE. Iam accepi, & ita eſſe conſtat. imò & pati iniuriam eſt aliquo bono priuari, in quocunque genere ſit. BRA. Dic autem quid eſt verum bonum, niſi virtus? nam diuitiæ labiles ſunt & caducæ. pulchritudo fluida eſt, & tanquam flos breui euaneſcit. robur diuturno tempore langueſcit. Vnde nõ ab re à Stellato poëta dictũ eſt,

Præter virtutẽ nõ eſt durabile quicquam,

Diui

Diuitiæ pereunt, ſpecies quoque, robur, honores,
Cūcta cadūt, Virtus æterna in tēpora durat,
Quā fortuna neqt, nec tollere lōga vetuſtas.

SEN. Hæc ita eſſe conſtat, & nullus vel ignarus inficias it. BR. At virtus ab eo auferri non poteſt, qui illā habet. SEN. Et hoc aſſerunt omnes. BRAS. Igitur vir probus iniuria affici non poteſt, quoniā eius probitas ab eo auferri nō valet, nec vnquā hoc bono priuari contingit. hoc ferè argumento aut ſimili vſus eſt Maximus Tyrius, cùm probare contendebat, probum virū iniuriā non pati. nam virtute priuari nequit: & improbus eſt, qui iniuriam patitur, ac ſubit. Imò eodē loco probare contendit, improbum virū non poſſe pati iniuriam, quia virtutem nō habet qua poſſit priuari, & longiſsimis verbis non eſſe referēdam iniuriā ſuadere nititur. Dic num is qui te iniuria affecit, & de te malè dixit, aut de alio, à te ipſo & ab aliis vituperio afficitur, & vir improbus exiſtimatur? SEN. Equidem vituperio afficitur. BR. At ſi iniuriam referre volueris, nónne & tu vituperio dignus eris? SEN. Si recta mentis acie contēplor, ita eſſe conſtat. BR. Propterea & tu ipſe noli hūc virū in improbitate imitari, ne & tu vituperii particeps euadas. SE. A nobis dictū eſt ſuperius facilius eſſe hæc dicere, quàm facere.

BRA. Et à nobis reſponſum eſt, facilius eſſe facere, quàm dicere. Nam facere, nihil aliud eſt, quàm à referenda iniuria abſtinere. quod facillimũ eſt, cùm inferre iniuriam ſit difficillimum: nã opus eſt media inuenire, per quæ inferatur, pericula euitare, quæ iam contingere poſſent. Cùm igitur te accepiſſe iniuriã putas, hoc eſt potiſsimum documentum, cohibe animum, mẽtem tuam ſtatim reprime, noli vel minimum temporis ſupra hanc rem cogitare. Quippe (vt Maximi exemplo vtar) ſicut inter corporis morbos qui ſerpunt, cõtumaciter ſanitati reſiſtunt, ac propterea oportet firmum curationis genus adhibere, vt quod ſupereſt tabi, ſaluum fiat: Ita in iniuria referenda, quæ optimè ſerpenti morbo comparatur. nam quandoque per vrbes, quãdoque per prouincias adeò ſerpit, vt infinitorũ malorũ cauſa ſit, niſi firmũ remediũ exhibeatur. Eſt autẽ firmũ remediũ, cohibere patiq; quod aliquis putabit eſſe iniuriã, ſed iniuria verè nõ eſt, ſi quid ſit iniuria ad vnguem conſideremus. Noſtris his temporibus calamitatibus plenis, videmus ob iniurias Carolum Imperatorem Quintum copioſo exercitu in Galliã ingreſſum eſſe, & Franciſcum Gallorũ Regẽ non minori exercitu econtrario oppugnare. poterat autem vel vno minimo verbulo pax inter hos cõponi, ſed vterq;

putat

putat ſe iniuria affectum. Quis verò eorũ recte bellet, aut quis non recte, nouit glorioſus Deus, qui illi opem ferat, qui ſtudet eius ſanctam fidem erigere, confirmare, & ampliare, & qui Italiam in tranquilla pace ſeruare debeat. In reliquis prouideat Deus, faxitque vt ſummi paſtores, qui in Petri cathedra ſedẽt, & Chriſti claues habere profitentur, potius bella ſedent, quàm ea mouere conentur. SE. Tu igitur neq; Gallorũ, neq; Imperatoris factiones ſequeris? BR. Et impenſe fatuos exiſtimo qui ſequuntur. cum Paulo dicam, Quæ ſupra me, nihil ad me. quantũ in me ſit, Deũ optimum oro, vt integra pace fruantur. Quòd ſi fieri non poſsit, is ſuperet qui Deo placebit, & qui Chriſtianam religionem augere debet, & illuſtriſsimum Ducẽ noſtrũ in pace relicturus eſt. ſit quicũq;, is ſuperet, vincat, fiat totius Chriſtianæ religionis dux, & anteſignanus. At ad rẽ noſtrã redeũtes, ſola iniuria, vel credita iniuria, tantarũ litiũ cauſa eſt, & alicuius ingentis facinoris erit. SEN. Si hi qui ſummi ſunt in Chriſtiana fide proceres iniuriã referũt, cur ego homuncio referre non debeo? BRA. De his tam magnis viris loqui noſtrũ non eſt. In genere tamen dicemus illos neq; eſſe Chriſtianos, neq; Chriſti imitatores, qui iniurias patienter non ferũt. SE. Si hæc à principibus deſpicerẽtur, &

placi

placidè ferrent iniurias, omnes de illis teme rè malè dicerẽt. BRA. Malè dicant quantum lubet, ſi ipſi Chriſtiani ſunt, negligere debẽt, & prauorum maledicẽtias contẽnere. Quippe principis officium eſt, illos punire qui in alios iniuriam inferunt: eis verò ſponte & libenter parcere, qui in ipſoſmet Principes inferre conantur. SEN. Illuc duci non poſſum, vt credam te libenter iniurias pati. BRASA. Hoc ad rem nihil facit. Si tibi cordi eſt meam naturam cognoſcere, eam à cunis vſque explicabo. SEN. Hoc mihi gratiſsimum erit. nã fortè commonitus iniurias ferre addiſcam: ſicuti vxorem meam abs te frænare didici, & iam domi tranquilla pace fruor. BRASAVOL. Ego meopte ingenio in vindictã inclinor, & niſi Deus optimus mentem meam direxiſſet, de omni etiam exili iniuria vindictam referre optarem, nec quicquam minimum ferre poſſem. Tamen à Deo mihi datum eſt, vt hanc naturalẽ inclinationẽ cognoſcerem, & cognitã ſuperarem, ac profligarẽ. SEN. Optima victoria hæc eſt, quam ſupra omnes alias collaudat Salomon. ſed quomodo teipſũ vincere potuiſti, & à quo præceptore hãc artẽ didiciſti, vt naturam propriã tibi à materno vtero inſitam ſuperare poſsis? BRASAVOLVS. Omnia tibi explanare tentabo, ſi aures porrexeris. Vt dixi, meapte natura,

iniurias ferre non poteram. Tamen à pueritia Deus quandam bonam mentem mihi cõceſsit, & in bonum propenſam. SEN. Quomodo in bonum propenſa erat, ſi vindictam inferre cupiebas? BRAS. Hoc audias, in aliis quibuſq; actibus. nã ſatis recta erat de ſe, modò nõ afficeretur iniuria: nec vnquam inferre iniuriã optabat, licet quãdoq; referre cogitaret. Itaq; hac recta mente, à Deo (vt arbitror) ductus, omnes actiones meas in Deum dirigebam, illum frequenter exorans, vt dirigeret greſſus meos in ſemitas ſuas. Imò in puerili illa ętate, quæ prope infantiam eſt, ante pubertatem, orationes quaſdam & preces ad Deum mihi fingebam, quibus maieſtatẽ eius orabam, vt bonum me redderet, & ad diſcẽdum aptum, & talem me effingeret, vt continuè mandata eius ſeruarem: nonnullaq; alia addebã, vt noſtræ vires ſuppetere poterant. Fortè benignus Deus & miſericors hũc animum reſpiciens, in melius direxit, & perſeuerare fecit. Imò nihil tunc agebam, quin ad vota ſuccederet. Progrediẽte ætate humanioribus literis incumbere cœpi, diuinum auxiliũ nõ defuit. etenim nullus erat qui me ad bonas literas hortaretur & excitaret. Quin mater mea viro orbata, vt erat circa filios tenella, cùm noctu ſurgebã vt literis incumberem: conquerebatur, mihi conuicia dicebat.

time

timebat enim ne in illa tam tenera ætate in aliquã ſæuam ægritudinẽ inciderem, & ante diem præuenirer. Interim clericus effectus tum, templum frequentabam, linea veſte indutus, ad matutinas horas ſingulo mane ſurgebam. Muſicæ incumbere cœpi: ſed glorioſiſsimo Deo non placuit me per hunc modũ illi inſeruire. Cœpi Iuri Ciuili incumbere, & Canonico: nec iſta fuit mea illa vocatio, qua à Deo vocandus eram. Cœpi liberalibus artibus incumbere, & duce Deo in trium anno rum curriculo ita profeci, vt diebus feſtis ad dialecticam interpretandam, cùm adhuc & puer eſſem & ſcholaſticus, vocarer. Sequenti anno, artium & medicinæ (vt inquiunt) inſignia adeptus ſum, & anno M.D.XXI. Illuſtriſs. Herculi Alphõſi ducis Ferrarię primogenito inſeruire cœpi, qui me in Galliam duxit M.D. XXVIII. SE. Neſcio quorſũ per hęc diſcurras. BR. Statim intelliges. Cùm è Gallia in Italiã redii, protinus vxorem duxi, anno ætatis meæ XXVIII. Tũc per vniuerſum trãſactæ vitæ curſum diſcurrere cœpi, & manifeſtè cognoui me ad hanc vſque ætatem per cõueniẽtiã media honeſta & laude digna perueniſſe, idque non eſſe factũ ex meis viribus, & ex mea induſtria, vel ex meo ingenio, ſed tantũ ex nutu Dei, ex virtute diuina, Deo optimo doctore, qui me huc perduxit, quaſi ita illi

ex ſua infinita bonitate placuit. Et licet à pueritia omnia quæ agerem, omnia quæ cogitarem, in Deum ſemper referrētur, id erat vniuerſali quodā modo factum, non ita ſtatutè vt in hoc particulari diſcurſu M. D. XXVIII. quo tempore intra me diſpoſui, iuraui, ac ſtatui, ſi non eram futurus probus, ſaltem ſtudere probos imitari: cœpique eo tempore multos Dauidis Pſalmos legere, ac relegere, non paucas orationes obmurmurare, multis ſacris, quæ miſſæ vocantur, intereſſe, officia cùm virginis, tum magnum (vt dicunt) in dies repetere. Sed in his tanta temporis copia conterebatur, vt vix pro negotiis ſufficerē, imò re vera nō ſufficiebam: proprerea coëgerunt me rei medicæ praxis, & publica lectionū interpretatio, tot Pſalmos derelinquere, & tot diuina officia, & hoc factum eſt (me iudice) Deo ipſo gubernante, atq; dirigente. nam & hoc non minus bene facere eſt, quàm pſalmos cantillare, ſcilicet, lectionibus incumbere, publicè docere, rem medicam exercere, negotiis familiaribus, & illis quidem multiplicibus prouidere. Propterea vt probi viri officio fungeremur, iterū cōſiderare cœpimus & mētis acie diſcurrendo probare illū non eſſe probū virum, qui multos Pſalmos congerat, qui aſſiduus in ſacris interſit, ſi in reliquis vitę operi-

bus malus ſit, quãuis illa bona opera ſint. An verò meritoria vel nõ meritoria, his diſputandũ relinquo, qbus otiũ eſt de his rebus diſſerere: nã mihi ſatis eſt in his rebus patrẽ meũ imitari, auũ, atauum atq; abauũ, qui ſemper probiſsimi viri ab vniuerſo populo crediti ſunt. Cœpimus igitur vias alias tẽtare, vt ꝓbi viri officio fungeremur, & nũquã à recto tramite vel minimũ diſcederemus. Illud occurrit, ſi nunquã ingeniolo noſtro otiũ daremus, ſed in cõtinuis negotiis eſſet occupatũ, non dari illi cõmodũ vel occaſionẽ aliquam cuiuſpiam mali perpetrandi. Itaq; & diurnas & nocturnas horas partiri cœpimus, vt eſſemus ſemper in negotio. Verùm cum his etiã perpetuis occupationibus, quibus aliquod vitæ ſpatium tranſegimus, ſi quid mihi interim dicebatur aduerſum, ſi quis retuliſſet, (vt ſepe cõtingebat) aliquẽ de me obloquutum eſſe, æſtuabat animus, iraſcebar, cruciabar, de vindicta cogitabam, & quo modo iniuriam referre poſſem: quanuis circa alia mirè occupatus eſſem: nempe malignus hoſtis diabolus iniuriæ ſpeciẽ ſuggerebat. Tunc nouimus & hanc non eſſe perfectam viam ad probitatem, & ad ferẽdas iniurias: deniq; multis viis cõſideratis, in illã ꝑuenimus, atq; deſcẽdimus, & in illa aſſueſcere cœpimus, perſeueramus, & perſeueraturos ſtatuimus,

quæ eſt in omni re, in omni cogitatione, in omni negotio, quantum poſsibile ſit Chriſti veſtigia imitari. Cœpi igitur cùm aliquis mihi dicebat, in tali virorum conſeſſu omnes de te honeſtè locuti ſunt, præter magnũ illũ Satrapam & publicum maledicũ, qui mirè obloquebatur. Tũc intra meipſum cogitare incipiebam (quanuis arderet animus in vindictam) quid fecit in hoc caſu Chriſtus noſter? quomodo ſe geſsit in illos, qui eum blaſphemiis atq; cõuiciis irritabant? noſcebamus, legebamuſq; pro illis Deum patrem exoraſſe, vt illis parceret, qui neſciebant quid facerẽt. Cœpi & ego Chriſtum imitari, pro his Deũ orans, qui de me obloquebantur, qui lædere cupiebãt, & tentabãt. Sed primis illis vicibus cùm hanc artem exercere cœpi (etenim ars quædam eſt hæc Chriſti imitatio) in primo illo veſtibulo ſenſus mirè pugnabãt, & imaginatio ipſa fermè refugiebat, diſtorquebatur animus, vt pedem ferè ab hac bona imitatione retraherent, & pro his orandũ eſſe nollẽt. Veruntamen ratio ipſa, quæ id ſibi agendum ſtatuerat, repugnabat, reprimebatq; ſenſus. Et hæc erat non mediocris pugna, quia meapte natura in vindictam pronus eram: tamen cùm ratio bis, ter, & quater ſenſum viciſſet, deinde facilius & cum minori labore ſuperabat, & facilius cedebãt ſenſus. Mirũq; audias,

cum

cum iam ratio ſenſuum domina eſſet & præſes, in meipſo tamen expertus ſum rationem ipſam quandoque facilius, quandoque difficilius victoriam aſſequi. Id ego corporeis humoribus attribuebam, qui in dies regenerantur, & ſoluuntur: cum enim billioſi eſſent, tūc ſenſuum appetentia magis vigebat. Verū denique rationi ſubmittebantur ſenſus, cœpimusq; non ſolùm verè, & ex tota mente, & ex tota anima noſtra illis parcere, & Deum pro eiſdem orare, ſed etiam ore, aliquibus audientibus, cùm mihi ſimile quid referebatur, dicebā: hi fortè qui de me obloquuntur, magis me cognoſcūt, quàm vos faciatis. & certè (in hoc enim nō te decipiam) primis illis vicibus quando hæc dicere cœpi, ore loquebar, non corde: poſtea paulatim aſſueſcere cœpi: prius autem natura ſæpius repugnante. Imò diabolus (vt arbitror) hominū hoſtis acerrimus, in memoriam meam plurium tum philoſophorum, tum poëtarum, tum hiſtoricorum dicteria reuocabat, quibus iubent, inimicis non eſſe parcēdum, ſed conuenire, illis ſe terribilem reddere: quæ cùm fidei noſtræ oppoſita eſſe cognoſcerem, ſtatim ad Chriſti imitationem me vertebam, cuius dicta & geſta his penitus & ex diametro opponebantur, & eum pro ſummo philoſopho, & pro ſummo poëta, & pro ſummo hiſtorico habebā:

in hacq; dæmonis ſuggeſtione, & rationis pugna, mens non ſine magno labore ſupera bat, & paulatim victoriæ in hac pugna aſſue ſcebat. SEN. Nõ poſſum non putare hunc la borẽ eſſe magnũ. BRAS. Et hoc vnũ nõ prætermittam, in illis primordiis huius imitatio nis non eſſe ſatis verba Chriſti legere, atque geſta, niſi aliquem probũ virum adeas, qui iam huic pugnæ aſſuetus ſit, & quem actu ita ſe gerere videas, & ex animo hoc faciat, non autem ex inani quadam gloriola: nam multi ſunt, qui ex inani gloria Chriſtũ imitari ſtudent, vt videantur ab hominibus, & probi iu dicentur: qui ex hoc ſuam mercedẽ habent. SE. Quẽ imitatus es in hoc opere? BR. Elegi præ omnibus patruum meũ Ioannẽ Braſauo lum, qui habebatur tanquã probitatis ſpecimẽ & exẽplar in hac vrbe, cui animũ meũ explicaui, & totam mentem aperui. Ille inten tionem meam ſummè laudauit, & ſimul documenta quædam ad hunc finem aſſequendum tradidit, quæ ſupra modum prodeſſe reperi. SE. Quænam fuère hæc tam ſalubria documenta? BR. Vnum fuit, hominem non moueri aliquo intrinſeco affectu, ſed omnes ſuperare. SE. Quomodo hoc intelligis? nam ad bonos affectus moueri oportet. BR. Loquebatur de affectib. animæ concupiſcibilis, ſcilicet non iraſci, re etiã, quæ ad iram prouo

cet

cet, imminente; hoc eſt, non multùm iraſci, & ſi poſsibile eſt, nihil iraſci: nõ gaudere re, quæ ad gaudium faciat, irritante: non triſtari aduerſis, & proſperis non lætari. SEN. Volebat ergo te eſſe ſtupidum hominem & lapideũ. BRA. Scito chariſsime Senex, hoc vnum eſſe ex potiſsimis documentis, quæ in probitate dari poſsint: nam qui affectu aliquo non mouetur, hic neceſſariò probus eſt. SE. Quomodo potuiſti tu non iraſci in aduerſis, nõ gaudere in proſperis, atq; lætari? BRA. Ingenuè fateor, me nondum illuc perueniſſe, & ad illam perfectionem acceſsiſſe, ſed in dies accedo magis atque magis, breuique futurũ ſpero (Deo fauente) me illam aſſecuturum, non tamen abſque magno labore, cum ſenſus omnes ex diametro oppugnent. SE. In principio quónam modo perfectionẽ iſtam acquirere cœpiſti? BRA. Poſtquàm in hanc arenam deſcendimus, omnia ingenuè tibi aperiam: Statui intra me omnia, ſiue bona, ſiue mala eſſent, in Deum referre, & de omnibus etiam vel bonis, vel malis illi gratias agere. Cœpiq; illud Sapientiæ promulgatũ verbum cõſiderare, Si bona accepimus de manu Dei, mala autẽ quare non? Et cœpi cõſtanti animo credere Deum curare mortalia: itaque cùm aliquid mali cõtingebat, vel referebatur, omnipotenti Deo gratias agebam, ſed primis illis

vicibus ore dicebam, & animus erat anceps, atque ægrè ferebat. Si aliquid proſperũ contingebat, iterum laudabam Deum, ſed corde geſtiebam. Poſtea paulatim effeci, vt vix doleam in aduerſis, vix in proſperis læter, & breui futurum ſpero, quòd his affectibus nõ commouebor: ſum enim huic perfectioni ſatis propinquus, vt his affectibus nõ mouear. Ab amicis plerunque refertur, nonnullos de me oblocutos eſſe: eos negligo, & niſi eſſet primus quidam ſenſuum impetus, quem neſcio an vnquam extinguere potero (nam primi motus in noſtra poteſtate non ſunt) iam finem operis aſſecutus eſſem. Nunc autem in hoc totis viribus incumbo, vt primos illos motus comprimam. Si quiſpiam de me bene loquatur, has laudes paruipendo, videoque, & tota mente percipio, hæc ad integram ſanitatem, & vitæ longitudinem multùm conferre. Si filius mihi in lucem prodeat, aut filia, Bene venerit, inquio, nihil malum eſt, quod à Deo mittitur: ſi moriatur, Deus dedit, Deus abſtulit. Si lucror, bona ſua dat mihi Deus. ſi aliqua auferuntur, fortè ille indigebat. His verbis & cõſtanti animo omnes affectus comprimere ſtudeo. Frequenter expertus ſum patruum meum Ioannem Braſauolum hoc animo affectum eſſe. Et certè hoc documentum pulcherrimum fuit, & ſupra omnia, quæ dari poſſunt,

poſſunt,& in quo opus eſt, frequenter exerceri,ſi integrè aſſequi debeamus. Exercitium verò ita incipit,Si omnia in Deum primò verbis,deinde corde referamus:nam frequenter ex exteriori quodam habitu interiorem prouocamus & excitamus. Multa verò ſunt,quæ ad hoc nos adiuuant:vnum eſt, ſi frequenter imbecillitatem noſtram conſideremus, quòd ex terra conflati ſumus,& ſtercore pleni,citò corruptibiles,fœtidi. Aliud eſt,vt humiles eſſe ſtudeamus, & in ipſo nos exerceamus. SE. Quomodo fieri poterit hoc humilitatis exercitium? BRA. Quinque à diuo Bernardo referuntur, quæ ad humilitatis exercitium faciunt. Primum eſt, amor vilitatis, vt ea quærat homo, in quibus & locus quidam videatur iniuriæ. Secundò,aſsiduitas ſubiectionis, vt ſemper cum aliquo eſſe velit, quem reuereatur & timeat, vt diſcat refringere ſuã voluntatem. Tertiò, comparare ſe melioribus, vt ſemper inueniat hominem, cui comparatus ipſi multa deſint. Quartò, aſsiduè propriam conditionẽ conſiderare:vt ad omnem elationis motum occurrat, quid ſuperbis lutum? quid ſuperbis cinis? Quintò, conſiderare occultum inſpectorem,cui etiam aperta ſunt arcana cordis. SEN. Hæc potius ad cucullatum ſpectare vidẽtur,& ad illud nouum genus Frãciſcanorum, quod vulgus à cucul-

lo Scapucinos vocauit. BRA. Imò ad Chriſtianum ſpectant. SEN. Habuiſtine alia præcepta à patruo? BRAS. Et complura, vt id, Quòd Chriſti verba, mores, & geſta ſemper in promptu haberem, & totus ſcateré Euangelio, ac Pauli & aliorum Apoſtolorum ſententiis. SEN. Optimum quidem præceptum hoc eſt, ſed (vt arbitror) nunquam illud aſſequerer. BRA. Ne diffidas, ò Senex: nam in illa es ætate, in qua & facilè præceptũ aſſequi poteris, & facilius in opus committere. hoc enim in mea ætate difficilius eſt, quæ vigens eſt, & in qua feruet bilis, & omnia ad motum prompta ſunt. Verùm & illud non mediocre documentũ fuit, mortem non eſſe timendam: nam hic timor multorum malorũ cauſa eſt. tu enim aperta fronte veritatem profiteri debes, etiam ſi ob veritatem immineat mors. Nec illud prætermittam intactum, ſedulò conſcientiam ſuam examinandam eſſe, & ſacerdoti præſentandam. hoc enim facit, vt ſeipſum cognoſcat homo. Imò antiqui nihil præclarius, nihil excellentius in tota humana vita exiſtimarũt, quàm ſeipſum cognoſcere. propterea ab oraculo Apollinis è cœlo aurea illa ſententia decidit, γνῶθι σεαυτόν. Cognoſce teipſum. Quod ſummus Poëtarũ Vergilius probum virum edocere ſtudés innuit, ita canens:

Vir

Vir bonus & ſapiens, qualem vix repperit
vllum
Millibus è cunctis hominum conſultus
Apollo,
Iudex ipſe ſui totũ ſe explorat ad vnguẽ.
Quid proceres, vaníque leuis quid opinio
vulgi
Securus, mundi inſtar habens, teres atque
rotundus,
Externæ ne quid labis per leuia ſidat.
Ille diẽ quàm lõgus erit ſub ſydere Cãcri,
Quantaq; nox tropico ſe porrigit in Ca-
pricorno
Cogitat, & iuſto trutinæ ſe examine pẽſat,
Ne quid hiet, ne quis protuberet angulus,
æquis
Partibus vt coëat, nihil vt deliret amuſsis.
Sit ſolidum quodcunque ſubeſt, nec ina-
nia ſubtus
Iudicet admotus digitis pellentibus ictus.
Non prius in dulcem declinat lumina ſo-
mnum,
Omnia quàm lõgi reputauerit acta diei:
Quò prætergreſſus, quid geſtum in tem-
pore, quid non.
Cur ipſi facto decus abfuit, aut ratio illi.
Quid mihi præteritum, cur hæc ſenten-
tia ſedit,
Quã melius mutare fuit, miſeratus egẽtẽ.
Cur

Cur aliquē facta perſenſi mente dolorē.
Quid volui, quid nolle bonum foret. vtile honeſto
Cur malus antetuli. num dicto, aut deniq; vultu
Perſtrictus quiſquam: cur me natura magis, quàm
Diſciplina trahit. ſic dicta & facta per omnia
Ingrediens, ortuque & veſpere cuncta reuoluens,
Offenſus prauis, dat palmam & præmia rectis.

Vides hic chariſsi. Senex, quàm ſanctè, quàm piè, quàm religioſe, quàm Chriſtianè Vergilius, vel quiſquis fuit Poëta ethnicus, & (vt ab aliquibus falſo, vt puto fertur) impudiciſsimus cecinerit. SEN. In ſola ſui ipſius ferè conſideratione & cognitione, & ſuorum actuum penſiculatione virum probum ſtatuit. BRA. Ita eſt, & nihil inueniri poteſt quod hominē aut meliorem, aut magis probū reddere poſſit cōfeſsione (vt nūc vtar hoc vocabulo.) hac enim homo ſeipſum explorat ad vnguē, quid fecerit, quid facit, quid ſe facturū parauerit. SE. Hoc equidē nō mediocre documentū eſt, vt homo probus euadat. BRA. Imò optimū: nam ita ſe gerere, vt frequenter ab auditore peccatorum eius mala geſta audiantur, eſt

ſe ip

ſe ipſum conſiderare, & ſe totum ad vnguem contemplari, quod ad perfectionem multùm facit. SEN. Cùm adeò vtile ſit noſtra cõmiſſa audiri, de nõnullis miror, qui noſtro hoc tempore, confeſsionem (vt vocant) è medio auferre tentant. BRA. Id auferre tentant, quo in noſtra religione nihil perfectius, nihil exquiſitius, & nihil ad ſalutem cõmodius. Nos non ſolùm videmus apud Theologos cõfeſſionem iſtam ad ſalutem animarum eſſe vtiliſsimam & neceſſariam, ſed apud Ethnicos etiam & Gẽtiles quidem eius effectus ſummè laudatur. SEN. Quinam eſt hic effectus? BRA. Omitto impræſentiarum omnium delictorum remiſsionem ſi ex toto corde fiat: ſed ſui ipſius cognitionem intelligo, quam ex confeſsione, ſi pura ſit, perfectiſsimè acquirimus. Nullus enim pura mẽte auditori peccatorum ſua commiſſa refert, qui ſeipſum, id eſt, hominem ſuum interiorem non examinauerit, atque diligenter excuſſerit, & non viderit quibus, & quot maculis ſit aſperſus. Fuit ergo optimum conſilium eius, malè cõmiſſa probo cuidã viro referre. SEN. Deditne alia documẽta patruus? BR. Et multa, inter quæ illud erat, quod leonino carmine referebat,

Quod tibi tu non vis, aliis feciſſe caueto.

Hæc enim eſt naturæ Lex, ne id alteri feceris, quod ſi tibi fieret, ægrè ferres. Nec illud prætermi

termiſit, nihil ex improuiſo faciũdum, aut dicendum, quin prius conſiderarem, quid contingere poſsit. SEN. Nec iſtud fuit vanum documentum. BRAS. Imò & quod Alexander Magnus à Diogene illo Cynico accepit, & eo à morte quandoq; liberatus eſt, cum eius tonſor ante Alexandri ædes ſententiam iſtã preſcriptam inueniſſet: & hoc potiſsimùm facit illa conſideratio, quia ſi ira percitus es, interim remittitur, aut ceſſat: ſi nimio gaudio afficeris, interim dum finem conſideras, remittitur gaudiũ, & dicta quædam vana effugis, quæ illi dicere ſolent, qui nimio gaudio affecti ſunt. Nos cõplures vidimus, quibus melius & ſalubrius fuiſſet, ita repentè nõ reſpõdiſſe, nempe irreuocabile verbum. Auguſtus Imperator puto ab Athenodoro cõſilium petens in ira, in quam præter modum accendebatur, reſpondit, Nunquam in vindictã progredi debere, quin prius vigintiquatuor Græcorũ literas recenſuerit. Et Platonis ſentẽtia refertur, qui à famulo prouocatus noluit illũ verberare, imò dixit: Te verberaſſem, niſi eſſem ira percitus: ac ſi innueret, nihil agendũ cùm affectus eſt animus, ſed tunc agendũ eſt, cum affectio, quæ animum occupat, remiſſa fuerit. SEN. Obſeruaſtine tu hæc omnia documenta? BRA. Obſeruare tentaui, & obſeruo: ſed nõdum illuc acceſsi, vt perfectionem

hab

habeam: ſpero tamen Deo duce, me breui illam aſſecuturum. Volebat præterea omnia in Deum referenda eſſe, ne in alicuius rei glo riolā duceremur: vnde quicquid occurrebat, id omne ex Dei voluntate factum eſſe cenſe- ri oportet. Cùm cœpi me in hoc documento exercere, ſolis verbis, & non corde proferebam: deinde paulatim exercitatus in id deue ni, vt omnia tum bona, tum mala, nutu Dei fieri putem, & omnia in illum referam, non quidem ſummis labiis, ſed ex tota mēte mea, & quæcunque à me fiunt, à Deo fieri procul- dubio cenſeo. Hæc ſunt documenta, quæ ſenex ille venerādus Ioānes Braſauolus probitatis ſpecimē mihi referebat, quibus ſemper Chriſti verba, mores, & geſta coniungebam, & nunc coniungo: ſed vtinam illum imitari poſſem, vt cupio. Ad rem igitur redeuntes, pro qua in hanc arenam deſcendimus, ſi quis de te male loquatur, negligito hæc verba: cogita quid fecerit Chriſtus in maledicos. iudica illa vera eſſe, quæ à ſceleſto illo dicuntur: vel time ne vera ſint, & animum tuum tunc corrige ac perfice: pro hoc maledico viro Deū orare ne ceſſes, vt benedicus fiat, vt integra mēte donetur, vt reſipiſcat & errores ſuos cognoſcat. SEN. Deo vindictam committā, & ipſe retribuet. BRA. Imò Deum orare debes, ne de hoc viro vindictam ſumat. SEN. Ita

in ſacris literis ſcriptum inueni, Deo vindictam relinquendam: Mihi vindictam, & ego retribuam. BRA. Id certè in ſacris literis ſcriptum eſt: tamen non arbitror ex hoc intelligi Deum orandum eſſe, vt vindictam ſumat, imò nec optandum, nec cogitandum: Deum potius orare debemus, vt perſequentibus nos parcat. Eſt verò huius ſententiæ ſenſus: nullus vir probus vindictam ſumere debet, ſed Deo derelinquere, qui id agat quod lubet: & tibi cordi non ſit, quòd vindictam ſumat. SE. Amo à Deo exerceri iuſtitiam. BRAS. Bonus eſt amor, & laude dignus, ſi iuſtitiæ amore mouearis, & non amore vindictæ. Cùm verò hoc potius ames propter vindictam, ob hoc ora, vt vindictam non ſumat, ſed illi miſello parcat: tuque paruipendas loquaces, & maledicos, qui nõ de te viro probo, ſed de ſeipſis malè loquuntur. Quod ſi feceris, Deo placebis, vir bonus euades, tuæ vitæ diuturna tempora adiunges, & hi viri maledici deniq; inuidia rumpentur, Deuſque diriget greſſus tuos in ſemitas ſuas. SEN. Hic tuus diſcurſus mihi ſummè placuit, tuaque documenta aggredi incipiam, modò aſſequi poſſim. BRA. Si ſedulò ac frequenter in ipſis exercearis, videbis te paulatim probum virum euaſurum. SEN. Experiri decreui, ſi probus vir fieri poſſim. BRA. Fies omnino, ſi prædictas regulas ſequaris:

ſequaris: quãuis multæ aliæ ſint apud diuum Bernardum, quas data opera prætermiſi, vt breuius quàm fieri poſſet ad inſtitutum noſtrum deſcéderemus. SE. Inſtitutũ erat de Catapotiis sermonẽ habere, ſed præſcriptæ regulæ ſũt animæ catapotia, quibus & ipſa expurgatur, et à prauo in bonũ alterari poteſt. BR. Hãc igitur lucẽ in catapotiis cõteremus. SE. Niſi refugias. BR. Ad te potius accedo. SE. Vnde initiũ ſumet oratio? BR. A nominis interpretatione, & ab expoſitione vnde originem duxerit, ſi tibi videbitur. SE. Imò maximè videtur.

BRASAVOLVS.

HOc igitur modo exordiamur. Pilulas recentes vocant, quaſi paruas pilas: ſũt enim in paruarũ pilarum modũ pilulæ, hoc eſt, in rotundum: nempe compoſitiones ſunt ex re ſimplici, vel pluribus in rotũdum conformatæ. Hanc verò figuram prę aliis elegere medici, vt facilius per ſtomachum & gulam in ventriculum deſcendant. nam rotundum corpus nullam eminentiam habet, qua impediri poſsit ne deſcẽdat. Præterea plura in rotundo corpore cõtinẽtur, quàm in alia qualibet corporis figura: eſt enim capaciſsimum rotundum corpus. Adde, vt vndiq; æqualiter liqueſcant pilulę cùm in ventriculo ſunt, rotundæ fiunt. hæ ſunt ferè cauſæ cur pilulæ rotundam formam nactæ ſint. SE. Audiui & il-

Pilulæ vnde dictæ, quid ſint, & de earũ forma.

lam formam habere, vt diutius in ventriculo morarentur. BR. Non eſt cauſa cur diu in ventriculo commorentur, ſed illa, quia prædura, nõ liquidæ, quia prædenſæ, non fluidæ, qualia ſunt liquida medicamenta, quæ facilè diſcurrunt, antequam in vapores ſoluta ſint. At pilulæ à vẽtriculo non abeũt priuſquàm liquæfactæ ſint, & iecur petierint, & vapores per vniuerſum corpus tranſmiſerint, & caput potiſsimũ impleuerint: vnde paſsim receptum eſt, medicamenta in hanc ſolidã formam redacta facilius à capite educere, quàm ſi liquida, & in rei potabilis formã accepta. Imò nõ ſolùm à capite, ſed & à quibuſcunq; remotioribus partibus. Nec illud prætereundum: cùm illa, quæ pilulas ingrediuntur ſimplicia vt plurimum amara ſint, & quæ nauſeam inferant ſumentibus, hæc rotunda forma inuenta eſt, vt medicamentum citò deſcendat, & vix vel nihil deguſtetur. Orbiculi, & globuli à Latinis nuncupari poſſunt, à Græcis κόκκοι, & καταπότια dicuntur. SEN. Eſt'ne apud Græcos propriũ pilularum vocabulum καταπότιον? BRA. Græci non vocant ſolas pilulas catapotia, ſed omnia quæ integra deuorãtur digitis ori admotis, & integra degluttiuntur, vt à medico fiunt, catapotia nuncupãt: nempe verbum habent καταπίνειν, quod eſt deuorare, à quo καταπό-

Orbiculi. Globuli. Κόκκοι. Καταπότια.

τιον dicitur, quicquid integrum deuoratur, quamcunq; habuerit formam. vel quia laryn ga dicitur καταπότης, per quã hæc tranſeũt, fortè catapotia dicta ſunt. S E. Quicquid igitur inſumitur & deglutitur, etiam ſi rotundum nõ ſit, catapotium dici commerebitur? B R A. Equidem. tamẽ & ipſi in vſu habebant catapotia. S E. Et in forma rotunda? B R. In rotunda. S E N. Potéſtne hoc facilè probari? B R. Facillimè, ſi duo aut tria Græcorũ authorum loca adducemus, quibus ſua catapotia in rotundum vergere oſtẽdamus. S E. Adducas quæſo. B R. Ab hoc incipiam, qui ſtatim menti ſubiit. Alexander Trallianus libro ij. cap. iiij. vbi de tuſsi ex materia agit becchica catapotia formare docet, quæ in globulos conformari debere inquit, erui quantitate: certũ verò eſt globulum in modũ erui in rotundũ vergere. & lib iij. cap. xxj. de dyſenteria agens, docet conformari catapotia, quæ ſingula erui magnitudinẽ impleãt. S E. Fortè intelligit quo ad pondus. B R. De põdere nõ intelligit, quia dat bina, aut terna, ſed de magnitudine & forma: nã in aliis locis expreſſè præcepit redigẽda eſſè in globulos, vt li. iiij. cap. iiij. Aetius & ipſe lib. x. cap. xxvj. de aromatico crunio agẽs, docet aloen reduci debere in catapotia magnitudine ciceris, & duo, aut tria eſſe danda. Et in fine noni lib. ponit

catapotiũ dyſentericũ, & quod dicit ad erui magnitudinẽ cõformari, & quinque, aut ſex danda. Et in variis aliis locis, cum de catapotiis agit, in globulos formari docet. & Paulus Aegineta cap. v. ſeptimi lib. catapotia cõfici oſtendit in modum ciceris, quorum dat vndecim vna vice. Habes igitur in rotũdum vergere antiquorum catapotia: quãuis non ſit neceſſaria illa forma, vt apud Cornelium Celſum videre eſt lib. v. cap. xxv. qui de catapotiis agit, & quandoq; ad erui magnitudinem cõficit, quandoq; ad noſtræ fabæ magnitudinem, quandoq; ad fabæ Aegyptiacę. Tamen in eo genere catapotii, quod ad plures dolores per ſomnũ leniendos facit, manifeſtè oſtendit eſſe etiã catapotiũ, etſi illam formã non habeat: nam vult cõpoſitionem illã reducendam eſſe ad craſsitudinẽ ſordium, poſtea ex ea aut paulũ deuoretur, aut aqua diluatur, & potui detur, idemq; facit in ſequenti compoſitione. SE. Noſtri igitur boli & electuaria, catapotia eſſent. BR. Electuaria in ore tenentur, & ideò ſuum nomen habent eclegmata: boli verò quos deuorãdos facimus vel ex caſ a, vel ex alia re, omnino ſunt catapotia, ſi vorentur, & integra tranſglutiantur, vt nomen ipſum oſtẽdit. SE. Erit ergo inconſtans vocabulum catapotium, & non ſolùm pilulas noſtras ſignificabit. BR. Eſt equidẽ: propter

pterea vtor potius Latinis vocabulis, aut globulos, aut pilulas nominans. Sed hís, quæ in genere dicta ſunt, omiſsís, ad ſingularia catapotia deſcendamus: nam infinita propemodum Græcorũ authorum loca inueniremus, quibus probari poſſet catapotiorũ formam talem eſſe, vt deglutiri poſsit. Dic verò quo ordine catapotia ſcripſiſti? SE. Vt loculi & pyxides offerebãtur. BR. Igitur genus primum legas quod in tua ſcheda ſcriptum eſt, nam ab eo incipiemus.

SENEX.

Pilulæ Aleſanginæ nuncupatæ, illæ ſunt, quarũ pyxis mihi ſcribenti occurrit. BR. Nec ab re, nam & apud Meſuen primæ ſunt quæ in ſuo libro offeruntur. Aliàs verò tibi dictum eſt, apud Mauritanos Aleſangin pulueres odoratos ſignificare, & grati ſaporis, quibus in obſoniis vtimur, & vulgò ſimplici nomine ſpecies vocantur: ſunt autem aromata: propterea hæc pilulæ de aromatibus interpretãtur, non ob id ſolùm, quia aromata tãtùm recipiãt, ſed quia multa capiũt aromata. Aliqui ab Aloë aloeſanginas nũcuparũt. Meſue inquit ad ventriculi dolorem conuenire, quando ob pituitam doluerit, & ipſum roborant, coctionẽ accelerãtes: cerebrumq́; & ſenſus omnes, ac ventriculum à craſsis humoribus liberant. tamẽ ego in hoc caſu ſim-

Pilulæ Aleſanginæ, et vnde dicantur.

Pilulæ de aromatibus, & vnde dicãtur.

plici hiera potius vtor, quàm his Aleſangi-
nis dictis. Nunc autem eius compoſitionẽ ad
ducito. S E. Hæc eſt quæ ſequitur:

Recipe Cinamomi
Cubebæ
Ligni aloës
Calami aromatici
Macis
Nucis moſchatæ
Cardamomi
Caryophyllorum
Aſſari
Maſtiches
Schœni
Spicæ
Carpobalſami } ana ℥ j.

Abſinthii ſicci
Roſarum } ana ʒ. v.

Terantur cõtritione craſſa, & fundantur in
ea aquæ lib. duodecim, & coquantur vſq; ad
conſumptionem duarum partium: deinde
fricẽtur manibus, & colentur, & eius aquo-
ſitas exprimatur, & recipe aloës ſuccotrinæ
bonæ libram vnam, quæ lauetur in lapidea
patera vitreata, aqua pluuiali. deinde exic-
cetur, & fundatur ſuper ipſam expreſsionis
prædictæ circiter libras duas, & terantur in
ſole: deinde cum aloë ea quæ ſequuntur mi-
ſceri debent:

Recip.

Recipe Myrrhæ } àna ℥ v.
Maſtiches
Croci ℥ iij.

Tere contritione bona, deinde prædictæ expreſsionis reſiduũ ſuper ea fundatur,& conterantur,vſque dum exiccentur,& fiant ex eis pilulę in modum ciceris,& da ex eis à drachmis duabus vſque ad aur.ij.& quãdoque affectio exigit, vt ex eis minuatur virtus aloës,& ponimus ex eo ℥.iiij.& quandoque exigit diſpoſitio vt lauetur aloe prius cum aqua myrobalanorum, & tunc accipe ex eis ab ℥.iij. vſq; ad ℥.viij.& coque in aqua, & poſtquam coxeris cum hac aqua,exicca illam & laua vltimò cum aqua de ſpeciebus, ſicut diximus: ſunt enim incolumes. Hæc eſt integra apud Meſuen Alefanginarum compoſitio.BRAS. Fuère diu apud recẽtes medicos probatæ ac laudatæ hæ pilulæ,& re vera nõ videmus cur & nũc laudari non debeant,niſi in Græcis authoribus alia potiora haberẽtur, ab ortu ferè mundi experta & cõprobata,& in quæ eadem ferè ſimplicia ingrediũtur. SE.Quænam hæc ſunt? BR. Earundem ferè virium ſunt eæ pilulæ,quas de ſimplici hiera apud Galenum in ſeptimo Methodi medendi libro inuenies: nam & ſi tot ſimplicia Galeni compoſitio non complectatur, ea ſaltem capit, quæ ad affectiones vẽtriculi,& capitis in materia

præſertim frigida potiſsimùm valent: propterea Alephàginis pilulis ſimplicem Galeni hieram nunquã poſtponimus, imò Galenum potius ſequimur. SEN. Quid eſt Azari, quod hanc compoſitionem ingreditur? BR. Codex mendoſus eſt: nam pro Azari, Aſſari legendũ eſt, & re vera ita conſtat in pluribus antiquioribus codicibus: quanuis & apud Damaſcenos hoc vocabulum Azarum, Aſſarũ ſignificet. SE. Non poſſum nõ valde mirari de Meſue, qui ſibiipſi in hac compoſitione opponi videatur: nẽpe inquit, decoctionem fieri ad conſumptionem duarũ partium. verùm vbi ſuperius de decoctionibus agebat, in ipſis ſẽper ordinem facit, vt illa, quę maiorem decoctionem in ebulliẽdo patiuntur, præcedant: quæ verò minorẽ, ſequantur. In his autẽ pilulis abſinthiũ ponitur, quod mediocrẽ patitur decoctionẽ, & roſæ adhuc minorem, multaq; ingrediũtur aromata ſubſtantiã raram habentia, & facilè ſolubilem, vt ipſe Meſue in hac cõpoſitione ſua documenta ſeruare non videatur. BRA. Duo annotanda occurrunt. vnũ eſt, Meſuen ea ſemper non repetere, quæ ab ipſo in aliis locis dicta ſunt: vnde cum hîc decoctionẽ fieri iubet, eam fieri intelligit ſecundum generales decoctionũ regulas, quas prius veluti fundamenta iecerat, vt primò illa ebulliãt, quæ decoctionẽ maiorem patiuntur

tur:deinde,quæ mediocrem: deniq; quæ modicam. Vel cum hæc in præſenti decoctione poſita craſſo modo conterenda docuerit, in hisq; pilulis vis quę in cẽtro eſt ſimpliciũ exigatur,& non illa,quæ in ſuperficie.nam quæ in centro eſt,roborat,& quodã modo ſtyptica eſt: propterea tanta decoctione,tamq; longa vſus eſt.SE. Tamẽ non mediocre dubium apud authores eſt de pulueribus,quos ipſi vocant ſpecies,an tenuiſsimè, vel craſſo modo in puluerẽ redigi debeãt. BR.Hãc ambiguitatem non rarò audiui,ſed illam potiſsimũ faciunt in colocynthide, ob diuerſitatẽ authorum in ipſa & oppugnantiã,& de qua ſuo loco dicemus.Vt autẽ impræſentiarũ tibi ſatiſfiat, dicimus cũ decoctio fit(vt in hac Meſuæ cõpoſitione)non exigitur extrema cõtritio, & in minutiſsimũ puluerẽ ſolutio:cùm verò ſimplicia in pilulas conformare volueris,tũc in puluerẽ tenuiſsimũ cõtere. Dic autem bone Senex,lauáſne aloẽn?SE.Quid nam petis? lauo,& pluries. BR. Ne admiratione afficiaris, ſi de aloës lotione interrogauerim , cùm & multi ſint qui non lauẽt:& fortè qui lauãt, vno quodã errore inter lauandũ ducuntur. SE.Quonã errore duci poſſunt?BR.Tuũ lauandi modũ referas : fortè tunc errorem interim oſtẽdemus. SE.Aloẽn accipio,& in puluerem redigo:mox aquam iniicio,& baculo

circũduco, deinde hoc commiſtum relinquo quoad aloe in vaſis fundum deſcẽdat: & tunc aquam proiicio, aliamq́; iniicio, & vehementer circunduco, & iterum deſcendere ſino, idemq́; tertiò facio. BR. Quoties hoc facis? SE. Certum numerum non ſeruo, ſed non minus facio quàm ſepties vel octies. BR. Cùm lauas, & quoties lauas, nonne aqua illa, qua lauas, inficitur? SE. Inficitur quidẽ, ſed ſorde aloës. BR. Imò tenuiori aloes parte, quam proiicis ſimul cum aqua: vnde nonnulli extitere, qui aquam nũquam mutaſſent, ſed in eadẽ aqua perpetuò lauabant: dicentes lauare quandoque eſt alicui rei aquam miſcere: vt cùm dicimus diluere vinum, hoc non eſt lauare vinum, ſed aquam vino miſcere. SE. Qui ita dicunt (me iudice) Meſuen non intelligũt: nam hoc modo diluere vna ſolùm fit vice, Meſue autem iubet aloẽn pluribus vicibus eſſe lauandam. BR. Nec ego hos laudo, ſed veram lotionem intelligo. SE. Tamen Albucaſis vbi de modis abluendi aloẽn agit, abluit imbibendo ſimul decoctionem quandam, quam parat. BR. Quænam eſt Albucaſis decoctio? SE. Hæc quæ ſequitur:

Recipe Caſiæ ligneæ
Spicæ nardi
Aſſari
Squinanti } ana ʒ. iij.

Carp

Carpobalſami	ana	ʒ.	iij.
Xylobalſami			
Cinamomi			
Ligni aloes			
Croci			
Maſtiches			
Laccæ			

Contunde, & coque in libris ſex aquæ, donec huius aquæ medietas cõſumpta ſit. Cola, & exprime, & pone in vitreũ vas. accipitq́; optimæ aloes libram vnam, & in puluerem redigit, ac triturat, deinde prædicta decoctione ipſam irrorat, donec tota in aloen imbibatur, ponitq́; ſuper vas marmoreũ, aut vitreũ, & in ſole cõtinuè terit: deinde in mundã pateram ponit, & craſsiori panno tegit, quoad exiccetur: cùm exiccata fuerit, iterum in puluerẽ conterit, & alia decoctionis portione irrorat, & iterũ exiccari permittit: quod toties facit, quoties ad plenum imbibita ſit decoctio, & exiccata, & deniq; in vaſe vitreo ſeruat. Vides hunc eſſe modũ quẽdam ablutionis, & tamen non proiici aquam? PE R A S. Sed nunc te oſtẽdere incipiã, hũc modũ nõ poſſe intelligi à Meſue, quia inquit, ſæpius abluatur aqua pluuiali: ſecundum ablutionem à te nup relatã, opus eſſet pluuiã aquãimbibi in aloë. at hæc aqua frigida eſt, & humida, quæ qualitates & ab intentione pilularũ alefangi

ginarũ diuerſæ ſunt, & affectibus oppugnãt, quibus hæ pilulæ ſuccurrere debẽt. Quare ille Albucaſis abluendi modus à Meſue intelligi nõ poteſt, præſertim quia cũ decoctione ſuorũ ſimpliciũ hanc imbibitionẽ non facit Meſue. SEN. Antiqui docuerúntne lauandi modum, quo aloen lauare poſsimus? Affer tu aut tuũ, aut antiquũ modũ. BR. Antiquos lota aloe vſos eſſe maximè conſtat: nã Galenus in ſeptimo de Arte curãdi libro, & in his quę ſcribit de Cõpoſitione medicamentorũ ſecũdum locos, hieram fieri docet, & ex aloe lota, & ex nõ elota: & ſæpius dicit ſumendã eſſe aloen elotã. Quo autẽ lauãdi modo vteretur, nõ ſatis conſtat, tamen aqua lauaſſe arbitramur. & hinc argumentum accipimus, quòd Dioſcorides lib. tertio, vbi de aloe agit, dicit medicaminibus oculorũ valere toſta, vel lota. additq; : lauatur autẽ, vt quod arenoſiſsimũ ſit, ſubſidat, abiiciaturq;: pinguiſsimum verò & lene tollatur. Vides igitur ad quem ſinẽ lotio tẽdat ſecundũ Dioſc. vt ſcilicet ſi qd terreũ miſtum ſit, id omne abeat. vnde aloen lauandã eſſe iudicamus, vt craſſæ partes atq; terreæ abeãt, hocq; aqua fontana fiat, & prima vice totũ terreũ ſubſiſtat. SE. Nónne & tu aquã illã eiiciendã iudicas, in qua ablutio facta ſit? BRA. Eiiciendã eſſe. SE. Num & quod tenue eſt eiicis? BRA. Eiiciam quod tenuiſsimum

mum eſt, quia lotionem vnam ſolùm faciam, neq; aloen in puluerem redigam vt lauem, ſed optimam aloen accipiã, quæ (vt inquiũt Dioſcorides & Galenus) facilè diluitur & liqueſcit. per vnã verò & ſolam ablutioné, partes ſolùm quædam leues & extrinſecæ abiiciuntur: verùm ex hac ablutione id ſolum acquirit, quòd minus educit, & adhuc minus per ablutiones duas, & per tres minus, plures, vel parũ, vel nihil educet. hoc Galenus innuit in ſeptimo de Arte curãdi libro, vbi inquit, hierã fieri poſſe ex aloe lota, & non elota. additque: hæc itaq; non elota valentius vacuat, elota vacuat quidé minus, ſed roborat ventré magis. Id igitur facit lotio, ꝙ aloe minus euacuat, ſed magis roborat, Paulo & Aëtio idé ſentientibus. Galenus etiam in tertio de Simplicium medicamentorum facultatibus lib. cap. XIIII. cum docet in braſsica eſſe duas cõtrarias facultates, & illaſmet poſſe eſſe in pluribus: de Aloë hîc agens dicit, ab aliquo poſſe remoueri partes, quæ purgant. vnde inquit: nã ſi aloe accuratè lauetur, aut debiliter, aut planè nihil ventrem ſubducet, Verba Galeni ſunt, ἐπιμελῶς γὰρ ἀλοὴ πλυθεῖσα παντάπασιν ἀσθενὴς ἢ οὐδ᾽ ὅλως ὑπάγει γαστέρα. Lotio igitur partes illas in aloe aufert quæ ſubducũt, & quãtò lotiones magis multiplicãtur, tantò minus ſubducens efficitur,

vt apud

vt apud Galenum exquiſitiſsima lotio ſubdu ctioné penitus auferat. SEN. Quænam eſt huius rei cauſa? BR. Quoniã in omni ablutione tenuiores partes auferũtur, & eiiciũtur. vnde quantò plures fient ablutiones, tantò plures tenues partes abeũt, quæ ſunt baſis & fundamentũ eiectionis. SE. Tamen ventriculũ vehementius roborabit? BR. Equidé. & ideò cùm intentio harum pilularum aleſanginarum ſit, & pituitam educere, ac humores craſſos à ventriculo, cerebro, & inſtrumẽtis ſenſuũ, & roborare ventriculum: ex multis aloes lotionibus nihil educent, & Meſuę intentum non habebitur, quod eſt educere pituitoſas materias & craſſas. SE. Quid igitur à pharmacopolis agendum eſt? BR. Quantum in me ſit, Galenũ imitarer in ſeptimo Methodi medendi libro, vbi docet parandam eſſe hierã ex aloë lota, & nõ elota: nẽpe ſi lota ſit hiera, magis roborat, minus educit: ſi nõ elota, minus roborat, magis educit: & vt in quarto de ſimplic. medicamentorum facultatibus lib. cap. xiiij. edocuit, ſi egregiè lauetur, aut parũ, aut nihil educet: propterea ſuaderem, vt cõpoſitiones duas ſeruares, vnã ex aloë non elota, qua vteremur quoties materierũ craſſarum euacuatione indigeremus: nam aloë à Græcis inter medicamẽta illa cõputatur, quę à fæcũ eductione ἐκκοπρωτικὰ, id eſt, ſtercoris

ris eductiua nuncupātur. quādo autē ſola vē triculi & capitis roboratione indigemus, has pilulas paratas voluerim ex aloe egregiè elota. SEN. Si vtroq; indigemus, & roborare, & educere, quid tūc agendū eſt? BR. Aloēn habebimus medio quodā modo lotā, id eſt, quę nec egregiè ſit elota, neq; penitus illota. SE. Quomodo hoc ſiet? BRA. Si ſemel tātùm abluatur, hoc habebis: nō enim erit egregiè lota, neq; illota: etenim vna ſola lotio talis non eſt vt eductiuā vim ab aloe auferre poſsit, & magis roborare poteſt quàm ſi eſſet nō elota. SEN. De Meſue miror, qui toties lauari cēſuerit. BR. Fortè nō eſt intelligendus Meſue, quòd hæ pilulæ craſſas materias educāt, quoniā & ſi dicat mūdificare ſtomachū à pituita, hoc fortaſsis intelligit mūdificando, & non euacuādo: & ita egregiè lotā eſſe oportebit. Dicamus igitur cū harū pilularū vſus ſit, materias craſſas reſoluere, & roborare propterea aloe pluribus lotionib. lauari debet, vt magis roboret. de euacuatiōe autē nihil refert, quia hoc nō quæritur. At ſi cōtingat, vel ſemel, vel bis, eum, qui accepit, euacuari, tantò melius erit: nam ablutio partes illas remouet quæ vim habēt educēdi: ſunt verò hæ tenuiores, quæ ſemper cū abluitur, eiiciuntur. SEN. Quot igitur vicibus lauari debet? BRA. Tertia lotio egregiè aloē lauat, quæ nō in puluerem

rem teratur,ſed aquę miſceatur:quippe ſi bo-
na ſit aloe,diluitur facilè, & eliquatur. SEN.
Non dabuntur igitur vt euacuemus? BR. Nõ
equidem, ſed vt reſoluamus, ac roboremus.
Nunc huius compoſitionis reliquũ examine
mus.inquit aloen ſumendã,quę prius ſit exic
cata, deinde ſupraponẽdas eſſe duas libras il
lius decoctionis, & in ſole ponẽdas miſcẽtes
quouſq; ſit exiccata:& hęc cõmiſtio à recẽtio
ribus nuncupatur,ablutio aloes per viam nu
tritionis:quia decoctio illa imbibitur aloe,&
ea ferè nutriri videtur.Huius nutritionis for
tè meminit Galenus VIII. de Cõpoſitione
medicamẽtorũ ſecundũ locos, in ſimplici hie
ra,cum dicit aloen ali: ea autẽ exiccata myr-
rham commiſcet,maſtiché,& crocũ: additq;
Meſue reliquum decoctionis ſupraponi de-
bere aloe,& agitari,quoad exiccetur, poſtea
vtaris.Sed peto quot dies exigantur ad exic-
cationẽ duarũ librarũ huius decoctionis? SE.
Pro ratione tẽporis, ſub æſtuante Cane,qua
tuor aut quinque dies ſatis ſunt. BR. De reliquis
duabus libris decoctionis quid interim facis?
SEN. Omnes pulueres vna vice non coquo,
ſed dimidiũ ſolum,poſtea reliquũ iterum co-
quo,& ad duas libras reſoluo. aliter & corrũ
peretur decoctio illa, quæ remanet in tali
dierum ſpatio, & ad aliquam portionem ſal-
ſæ reſolueretur.BR.Iſtud nec probo,nec mihi
plac:

placet: malo etenim vt vna vice fiat tota decoctio, quoniã diuerſum compoſitũ eſt, ſi totam pulueris ſummã in duodecim aquæ libras ebullieris quouſque adeò exiccetur, vt quatuor ſolùm ſuperſint, ab eo ſi dimidium pulueris acceperis, & vſq; ad duas partes ebullias. SE. Mihi videtur eſſe eadẽ cõpoſitio. in vtraq; enim duæ tertiæ partes reſoluũtur. BR. Quãtum ad cõpoſitionis proportionẽ omnino eſt proportio: ſed nõ quantũ ad reſolutionis tẽpus, quia pluri tempore indigemus ad reſolutionem octo librarũ, quàm ad reſolutionẽ quatuor. In hac autem mora puluerũ vires decoctionẽ magis ingrediuntur, præſertim q͞a craſſo modo puluerizati ſunt. Adde, ꝙ magis imprimit tota puluerũ coaceruatio in totũ, præſertim tãto tẽpore ebulliẽdo, q̃ pars in partẽ. SE. Quomodo igitur agẽdũ, ne corrũpatur aut reſoluatur, antequã prima decoctiõis pars aloes miſta euaneſcat? BR. Audias. illæ duæ decoctionis libræ, quæ aloæ prima die miſcẽtur, ſi dies ſit canicularis & feruentiſsima, eadẽmet die exiccabuntur. SE. Quomodo hoc fieri poterit? BR. Arte. SE. Hãc artẽ libẽter addiſcerẽ. BR. Edocebo, ſi q͞d perſolues. SE. Perſoluã. BR. En ſpõte edoceo: Si octo aquæ libras acceperis, & in arctũ vas poſueris, deinde alias octo libras in latius vas eiicias, & alias octo in adhuc latius, &

alias octo in latiſsimum, & hæc omnia vaſa feruentiſsimo Soli expoſueris, deprehēdes latiſsimi vaſis aquā citius reſolui, deinde latioris, deinde minus lati, denique arcti: nā quātò aqua eſt altior, tātò tardius reſoluitur. Ex his inferimus, ſecundū vaſis capacitatē aloen & decoctionem recipientis tardius & citius exiccari. Latiore igitur vaſe accepto vitreo, in quo hæc ponas, & per ipſum decoctio ad ſemidigiti craſsitudinem extendatur, aut etiam minorem, eadem die reſoluetur. Itaque poteris ſecunda die reliquum decoctionis cō miſcere, & eadem ſecunda die, vel ſaltem tertia exiccabitur. SEN. Breui equidem diſſoluetur hoc modo, ſed æquè bene commiſceri nō poterit in latiori patera, ſicuti in arcta. BRA. Quid impedit? imò facilius commiſcebitur, & per omnes partes tractari poterit, volui atque reuolui. SE. Eo modo multæ partes reſoluentur. BR. Aequè reſoluentur ſi per multos dies exiccentur. SEN. Mihi æquè non videtur. nam multæ partes ab aloe reſeruātur. BR. Imò, vt ingenuè fatear, hoc mihi ſummè diſplicet, quòd Soli exponantur, & miſceantur quoad exiccentur: nempe multæ partes vi Solis à decoctione trahuntur, & per aërem euaneſcunt. SEN. Quod reſoluitur, parui vel nullius momenti eſt, ſed tota vis in aloen imbibitur. BRASA. Nos putamus eſſe aliquid

mag

magni momenti. Etenim tenuiores partes aëreæ, igneæ, & aqueæ illæ ſunt quæ euaneſcunt: terreæ ſolæ ſuperſunt, craſſæ, & confarctę, in quibus nec odor, nec verus ſapor inueniri poterunt. SE. Imò relinquitur odor. BR. Non eſt verus decoctionis odor: is enim vaporoſæ ſubſtantiæ & tenui innititur, quæ à radiis ſolaribus ad ſe trahitur, & conſumitur ac exiccatur: quippe diſputatio eſt in naturali philoſophia, an accidentia de ſubiecto in ſubiectum tranſire poſsint: & qui tranſire cēſent, argumentū habent de odore, qui accidens eſt, tamē ex pomo in manū tranſit. Viri autē philoſophi, qui cum Ariſtotele putāt nō tranſire, dicūt, & ſi odor ex pomo in manū tranſire videatur, tamē de ſubiecto in ſubiectū nō tranſit. & ſi id experimento cōprobabis, quia accepto pomo, & per aliquod tēpus per manū cōuoluto, odor in manu ſentitur. Ad hoc experimentū duæ ſunt diuerſæ ſententiæ, quæ reſpōdēt. vna dicit in manu nouū odorē generari, ſicuti ex igne nouus calor in linteo fit. Hæc autē ſententia à magnis Philoſophis non probatur, ſed potius id probant, quod ab alia ſentētia & vera philoſophorū opinione dicitur, odorē ſcilicet nō eſſe in tota pomi ſubſtātia tanquàm in ſubiecto, ſed eſſe in tenuioribus partibus vaporoſis, quæ partes corpora ſunt. cùm verò pomū tracta-

Accidentia an tranſeāt de ſubiecto in ſubiectū.

mus, ex manus caliditate, meatus inſenſibiles pomi aperiuntur, & vapores illi exeunt, qui ſunt corpora, & quibus odor tanquam ſubiecto inhæret, illiq; vapores manui inhærentes, pomi odorē in manu ſeruant. Quòd autem hoc ſit, ex eo videre licet, quia ſi hyeme pomum odoraueris, in principio nihil redolet, nā eius inſenſibiles meatus clauſi ſunt: cū verò ita manu tractatur, vt caleat, vel alio etiā modo caleat, adeò vt euaporatio, in qua odor ineſt, exire poſsit, tunc odor præſentiri incipit. At ſi pomum diu tractaueris, deniq; inodorū efficietur, quia vniuerſa euaporatio, cui odor innititur, exibit. Et hoc in omni odorata re contingit: propterea odoramenta clauſa ſeruari debent, ne euaporēt: alioqui ſimul exit odor. Experiētiaq; videmus liquida odoramēta, & quæ nihil habēt glutinoſi, ſi in detecto vaſe ſeruentur, odorē amittere, quia exhalationes, q̄bus odor innititur, abeūt: vt in aqua roſacea, & ſimilibus videre nihil impedit. Illa verò, quę glutinoſa ſunt odoramēta, odorē q̄dē remittūt, ſed penitus nō amittūt, tamē tam diu tractari poſſent, & detecta ſeruari & exiccari, quòd odorē amitterent: quod in zibetto ac moſcho, quæ maximè redolent, experiētia oſtendit. ab Ariſtotele igitur nō ab re dictū eſt, odorē eſſe fumoſam exhalationē, id eſt, fumoſæ inniti exhalationi.

tioni.quod & ante Ariſtotelē ſenſit Plato:nã in calce ſecundi Alcibiadis,odorē in vaporoſa re fundari innuit:vbi Socrates de Homero loquens ita dicit, Troianos cùm ſuburbanū ædificium molirentur, facere diis immortalibus pretioſa ſacrificia,bonum nidorem verò ex litore ſuauē ad cœlum vſq; vētis extolli.quod indiciū eſt odorē eſſe in vaporibus, & fumo.Hoc autem Plato ex Homero fortè accepit,primò Iliados,verſu CCCXIII.cum de ſacrificio agens in hunc modum cecinit:

Κνίσση δ' οὐρανὸν ἷκεν ἑλισσομένη περὶ κα-
πνῷ. id eſt,

In cœlum nidor fumo reuolutus abibat.

Idem ſentit & Auicēna in li. de Origine ſpiritus, cap.IX.primi tract. vbi docet quid ſit ſubiectū aromatizitatis, vt eius verbis vtar: verū ne hac in re nimis immoremur, & noſtro fine fruſtremur, dicimus fumos à decoctione illa eleuari, quibus fumis odor innititur,& vigor ſimpliciū decoctionē igredientiū,ſolūq; terreſtrē partē remanere. SE. Tibi igitur placere nō videtur, vt hāc decoctionē exiccari ſinamus? BRA.Nēpe ſol mirè trahit partes à cētro vſq;, imò & ſi in vmbra exiccetur,& nimis immorātur,'& fumos eleuari opus eſt. vnde potius voluerim vt pulueres illi immiſcerentur aloę,q̄ vt illa decoctio fieret. SEN. Putas igitur nihil virium in aloe ex tali

decoctione remanere? BR. Abſit vt nihil dicam: parum tamen remanet. SEN. De odore ipſo non mediocriter ambigo, an in ſolis vaporibus ſit. BRA. Non eſt opus hanc philoſophicam materiã nos hîc diſſerere: ſed ipſam videre ſi cupias, noſtra libri Prædicamentorum commentaria perlegas, vbi adeò exaggeratè illa tractamus, vt nihil deſit. SEN. His pilulis vltimam manum imponamus. BRA. Hęc ſit vltima manus: pulueres actu potius ingredi debent, quàm decoctio illa, quæ poſtea vi Solis exiccetur. SEN. Tamen recentes medici, qui pharmacopolium noſtrum frequentant, ita parari volunt. BR. Pro ipſis para: mihi ſatis eſt habere ſimplicem Galeni hierã ex aloë elota, & non elota: verùm apud alios authores compoſitiones aliæ non deſunt ab his diuerſæ, quæ aleſanginæ pilulæ vocantur. Nempe Hali in x. libro ſuæ vocatæ practicæ, & in VII. vbi de inordinato appetitu agit, ſimilẽ ferè deſcriptionem aleſanginarum refert. Et Serapio in Antidotario ſuo tres deſcriptiones ponit, quarũ prima aliquam affinitatem cum hac habet. SEN. Illæ ſolùm in vſu ſunt, quas Meſue deſcripſit. Vnum autẽ ſcire percupio, cùm dicit, roſarum, abſinthii añ ℨ.v. alii contextus habent an. ℥.v. quid intelligere oportet, ℨ.v. an ℥.v? BRAS. Miror aliquem eſſe, qui in hac re dubitet, & qui ſtatim ſuum

codic

codicem non emendauerit, ſi dicas vncias, in drachmas. Verùm de his Aleſanginis ſatis dictum eſt, quarum loco vtor ego ſimplici hiera Galeni: propterea non ab re eſſet, ſi ſecundo loco de pilulis hieræ ſimplicis ageremus, cum quibus magnam affinitatem habẽt prædictæ, & in eadẽ intentione eis vtimur. SEN.

Pilulæ de ſimplici hiera Galeni.

Pilulæ de ſimplici hiera Galeni in noſtra ſcheda ſecundo loco ſcriptæ non erant, ſed poſteaquàm tibi animo eſt, vt illas excutiamus, vt lubet, fiat. BR. Quomodo illas paras? SEN. Galeni modo paro: nam in primis hieram picram conſtituo, vt Meſue docet diſtinctione tertia de medicinis ſolutiuis. BR. Illam explica. SEN. Ita fit à Galeno (vt refert Meſue.)

Species hieræ Galeni.

Recipe Cinamomi
Maſtiches
Aſſari
Spicæ
Carpobalſami
Croci
Xyloaloës
Caſiæ
} aã. partes æquales

Aloës ad duplum ponderis.

Hæ ſunt ſpecies hieræ Galeni, ex quibus pilulæ de hiera ſimplici cõficiuntur apud Meſuẽ. BRA. Quo liquore miſcetis hos pulueres, vt in pilulas cõformentur? SEN. Melle roſaceo.

BRA. Vidiſtíne alios, qui hanc compoſitionem alio modo componerent? SEN. Imò ſunt Ferrariæ, qui ex ſex rebus ſolũ cõficiant. BR. Simplicium põdus referre ne pigeat. SE. En,

Recipe Cinamomi
Aſſari
Xylobalſami
Spicæ nardi
Croci
Maſtiches
Aloës ad duplum ponderis.

BRA. Quomodo accipis hoc duplum ponderis, an totius compoſitionis, an ſolùm vnius ſimplicis medicamenti? SE. Vnius ſimplicis, vt ſi cinamomũ ſit vncia vna, aloë ſint vnciæ duæ. BR. Exquiſitius fuiſſet ad duplum ponderis omnium: quia compoſitio magis propinqua fuiſſet cõpoſitioni Galeni. SEN. Non eſt igitur Galeni deſcriptio? BRAS. Non eſt quo ad pondus, nec illa, quam facis, eſt Galeni ſimplex hiera, nec alia, quam nonnulli parant, & Nicolaus Galeno illam attribuit, & ſimpliciter vocat picram, id eſt, amaram Galeni: quam dicit ad omnem capitis frigiditatem valere, & ſtomachi coctionem procurare, vomitum ſtringere, vteri frigiditati ſubuenire, conceptionem adiuuare. quam dicit exhibendam eſſe in balneo vel eunti dormitũ. Eius compoſitio hæc eſt,

Recip

Recipe Aloës optimæ ℥. xiiij. ſ. *Hiera picra.*

Cinamomi Nardi Coſti Croci Schœni Xylobalſami Caſiæ fiſtulæ Maſtiches Aſſari Roſarum Amomi Abſinthii	añ. ℥. j. gr. vij.

Mel quod ſufficiat.

Hæc eſt hiera illa picra, qua in clyſteriis nos vtimur, & quam præbeo quoties ſimpliciter indicitur hiera picra à medicis, vel hiera picra Galeni, tamen non eſt ſimplex. Scimus nonnullos pharmacopolas, qui alium puluerem parant, quo pilulas iſtas conficiunt: ſed quia picra mihi compoſita videtur, & nō ſimplex, ideò de compoſitione illa nullam mentionem feci. BRA. Ab re non eſt omnia referre, vt errores detegantur, & in veritatem adducantur. SEN. Hæc eſt quæ ſequitur,

Recipe Cinamomi
Croci
Spicæ
Schœni

Aſſari
Caſiæ ligneæ
Xyloaloes
Carpobalſami
Violarum — an̄. ʒ. j.
Abſinthii
Epithymi
Stœchados
Agarici
Roſarum
Turbith
Colocynthidis
Maſtiches
Scammonii correcti ʒ. ij.
Aloës hepatici ad pondus omnium.

Omnia tenuiſsimè in puluerem redigit, & in pilulas conformat ex melle roſato, vel re alia ſecundum intentionem ægritudinis. BR. Et aſſerunt hanc eſſe hieram Galeni? SE. Aſſerunt. BR. Res profectò mira, & quæ apud Galenum nuſquam reperitur, & Galenus de turbith mentionem nunquam fecit, multiq; hac vtũtur pro illa hiera, qua in clyſmatibus vtimur. nam & ipſa à Nicolao deſcribitur, & talem differentiam facit, quia primam vocat Galeni picram, ſecundam hieram picrã Galeni. Audias & alterum quorũdam errorem qui veram quidem Galeni appellatã hieram ex ſex rebus faciunt, & centũ drachmis aloes,

ſed

ſed ſingulorum ſimplicium vnam ſolam drachmam ponunt. SEN. A te certò ſcire voluerim quomodo cõfici debeat hæc ſimplex Galeni hiera. BRA. Hoc non te cælabo. Scito Galenum exhibuiſſe hieram in puluerem redactã, quam ex decocto aliquo bibebant, vel iure, vel in eclegmatis formam deducebãt, vel catapotiorum & globorum. Sed priuſquam de ſimplici Galeni hiera loquamur, prius inſpectare oportet, an à Galeno inuenta ſit, & compoſita hæc hiera. SEN. Cur in hoc dubitas, cùm & Serapio & Auicenna in hac hiera Galenum adducãt, veluti huius compoſitionis authorem & inuentorem? BR. Adducũt quidem, quoniam apud Galenum ſcriptam inuenêre: ſed an Galeno authore extiterit, ignorabãt: imò hierã aliam ſcribunt, quàm illa ſit, quæ apud Galenum inuenitur. SEN. Quomodo fieri poteſt tales tantoſque viros deceptos eſſe? BR. An ipſi decepti ſint vel eorũ interpretes, & librarii, noſtrum non eſt iudicium ferre: id tamen aperta fronte profiteri audemus, infinitas eſſe compoſitiones ab antiquis confectas, quas in Auicenna, Serapione, Meſue, & Haliabate, mutilas, imperfectas, & perperàm adductas legimus. En Meſue octo ſimplicia ponit in hac cõpoſitione præter aloen. Idem Auicen. facit, & ponunt duplum ponderis aloes. Serapio tres hieræ deſcrip

ſcriptiones refert, quarum prima vera eſt Galeni ſimplex hiera: quanuis ſimplicium pondus per haur faciat, quod Galenus drachmã dicit. ſed hoc ad rem nihil facit. Fortè haur apud ipſos drachmam ſignificat, quanuis ab omnibus ferè receptum ſit ſignificare drachmam vnam & ſemis. Verùm ad rem noſtram redeuntes dicamus hanc ſimplicẽ hieram non fuiſſe à Galeno inuentam, ſed potius ab Andromacho. SE. Quid inquis? Receptum eſt apud omnes hanc hierã eſſe Galeni inuentũ. Meſue id ſentit, id ſentit Auicẽna, & omnes ſimul recentes. BRA. Sentiant hi authores quicquid velint, ſcito hanc hierã eſſe Andromachi hieram. Nam antiquorũ mos fuit, compoſitiones quaſdã à ſe ipſis inuentas habere, quas ipſi ſuas ſacras compoſitiones nuncupabant, quoniam eas magnifaciebant, & ægris tanquam res ſacras exhibebãt. vnd Rufi hiera reperitur ſatis probata, hiera Antiochi, hiera Iuſti, hiera Archigenis. SEN. Galenus ergo nullam hieram parauit, quam ipſe ſuomet ingenio conſtituiſſet? BR. Hæc vocata ſimplex Galeni non eſt, vt ibi oculata fide oſtendam: ſed Paulus Aegineta lib. VII. cap. VIII. cùm hieras refert, hieram quandam adducit, quam Galeni hieram vocat. SENEX. Quæ nam eſt illa? BRASAVOLVS. Hæc quæ ſequitur:

Recip

Recipe Trixaginis
Piperis longi
Piperis albi
Stœchadis
Veratri nigri
Scammonii
Spicæ nardi
Scyllæ aſſatæ
Epithymi(ſecundũ aliquos
} Vniuſcuiuſq; ʒ. xvj.

Myrrhæ
Croci
Guttæ ammoniaci thymiamatis
Euphorbii
} Vniuſcuiuſq; ʒ. viij.

Quæ cuncta melle excipiũtur. S E. Hæc nõ eſt Galeni hiera ſimplex, neq; eiuſdẽ cõpoſita hiera, quã Nicolaus refert, & tu ſuperius adduxiſti. B R. Hanc etiã cõpoſitionẽ apud Galenũ inuenire non potui. Aetius præterea lib. III. cap. CXVII. hieram quandã deſcribit, quam Galeno attribuit: cuius compoſitio ab illa Pauli euariat. Nam inquit,

Recipe Pulpæ colocynthidis ʒ. viij.

Scyllæ aſſatæ
Ammoniaci thymiamatis
Scammonii.
Corticis ellebori nigri
} Singulorũ ʒ. xvj.

Stœch

Stœchadis
Hyperici
Epithymi
Succi polypodii
Bdellii
Aloes
Chamædryos. in alio codice habetur Eupatorii — Singulorum ℥. viij. In alio codice habetur ℨ. ij.
Marrubii
Caſiæ

Myrrhæ Troglodyticæ
Sagapeni
Croci
Ariſtolochiæ
Piperis albi
Piperis nigri — Singulorum ℥. iiij.
Piperis longi
Cinamomi
Opopanacis
Caſtorei
Petroſelini

Mellis quod ſufficit.

Integra exhibitio ℥. iiij. media tres, minima duæ cum melicrato, & minutiſsimi ſalis cochlearii ſemis. Hæc eſt Galeni hiera ſecundũ Aetium. Tu autem videre potes quanta ſit differentia inter illã Pauli & iſtam. SEN. Differen

ferentia eſt in ſimplicibus, & in copia. hæc autem à te nuper dicta hiera reperiturne apud Galenum? BRA. Eam diu quæſiui, & tamen integrè inuenire non potui. SEN. Vnum eſt, à quo moueor hieram ſimplicem eſſe Galeni hieram, quia Paulus lib. VII. cap. II. illã compoſitionẽ referẽs dicit, Picra Galeni accipit,

Aloes ʒ. C.

Ligni balſami
Maſtiches
Croci
Spicæ nardi
Aſſari
Cinamomi
} Singulorum ʒ. vj.

Sunt, qui in iunci rotundi odorati floris, & caſiæ vniuſcuiuſq; ʒ. VI. admiſceant. exhibe ʒ. I. in hydromelite. hæc Paulus. Ex quibus apparet, hanc cõpoſitionem Galeni eſſe exiſtimaſſe. BRA. Galenus illam nõ deſcribit ac ſi ſua ſit, nec à Paulo refertur ac ſi Galeni ſit, ſed quia ab ipſo Galeno refertur. verùm, vt animus tuus quietior euadat, nunc oſtendamus hanc hieram non eſſe Galeni. Inuenio ipſam apud Galenum in quinque locis poſitam. in tribus locis in lib. de Compoſitione medicamentorum κατὰ τόπους, & in ſeptimo Methodi medendi lib. & in ſexto De ſanitate tuenda. Compoſitio, quam omnes paſſim ſequuntur & adducunt, ex ſeptimo Methodi

thodi medẽdi accipitur,& hic locus in mediũ ſemper affertur, cùm de hac hiera mentio fit. Inquit verò præcitato loco Galenus: Expedit ergo paratam habere, quam omnes medici picram, id eſt, amaram, vocant: atque hanc dupliciter confectam, vtique ex aloe elota, & non elota. admiſcetur autem huic,

Cinamomi Xylobalſami Aſſari Spicæ nardi Croci Maſtiches Chiæ	Vniuſcuiuſq; ℥. vj.
Aloes	℥. c.

Ex his colligere potes, ſi omnes medici vocant hoc medicamentũ picram, non eſſe eius inuentum: nempe dixiſſet, quod nos picram vocamus. Prope finem præterea ſexti libri de ſanitate tuenda, inquit: In totũ ergo, ad aloes drachmas centum, reliquorum cuiuſq; coniiciuntur ℥. ſex, quæ ipſa quoque ſex ſunt: atque hæc eſt picra, quam Romæ omnes præparant. Ex quo apparet, ſi omnes Romæ habebant hanc picram, quòd ab ipſo non fuerat inuenta, præſertim quia non tantùm immoratus erat Romæ, vt omnes illam parare potuiſſent: cùm multos habuerit æmulos, qui Galeni compoſitionem non paraſſent. In ſecundo etiam lib. De componendis pharma-

cis ſe

cis ſecũdum locos, vbi de iis, qui ex ſtomachi vitio capite dolent, agit, inquit: Præſtantiſsimum præſidium eſt medicamen ex aloe præparatum, quod nonnulli quidem vocant picram, hoc eſt, amarã: nõnulli hieram ex aloë, ac iniiciunt quidem cẽtum aloës drachmas, ſex autem aliorum ſingulorum, quæ & ipſa ſex ſunt numero, Cinamomi, Spicæ nardi, Xylobalſami, Maſtiches Chiæ, Aſſari, Croci. Ex hoc loco, quia aliquos vno modo vocare dixit, alios alio modo, ſuam compoſitionem nõ eſſe deprehendi poteſt. In octauo autem lib. De componendis pharmacis ſecundũ locos, vbi ſcribit quas Andromachus tradiderit facultates ſtomachicas, inquit, Cùm Andromachus inſcripſiſſet ſtomachicæ. deinde ſic incœpit: Ad ſtomachicos hiera quatuor. deinde totam eius compoſitionem ordine tradidit, quæ in hunc modum habet:

Recipe iũci odorati floris
Xylobalſami
Maſtiches
Croci
Nardi Indicæ
Aſſari
Cinamomi
} Singulorũ ʒ. vj.
Aloës elotæ ʒ. c.

Simul leuigata reponito. Si ergo Andromachus hac hiera vtebatur, qui ante Galenum

ſcripſit. nam de eo in pluribus locis Galenus mentionem facit, qui & libros Therapeutice ſcripſit, propterea hæc hiera Andromacho potius attribuenda eſſet, quàm Galeno. SE. Non tamē dicit fuiſſe inuentū Andromachi. BR. Nō equidē, quia re vera eſt inuentū Themiſonis, qui ante Andromachum extitit: fuit autē Aſclepiadis auditor, vt de eo pluribus locis mentionē fecit Plini. de quo Iuuenalis:

> Quot Themiſon ægros autumno occiderit vno.

SE. Quomodo hoc ſcis? BR. Quoniā Gale. in eodē octauo de Cōpoſitione medicamentorum ſecundū locos, hanc cōpoſitionem ponit, & præfixa inſcriptio dicit, Antidotū hiera Themiſonis ad ſtomachi ſubuerſiones valet, & æſtuātibus, & ad omnē inflationē, tardam concoctionē, & vteri affectus: eſt etiā ad vrinā probè efficax, ſummatim facultas admirabilis, hydropicis, iecorariis, & nephriticis, quin & mulieribus menſes educit. Poſtea deſcriptionē ponit, quæ præciſè eſt ſimplex hiera appellata: ita enim poſt titulū ſequitur:

Aloës	ʒ.		c.
Maſtiches	℥.		j.
Croci	tantundem		
Nardi Indicæ	Singulorum	℥.	j.
Cinamomi			
Carpobalſami			

Aſſari

Aſſari ⎭

Contundito, incernitoq; cribro tenuiſsimo, ſeruatoq; ſiccũ, vt perſpirare poſsit. Vides eſſe hierã ſimplicẽ, & à Galeno hic nuncupari Antidotum hiera Themiſonis?s B. Igitur qui indicunt, dicere debẽt: Recipe hieræ Themiſonis?B R. Ita indicere deberẽt. quòd etiam à Themiſone inuenta fuerit, Aëtius teſtis eſſe poteſt lib. vj. cap. x. vbi curationẽ melancholicorũ ex Galeno ponit, inquiẽs dandam eſſe hierã aloes, quæ præ cæteris epithymum recipit, quam conficies ſicuti iubet Themiſon:

Recipe Aloes		ʒ. c.	*Hiera Themiſonis.*
Maſtiches	⎫ Singulorum	℥. j.	
Croci			
Spicæ nardi			
Cinamomi, aut duplum Caſiæ			
Aſſari			
Carpobalſami	⎭		
Epithymi		℥. ij.	

Detur è mulſa ad cochlearis magni mẽſurã. Hoc eſt ſatis efficax teſtimoniũ, hanc hieram non eſſe Galeni, ſed Themiſonis, qui multò ante Galenũ ſcripſit: quãuis Serap. in tract. de Antidotis eam Andromacho attribuat, id autẽ fecit, quia cõpoſitionẽ iſtã accepit ex viij. de Cõpoſitione medicamentorum ſecundũ locos, vbi Galen. refert, quas Andromachus

tradiderit facultates ſtomachicas. in quo lo-
co hierã ponit, qua vtebatur Andromachus,
nõ tamen hierã ab Andromacho inuentã. SE.
Quicquid ſit, hæc nõ eſt Galeni cõpoſitio, vel
ab Andromacho, vel à Themiſone inuenta
ſit, eã tamẽ antiqores in freqũẽtiſsimo vſu ha
buere. Sed tu impræſentiarũ quomodo exa-
miſsim fieri debeat, edoceto. BR. Id quàm lu-
benter agã. Themiſon ex ſeptẽ rebus hieram
compoſuit, vt Gale. in octauo lib. de Cõpoſi-
tione medicamentorũ ſecundũ locos, refert.
SE. Quæ ſunt hæ ſeptẽ res, quæ ſecundũ The
miſonem ingrediuntur? BRASA. Hæ ſunt:

Aloes	ʒ.	c.
Maſtiches	℥.	j.
Croci	tantundem	
Nardi Indicæ, Cinamomi, Carpobalſami, Aſſari	Singulorum ℥.	j.

SEN. Hanc compoſitionem ſuperius etiã ad-
duxiſti. BR. Adduxi: ſed nunc vt oſtenderẽ ex
quibus pararet Themiſon, adducere denuò
non ſum grauatus. Tamẽ huius medicamẽti
pondus in ſimplicibus diuerſum eſt apud A-
ſclepiadẽ, & Andromachũ: nempe Aſclepia-
des aliorũ ſimplicium ℥. miſcet, hoc eſt, põdo
drachmas argẽteas octo aut ſeptẽ ſemiſſem.
Andromachus autẽ ʒ. VI. conueniũt ambo in
poſit

poſitione drachmarũ centum aloës. Andromachus ponit aloen elotã, Aſclepiades non elotã. Andromachus recipit xylobalſamum, Aſclepiades carpobalſamum. Andromachus florẽ iunci odorati miſcet, quod nõ facit Aſclepiades. Hic verò Galeni locus me dubitare facit, an Themiſon ille fuerit, qui Aſclepiadẽ audierit, cùm Aſclepiades adducat hãc hierã tanquam Themiſonis Antidotũ: quod an ita ſit, nũc curæ non ſit. idq; ſatis eſto, Themiſonis hieram nuncupari, quam (vt eodem octauo lib. Galen. refert) ſimpliciter hieram appellarũt, ſed diſtinctionis gratia appoſuerunt diaaloës, vt diceretur hiera diaaloës, ad alterius hieræ differentiã, quę diacolocynthi dos appellatur: hancq; ſimplici vocabulo picrã, id eſt, amarã, nuncupabãt. SE. Cùm nonnulli drachmas ſex ſimpliciũ, nonnulli octo ab aloẽ ponãt, quoſnã imitari debeo? BR. Licet Themiſon huius compoſitionis inuẽtor vnciã poſuerit, & idẽ fecerit Aſclepiades, tamen cùm facilè ſit inuẽtis addere, & quod iã inuentũ eſt, perficere, Andromachũ & Gale. poſteriores imiteris, qui rem interius cõſiderãtes, ſex drachmas ſolùm ſimpliciũ miſcuerunt, vt in præcitato loco, & in ij. lib. eiuſdẽ voluminis, & in ſeptimo Methodi medendi, & in ſexto De ſanitate tuẽda, videre eſt. SEN. Erũt igitur omniũ ſimpliciũ pręter aloẽn ſex

drachmæ. BR. Ab re fortè nõ erit, ſi omnium ſimplicium, quæ hãc cõpoſitionem ingrediuntur, finem conſideremus. SE. Imò erit optimum. Propter quid cinamomũ recipit? BRA. Quoniã vt Gale. dicit lib. octauo de Cõpoſitione medicamentorũ ſecundũ locos, præter id quòd tenuiſsimarum ſit partium, additur etiam vt ventris meatus ſimul adaperiat, abſtergat, extenuetque, ſi quid glutinoſum craſſúmve humoribus inhæreſcat: etenim craſſos hos humores ob expurgãtis facultatis imbecillitatem aloe non ſolet attrahere. Quare & bilioſarũ in ventre diſpoſitionum præſtantiſsimũ eſt remedium, vt vno die frequẽter multos curauerit, qui ſtomachi vitio moleſtari crediti ſunt. Iuuat & hoc, & omnes alios affectus ex prauis ſuccis cõtractos cinamomum admiſtũ, vt quod vim habeat, qua prauas qualitates in naturalem ſtatũ reducit. Hic eſt igitur finis, ob quem compoſitio hæc cinamomum recipit. SE. Cùm à te aliàs dictũ ſit nos vero cinamomo carere, quomodo fiet hæc integra cõpoſitio? BR. Galenus in ſexto De ſanitate tuenda lib. de hac compoſitione agens, inquit, in defectu cinamomi accipiendum eſſe duplũ caſiæ optimæ, quam aliàs ea eſſe virtute nonnulli putãt, vt nihil ab inualido cinamomo abſit: quod tamen non credit Galenus: quia à generoſo cinamomo etiam

talis

talis caſia longè ſuperatur: ſed, inquit, ſicuti in boni panis inopia vel viliſsimo veſcimur: ſic in cinamomi penuria exquiſitiſsima vtemur caſia. SE. Ergo quia cinamomo caremus in hac compoſitione duodecim drachmæ caſiæ, id eſt, canellæ poni debẽt? BR. Omnino, ſi Galenũ & antiquos ſequi voluerimus, quãuis aloes vis ex hac copia in tali cõpoſitione parum denigrabitur. veruntamen nunc verum cinamomũ ad nos allatũ eſt, vt tibi poſt hũc ſermonẽ oſtẽdemus. SE. Nõ mediocri gaudio afficiar, ſi antequã moriar cinamomũ videre datũ ſit. Dic verò propter quid maſtiche hãc compoſitionẽ ingreditur? BR. Galenus octauo libro de Compoſitione medicamẽtorum ſecundum locos, inquit maſtichen hanc compoſitionem ingredi, quia apta ſtomacho gratiq; odoris, & confringẽdæ vi aloes medicamentoſæ efficax. Vt autẽ de omnibus aliis in ſumma tibi dicam, aliqua ſunt abſterſoria & tenuia, alia ſtomacho apta robore quidẽ longè cinamomo inferiora, genus autẽ idẽ facultatis habentia. Gale. præterea inquit melius eſſe loco aſſari carpeſiũ ponere. cùm verò nobis carpeſium deſit, aſſarum ponere curabimus. hæcq; conſideratio eſt in ſecundo libr. de Comp. medic. ſecundum locos, vbi etiã de croco diſſerit, an ſex drachmæ præcipi debeant, vel pauciores: quia nõnullę ex his quæ

ei adiiciũtur,caput feriunt. quod dicit Gale. frequenter ſibi accidere ex ſolo croci odore. Ideò cõpoſitioné illam optimã iudicat, quæ recipit croci ʒ.v.aloës ʒ.xc.& cùm ſint aliqui qui facilè capite replentur, pro his iiij.ſolùm croci ʒ.iniicit, qua cõpoſitione in his etiam vtitur,qui ſuffuſionũ imaginationes,aut accidentia ex ſtomachi affectu patiũtur. Quibus autem venter prohibetur, vt mulieribus quæ nõ probè purgãtur, ſex croci drachmas ponit,& quadraginta aloës. SEN. Ergo aloë quandoq; nõ debet eſſe centũ drachmæ? BR. Minimè, ſecundum Galenum in ſecundo de Compoſitione medicamentorũ ſecundũ locos.In ſeptimo auté Methodi medẽdi, huius rei nihil meminit. At in ſexto De ſanitate tuenda, dicit ſe feciſſe duas picras,præter illam qua omnes vtũtur, quæ habet centum drachmas aloës, & ſex alias ſex rerum.In vna verò ſuarum picrarũ ponit plus eorũ,quæ calefaciunt,in altera minus: dicit autem immiſceri plus calefacientium, ſi aloës quantitas dematur, vt ſi aloë ſit drachmæ lxxx.alia ſint drachmæ ſex.Erunt auté illa quæ calefaciũt minus, ſi aloe multiplicetur, vt ſi drachmæ xx.addãtur, ſitq; aloe drachmæ cxx.reliqua drachmæ vj.SE. Optaré ego compoſitionem vnam ſtatam & firmam. BR.Fieri non poteſt quin duæ ſint.SEN. Quare? BRAS.Quia paratam

ratam habere oportet picrã ex aloë elota, & ex non elota: poſtea ſi medicus quicquã addere voluerit, id facere poterit, aut ex aloë, aut ex aliis rebus. SE. Quas vires habet aloe elota, & non elota? BR. Superius dictum eſt. & Galenus in ſexto Methodi medendi, & in ſecundo & octauo de Compoſitione medicamentorum ſecũdum locos, docet inquiés, non elotam aloen minus roborare ventriculum, ſed magis euacuare: è cõtrario lotã magis roborare ventriculũ, & minus euacuare: quia in elotione tenuiores partes, & quæ habent vim medicamentoſam, abeunt, & eiiciuntur. SE. Optarim vt cõpoſitionem illam afferres, quæ Galeni mentem attingere magis videtur. BR. Quanuis in locis variis illam probet quæ recipit aloes ʒ.C. aliarum rerum ſex: in ſecũdo tamen de Compoſitione medicamentorum ſecundum locos, & in octauo hanc, quæ ſequitur, componẽdam innuere videtur, & ſeruandam.

Recipe Aloes		ʒ.	xc.
Cinamomi ʒ.vj. ſiue pro eo caſiæ, id eſt, canellæ		ʒ.	xij.
Xylobalſami	ana	ʒ.	vj.
Aſſari	ana	ʒ.	vj.
Spicæ nardi	ana	ʒ.	vj.
Maſtiches	ana	ʒ.	vj.
Croci		ʒ.	v.

Omnia in puluerem redacta miſceto & ſeruato. SEN. Quantã huius picræ quantitatem dare oportet? BRA. Galenus in vij. Methodi medendi, inquit: Si velimus exhibere maximum eius modum, dabimus duorũ magnorum cochleariũ menſurã: ſi mediocrem modum, duorum paruorum cochleariũ: ſi minimum modum, vnius parui cochlearii menſuram exhibebimus. In ſecundo autem libr. de Compoſitione medicamentorum ſecũdum locos, inquit: datur autẽ medicamenti ſummum ℥.I. minimum, dimidium: inter vtrunq; pondus alia exhibentur, dum quantitas pro ætate, corporis magnitudine, & cõſuetudine euariat. At in octauo eiuſdẽ volu. libro, Andromachũ adducit, qui inquit, quibuſdã dari cochleariũ vnũ, quibuſdã duo. Galenus verò exponere volẽs quid intelligendũ ſit per cochleariũ, exponit drachmã argẽteã, quam Romani, inquit, denariũ appellãt. hæc verò nos vbertim diſcuſsimus in eo libello, quem De põderibus medicis fecimus. Aëtius libro vj. cap. x. exhibet ad cochlearis magni mẽſuram: ſed ipſe cõpoſitionẽ facit ex octo ℥. aliarum rerũ, & centũ aloes. Paulus lib. vij. cap. xj. ℥. j. dari iubet. nos verò impræſentiarum huius picræ vſque ad duas drachmas damus magno profectu. SE. Quomodo antiqui hos pulueres miſcebãt, vt ægris facilius corrigerent

rentur? BR. Galenus, & alii antiqui miſtos ſer uabant, & vario modo porrigebant. Paulus præcitato loco ex hydromelite propinãdos iubet. Andromachus ex aquæ frigidę cyathis quatuor, aut calidæ, Aſclepiades ex aqua frigida, aut ex vino. SEN. Debebant vinum & aquam abhorrere per aliquot dies. BR. Galenus tamẽ in octauo de Cõpoſitione medicamentorum ſecundum locos, inquit, ſatius eſſe ſi ex mulſo aliquis medicamentũ hoc exhibeat. Verùm ipſe iubet dari cũ aquæ cyathis non plus tribus. Idem in ij. lib. cenſet, & in ſeptimo Methodi medendi, vbi etiã inquit, aliquos excipere hoc medicamentum deſpumato melle. SE. Et nos hoc modo puluerem ex melle roſaceo accipimus, & in pilulas conformamus. Compoſitionẽ igitur parabimus, vt ſuperius edocuiſti, ex nonaginta drachmis aloes. BR. Equidẽ & cũ aloe elota, & nõ elota, & ex melle, vel etiã roſaceo in globũ diſponito, & in tali loco ſeruato, vt perſpirare poſſit: nam probus medicus ea addere ſciet, quæ ad ægrotantis intentionem conuenient. Galenus etenim plerunque vtitur picra ex acuta, potiſsimùm in libris de Compoſitione medicamentorum ſecundum locos: intelligit verò hanc picram, cui aliud acutum medicamentum additum ſit, vt colocynthis, aut helleborum. SE. Ad quos affectus valet hæc

compo

compoſitio? BR. Ad complures, ſed hinc inde poſiti ſunt in variis locis, potiſsimùm verò vni affectui ſuccurrit, cùm ventriculi parietes materia pituitoſa pleni ſunt, & vētriculis imbecillioribus ſuccurrit in his, qui literis incumbunt, & valde ſtudioſi ſunt, præſertim ex aloe elota, & his quibus mens aliquo ſtudio occupatur. Nunc illa ſingulatim enarremus quæ ab authoribus dicuntur. Primò igitur (vt Galenus in ſeptimo Methodi medēdi teſtatur) valet ad vitioſos ſuccos, qui in tunicis ventriculi habentur. Idem dicit in ſexto De ſanitate tuenda, & in ſecundo & octauo De compoſitione medicamētorum ſecundū locos. Ex ſecundo eiuſdem voluminis lib. valet ad ſuffuſionum imaginationes, & ad accidentia ex ſtomachi affectu. Ibidem ad hos valet, quibus venter prohibetur. Ibidem mulieribus conuenit, quæ non probè purgātur. Ex octauo de Compoſitione medicamentorum ſecundum locos, vbi de ſtomachicis Andromachi agit, inquit, his dari non debet qui calida & ſicca intēperie afficiuntur, nec qui ſicca cum frigiditate: nec abſolutè his, qui ex ſolis qualitatibus particulā aliquam habent vitiatā. Iuuat omnes prauas diſpoſitiones, ex prauis humoribus ortas. Valet ad articulos relaxatos. Ex eodē lib. vbi incipit Antidotū hiera Themiſonis, valet ad ſtomachi ſubuer-

ſion

ſiones. Cõuenit æſtuantibus. Valet ad omnẽ inflationem. Ad tardam cõcoctionem. Cõuenit vteri affectibus. Ad vrinam probè efficax eſt. Hydropicis, iecorariis, nephriticis ſuccurrit, menſes educit. Succurrit his, qui bilẽ vomunt. Inflãmmationibus interioribus ex hydromelite conuenit. Ad difficiles ſanorũ coctiones valet. Valet his, qui habent bilem in tunicis ventriculi. Robur particulis adhibet, per quas iter moliũtur. Auget calorẽ locorũ per quos tranſit. SE. Eſt ergo mirabile medicamentum. BR. Mirabile, inquam, ſed de illo plus ſatis locuti ſumus. SE. Igitur ad alium tranſeamus. BR. Vt lubet. SENEX.

Pilulæ de Hiera cum Agarico.

PIlulæ de hiera cũ agarico has ſequũtur. BR. Quomodo has paras? SE. Hierã Galeni picram à Nicolao deſcriptã ex ſexdecim rebus paro. BRA. Simplicia enumera, & cõponendi modũ. SE. Superius iterũ enumeraui, & integrã hanc hierã propoſui, cùm de ſimplici Galeni hiera loqueremur. BRA. Ne pigeat ſecundò & illã referre, vt rem ipſam facilius conſiderare poſsimus. SEN. Hæc eſt, vt tibi morem geram, compoſitio,

Recipe Cinamomi	ana	℈.	ij.
Spicæ			
Croci			
Schœni			
Aſſari			

Xylo-

Xylocaſiæ
Xylobalſami
Carpobalſami
Violarum
Abſinthii
Epithymi } ana ℈. ij.
Agarici
Roſarum
Turbith
Colocynthidis
Maſtiches
Aloes ad pondus omnium.
Mellis quod ſufficit.

BR. Memoriæ ſubit, te ſuperius cõpoſitionẽ iſtam adduxiſſe, vbi de ſimplici hiera loquebamur: illa eſt, qua multi in clyſmatibus vtũtur: & quoties indicitur hiera picra, hanc tribuunt pharmacopolæ ex melle confectã. Faciunt & ex melle roſato pilulas, quas de hiera picra maiores nuncupant. SE. Nos iſtas vocamus de hiera cum agarico. BR. Cur iſtud? SE. Quoniam agaricum recipiunt. BR. Cur non vocantur de turbith, vel de colocynthide, cùm vtrunq; in eodem & æquali pondere recipiatur, & hæc vehementius ſoluant, quàm faciat agaricus? SEN. Hoc ignoramus. BR. Igitur non magis appellari debẽt de hiera cũ agarico, quàm de hiera cũ turbith, vel colocynthide. nec ſumi debẽt pro pilulis de

hiera

hiera cum agarico. nam ita illæ nuncupantur: quia veræ de hiera pilulæ & agaricus totam compoſitionem ingrediuntur. Sed in hac compoſitione, quam tu paras, & agaricus & alia ſimplicia ingrediuntur: propterea miror, cur vos has pilulas de agarico nuncupaueritis, & eas pro illis de hiera cũ agarico exhibueritis. SENEX. Ita didici à ſenioribus huius artis viris. BRASAV. Aetate fortè ſeniores erant, ſed eos doctrina iuniores exiſtimamus. Non deſunt tamen pharmacopolæ, qui compoſitionem aliam ſequantur, quam ex Petro Gallo accipiunt potius ſcriptore, quàm pharmacopola, huic ſimilem in vno ſolũ differẽtem, q hæc epithymũ nõ recipit, illa recipiebat. hæc verò duas diagridii drachmas recipit, quas illa nõ recipiebat, & ſimpliciũ pondus eſt ʒ.j SE. Extende & tu compoſitionem iſtam, quam nõnulli ſequuntur. BR. Eadẽ eſt. tamẽ ne deſideres, ita faciunt:

Recipe Cinamomi		ana ʒ. j.
Spicæ	Croci	
Schœni	Aſſari	
Xylobalſami		
Xylocaſiæ		
Carpobalſami		
Violarum	Abſinthii	
Agarici	Roſarum	
Turbith		

Colo

Colocynthidis } ana ʒ. j.
Maſtiches
Diagridii ʒ. ij.
Aloes ad pondus omnium.

Cum ſyrupo de ſtœchade fiat globus. SEN. Paucißima eſt differentia inter illam Nicolai, & iſtam. BRA. Sit quomodocũq;, non eſt hiera cum agarico. propterea melius recentes quidam fecerunt, qui nuncupant hieram Galeni compoſitam, aut iſtam, aut illã, quam tu ex Nicolao retuliſti. Sunt etiam, qui ita particulatim loquantur omniũ ſimpliciũ ʒ. duas, aloes ʒ. iiij. mellis colati & expumati ℥. viij. At qcquid ſit, hæ pilulæ de hiera cũ agarico eſſe nõ poſſunt. SE. Quas ergo deinceps parare iubebis? BR. Non deſunt tamen, qui minus errent in hanc vrbe, & qui compoſitionem affinem hieræ cum agarico parent. SE. Quænam illa eſt? BRA. Hæc,

Recipe Hierę Galeni } ana ℥. ß.
Agarici trochiſcati
Aloes ℥. j.

Ex melle roſaceo colato conformentur pilulæ. SEN. In quo errant hi? BRA. Quia perfectam hierã non accipiunt. SE. Opto vt in hac charta cõpoſitioné explices. BRAS. Scito aliquos voluiſſe agaricũ poni ad põdus omniũ ſimpliciũ ſimul, aloe dẽpta: vnde erũt agarici ʒ. xxxv. vel ʒ. xxxvj. ſi crocus ſit ʒ. vj. Nos verò

rò putamus ſatis eſſe agaricum ad pondus vnius ſimplicis poni, vt ſit ℥.vj. SE. Cōpoſitionē iſtā denique explica. BR. Nónne ex prædictis verbis accipere potes? SE. Poſſem equidē, ſed mihi facilius erit te audire. BR. Hæc eſt cōpoſitio pilularum de hiera cum agarico, quam iubeo te paratam habere hoc modo,

℞. Cinamomi, pro quo caſia, i. canella, ℥. xij.

Maſtiches Aſſari Spicæ nardi Xylobalſami Agarici	ana	℥.	vj.
Croci		℥.	v.
Aloes		℥.	xc.

Terantur & miſceantur, & cum opus eſt, ea vtaris in quacunq; forma volueris. & ſi in pilulas reducere placeat, id facias ſecūdū intentionē, quam habes, vel ex ſyrupo de ſtœchade, vel ex melle roſaceo, vel ex aqua abſinthii, vel ex alia ſimili re. Hæc enim cōpoſitio capiti, thoraci, & ventriculo plurimùm conuenit. Laudarem tamen vt hæc cōpoſitio parata non ſeruaretur: ſed quoties prudens medicus ea indiget, agaricum addat ſecundum morbi exigentiam, nunc plus, nunc minus, vt ille rectè iudicabit. Si verò integram compoſitionem ſeruare cupias, pro his medicis, qui cōponēdi artē ignorāt, quorū maior eſt

pars, illā parato, quam ſuperius ſcripſimus. SE. Deinceps ita parabo. At quē agaricū accipere debeo? an trochiſcatum? BR. Antiquiores agaricum non præparabant in trochiſcos reducentes, ſed eo ſimpliciter vtebantur vt ab arbore venit: propterea ſuaderem, vt ſimplex agaricus ſumeretur, nulla re correctus, præſertim cùm hieræ miſceatur: imò ipſum impræſentiarū in puluerē redactū ſimpliciter exhibeo ex ſaccharo, & mirè cōfert.

SENEX.

Pilulæ de hiera Logadij.

DE his iā ſatis. Pilulæ de hiera logodion ſequuntur. BR. Ab re non eſt, omnes pilularum compoſitiones proſequi, quæ ab hiera nomen habēt. vnde accepit nomen hæc cōpoſitio? SE. Nicolaus dicit nuncupari hiera logodion memphitū, à hiera, quod eſt, ſacra, logos, ſermo, & memphitum, id eſt impeditio, quoniam his ſuccurrit, qui habent impeditum ſermonem, ex quacunque fuerit cauſa. BR. Ha ha ha. SE. Tu rides? BR. Ecquis non rideret in tā pulchris nominū etymologiis? Primò Nicolaus ignorat vnde dicta ſit hæc cōpoſitio: nēpe vocari debet hiera Logadii, quoniam Logadius medicus fuit apud antiquos celeberrimus, qui huius hieræ inuentor extitit. vnde nuncupari debet hiera Logadii, non hiera logodion. Superius etenim docuimus antiquiores medicos, qui in aliqua exiſti

mat

mationefuêre, ſuas quaſdã cõpoſitiones habuiſſe, quas hieras vocabãt, & quibus potiſsimùm vtebãtur. Sed, vt in nomine errauit Nicolaus, putamus non minori errore duci in ipſa cõpoſitione: propterea tu Nicolai cõpoſitionem hieræ Logadii adducito, vt antiquæ cõpoſitioni conferre poſsimus. SE. *His verbis Nicolaus ſuam hieram Logadii deſcribit:*

Recipe Interioris coloquintidæ	ana ℨ. ij.
Polypodii Euphorbii Polii Cocognidii	ana ℨ. j. ß. gr. vj.
Abſinthii Myrrhæ	ana ℨ. j. gra. xij.
Centaureæ Agarici Ammoniaci thymiamatis Folii Spicæ Squillæ Diagridii	ana ℨ. j.
Aloes Comarum Thymi Caſiæ Chamædryos Bdellii Praſsii	ana ℈. j. gr. xiiij.

Cinamomi
Opopanacis
Caſtorei
Ariſtolochiæ longæ
Piperis albi
Piperis nigri
Piperis longi
Croci
Serapini
Petroſelini
} ana ʒ. ß.

Hellebori albi
Hellebori nigri
} ana gr. vj.

Mel quod ſufficit.

Hoc intellige pro hiera ipſa Logadii componenda: nos enim accepto melle roſato colata catapotia conformamus. BRA. In hac Nicolai hiera Logadii plura ſimplicia ſunt, quàm in vera illa antiqua Logadii hiera, nec idē eſt in ſimplicibus pondus. SE. Refer tu, ſi me amas, verā Logadii cōpoſitionem. BR. Hec eſt. SE. A quo authore illam accepiſti? BR. Ab Aëtio lib. 3. cap. iij. dicente, Hiera Logadii. Poſtea talis compoſitio ſubſequitur,

Recipe Pulpæ colocynthidis ℥. ij. ß.

Scyllæ aſſatæ
Agarici
Ammoniaci thymiamatis
Thymi
Scammonii
} Singulorū ʒ. xx.

Corti

Corticis hellebori nigri } ana ʒ. x.
Hyperici
Epithymi
Bdellii
Polypodii aridi
Aloes } Singulorũ ℥. j.
Chamædryos
Marrubii
Caſiæ
Myrrhæ Troglodyticæ
Piperis albi, longi, nigri
Cinamomi
Croci
Opopanacis } ana ʒ. iiij.
Sagapeni
Caſtorii
Petroſelini
Ariſtolochiæ longæ

Aſſumito in melle. Exhibitio integra iiij. media tres, minima duæ. vbi verò exhibenda ſit, addito ſalis cochlearii ſemis. Hæc eſt hiera Logadii, quę recipit ſolùm cũ melle ſimplicia xxv. illa verò, quam Nicolaus citat, trigintatria ſimplicia cũ melle recipit. SE. Igitur non eſt illa Logadii? BR. Nõ, vt videtur. Eadẽ ratione illa, quæ à Serapione citatur, nõ eſt Logadii, nec illa, quam dicit eſſe ſecundũ deſcriptionem Philagrii, & alia ſecundum Pauli deſcriptionẽ. SEN. Deinceps compoſitionem

iſtam hoc modo parabo.BR A.Non errabis. nam ſummũ virum Aetium imitaberis.Simplicibus igitur in puluerem redactis,in catapotii formã reduci poſſunt,vel ex melle roſato colato,vel ex alia re, ſecundum exhibentis intentionem.SEN. Súntne illæ deſcriptiones probandæ, quæ ab Auicenna referũtur? BR. Neq; illas probarẽ,niſi Aetii modo corrigãtur.quem imitari ſtudeas, quoad meliora inuenta ſint,ſi inueniri poterunt.SEN. Quibus affectibus ſuccurrit hæc compoſitio?BR.Multis.nam cõuenit locutioni impeditæ,ex quacunque fiat cauſa, modò ſit ab humoribus. Atram bilem, & pituitam expurgat, epilepſiæ conuenit, paralyticis,tremorem mẽbrorum habentibus, doloribus capitis cùm diutinis & totum occupantibus, tum hemicranicis ſuccurrit, vertigini confert, oculorum obſcuritati, & pleuritidi. Iſchiam patientes adiuuat,& arthritim, varias corporum maculas,& lepras emẽdat, menſtrua prouocat.

SENEX.

Pilulæ ſtomachicæ.

DE his ſatis dictũ ſit, ad ſtomachicas pilulas accedamus.BR A.Accedamus quidem & in cõpoſitionẽ,quã nullus ferè pharmacopola eandem habet cũ alio.Dic tu quã compoſitionẽ paratã ſeruas? SE.Illã,quã Meſue in principio deſcribit.BR A.Eſt igitur prima ex tribus quas refert deſcriptionibus. SE. Non

Non ex illis tribus, quæ ſtatim ſe conſequuntur, ſed illa, quæ in ordine omnium ſuarũ pilularum eſt ſecunda deſcriptio, & quam dicit ſtomachũ emundare, & iecur, & ſenſuũ membra, atque iunctúrarum inſtrumenta, & quæ tam bilem atram, quàm flauam, & pituitam educunt. BRAS. Deſcriptionem eius affer. SEN. Hæc eſt:

Recipe Hieræ picræ		ʒ.		vij.
Trium myrobalanorum		ʒ.		iij.
Agarici		ʒ.		ij.
Turbith boni		ʒ.		x.
Epithymi Cretenſis, Aniſorum	añ.	ʒ.	ij.	ß.
Salis Indi		ʒ.		ij.
Abſinthii, Scammonii	añ.	ʒ.		iij.

Fac pilulas cum penidiarũ ʒ. iij. & ſucco ſcariolarũ. doſis ʒ. ij. BRA. Iam noui quas ſtomachicas pilulas in tua officina ſerues: ſuntq; & alii pharmacopolæ, qui eaſdem cõficiunt. Medici verò re non perſpecta neque conſiderata, in omni ferè ventriculi affectione, & potiſsimùm in imbecillitate, ſtomachicas pilulas inſtituunt dandas: cùm tamen præter euacuationẽ hæ ventriculo mirè obſint. Sed compoſitionem iſtam preſsius contemplemur. SEN. Quomodo intelligis obeſſe ventriculo? BRA. Quia ipſum perturbant, & imbecillio-

rem reddunt:nam magna turbith copia hãc compoſitionem ingreditur, nempe ℥. x. At mirè ventriculum peruertit turbith, vt nonnulli ignari putarint, turbith à turbando dictum eſſe: adde & ſcammoniũ non conferre ventriculo, imò valde obeſſe, & agaricum: & quanuis multa ingrediantur, quæ ventriculum roborare poſsint, tamen ab his, quæ illũ perturbãt, ſuperantur. Sed cur tu diligentiſſime Senex, hanc compoſitionem ſequeris, cum alii pharmacopolæ deſcriptiones alias habeant? SEN. Ita didici à præceptore meo antiquo ſeplaſiario. BRA. Certus ſum nõ eſſe tres ſeplaſiarios Ferrariæ, qui eandem compoſitionem ſeruent. Nam & tu, & alter, eam quam retuliſti deſcriptionem ſeruatis: nonnulli verò in ſuis officinis deſcriptionem habent, quæ à Meſue poſita eſt, & dicit ſtomachum & digeſtionem adiuuare, cerebrum & ſtomachum à corruptis humoribus purgare, & appetentiam excitare.

Recipe Hieræ picræ		℥.	x.
Trium myrobalanorum Abſinthii	ãn.	℥.	ij.
Maſtiches Aniſi Bellerici Emblici Agarici	ãn.	℥.	iij. ſ.

Zing

Zingiberis		ʒ.	ij.
Caryophyllorum Salis gemmæ Squinanti	añ.	ʒ.	j.
Turbith		ʒ.	xij.

Conſice cum ſucco abſinthii,& da ʒ.ij.vel iij. SEN.Non videtur eſſe inter noſtram & hanc deſcriptionem magna differentia. BRA.Imò in his,quæ ſoluunt,nulla, niſi in ſimplicium pondere. In his verò, quæ roborant,differũt: quia in ea,qua vteris cõpoſitione aliqua ſunt quæ in iſta non habentur compoſitione: & è contrario aliqua in iſta,quæ non ſunt in tua: tamen ex ſexdecim rebus illa,quam nuper attulimus,deſcriptio conſtat. Illa verò,qua tu vteris,ex tredecim. SEN. Cuperẽ omnes pharmacopolas idem genus ſeruare. BRA.Imò & hic eſt magnus medicorum error.nam inſtituunt ſtomachicas pilulas deglutiendas, ſed quam compoſitionem inſtituant, neſciunt. Non deſunt præterea, qui pilulas illas paratas ſeruent,quas Meſue ſecundo loco deſcripſit,& dicit eſſe in intẽtione priorum, id eſt, illarum,quas nuper adduximus. SEN.Neque deſcriptionẽ iſtam prætermittamus. BR. En. Recipe trium myrobalanorum añ. ʒ. iij.

Roſarum Maſtiches	añ.	ʒ.	ij.
Cardamomi			

Ligni aloes	an.	ʒ.	ij.
Sandalorũ citrino.			
Cubebarum			
Caryophyllorum			
Nucis moſchatæ			
Squinanti			
Raued ſceni		℥.	ß.
Turbith		ʒ.	vij.

Aloes ad pondus omnium.

Confice cum vino odorifero. SE. A prædictis non multùm differunt. BRA. Omnes idem cenſent: tamen ſimplicibus cõſideratis, quæ vtraſque cõpoſitiones ingrediuntur, & ſimplicium ponderibus non parum differre videntur, quanuis in intentione non ſit magna differentia. Scito tamen maiorem pharmacopolarum numerum pilulas illas ſtomachicas paratas ſeruare, quas Meſue ſuas eſſe dicit, quæ caput & ſtomachum expurgãt, & omni tempore ſumi poſſunt. earum autem deſcriptio hæc eſt:

Recipe Turbith	ʒ.	x.
Maſtiches	ʒ.	iiij.
Roſarum	ʒ.	iij.

Aloes bonæ ad pondus omnium.

Confice cum ſucco abſinthii. SEN. Non me fugit, complures hanc compoſitionem paratam ſeruare, & quando opus eſt ʒ.j. vel ʒ. j. ß. præbere: tamen ego potius deſcriptionẽ

prim

primam ſecutus ſum, tum quia ita imbutus ſum à pueritia, tum quia multa ventriculum roborantia recipit. BRA. Extat & alia apud Meſuen pilularum ſtomachicarũ deſcriptio, quæ cęteris leuior eſt, & à nullo paratur pharmacopola, quod ſciam, ipſáque caput etiam & ſtomachum expurgat, quam ne deſideres, referre ſtatuimus.

Recipe Aloes		℥.	vj.
Maſtiches	} añ.	℥.	ij.
Roſarum			

Conficc cum ſucco ſolatri. SEN. Ex tot tamq; variis compoſitionibus quam pręcipuè ſequi debemus? BRA. Cùm hæ pilulæ ſtomachicæ nuncupentur, ſtomacho potiſsimùm opitulari debent. Optarim ego, vt probus medicus non ſegniter conſideraret, qua re indigeat ſtomachus, quáque affectione ſit laceſsitus: propriè autem ſtomachus ventriculi os etiam ſignificat: quanuis & plerunq; pro fundo ipſo accipiatur. Nunc tam pro fundo, quàm pro ore, & omni alia parte accipitur. Si ergo ſtomachus malè affectus ſit, affectio ipſa conſiderãda eſt, qua afficitur, an ſit ſola qualitas, vel etiam ſit cum materia. Si ſola qualitate afficiatur, alterare ſolùm opus eſt, & nõ euacuare, idq́ue fit per oppoſitas qualitates tam intrinſecè, quàm extrinſecè. Si materia adſit, genus materiæ conſiderare oportet, an

pitui

pituita,an bilis,an atra bilis, an miſtæ materiæ:tuncque euacuandum, vt materia exigit. Scito autem hîc ſermonem non fieri de materia, quæ in cauitate ſit ventriculi, ſed de illa, quæ cõtinetur in venis & eius rugoſitatibus: nam quæ in cauitate eſt,facilè educitur,& plerunque natura ipſa ſponte per vomitũ illam expellit,quandoque per inferas ſedes. Si verò materia in his ventriculi venis & in ſenſibilibus meatibus contineatur, ſecundum materiæ genus eo medicamento vti debemus. Si ergo materia ſit pituitoſa,medicamentũ propinamus pituitam educens: ſi billioſa,bilem: ſi atrabilaria,medicamento àtram bilem educente vtamur:ſi materia ſit miſta, & medicamentum ipſum miſtum ſit. Adde,ſi eadẽ materia in capite abundauerit, ea addenda eſſe, quæ à capite educunt. SEN. Quid inferre tentas per hunc tuum tam prolixum ſermonem? BRA. Hoc ſolùm quod quiſq; notare debet, Medicum primò componendi regulas addiſcere. Addiſcat ergo, addiſcat verè medicus ſimplicium naturam,& commiſcendi modũ, & ſecundum humoris genus,& membri peccantis ſimul miſceat ſimplicia,& medicamentum ad ſuum commodũ & ad ægri ſalutem paret. SE. Non erit fermentatum tam breui tempore. BRA. Non indigent fermentatione huius generis medicamẽta, quæ ad vnam

tertiam formam non deducuntur, ſed vnumquodque ſimplex medicamentũ per ſeipſum educere debet, imò ſi vnũ ſimplex poſt aliud ſumeretur, nihil referret. S E. Si per hũc ordinem incederent, non indigeremus compoſitis medicamentis. B R A. Hoc ſummè probo, vt in officinis ſint pauciſsima compoſita medicamenta, præſertim ex catharticis: ſed medicus prõptus eſſe debet, & doctus, ſtatimque ex ſimplicibus compoſita parare, vt ægritudini conuenit, quam curandã ſuſcepit. De egregij verò illis medicamẽtis, quæ tempore longiore indigent priuſquam cõcocta ſint, qualis Theriaca, Mithridatum, ſecus dicendum eſt: nam illa parata habere præſtat. Vnde ſi has pilulas ad vnguem contemplemur, ventriculo parum cõuenire videntur, vltima deſcriptione dempta. Tamen impræſentiarũ compoſitiones ipſas ad verbũ examinemus. Primò recipiunt hieræ picrę Galeni ℥.vij. Eſt illa de qua ſuperius in variis locis apud Galenum deſcriptum eſt. S E N. Nonne hæc Galeni hiera ventriculo conuenit? B R A. Imò (vt Galenus in ſeptimo Methodi medendi libro refert) præſtantiſsimum eſt hoc medicamentum ad vitioſos ſuccos, qui in tunicis ventriculi habentur. S E N. Hoc Galeni medicamentum leue videtur. B R A. Galenus præcitato loco docet eſſe leue, mediocre, & forte, ſecundum

dum quantitatem quam accepimus: nempe mediocris modus eſt, ſi eo ſicco ex aqua vtamur duorum paruorum cochlearium menſura. eſt verò maximus modus duorũ magnorum cochlearium menſura, ſi temperetur in tribus aquæ cyathis: minimus modus eſt vnius parui cochlearii menſura. Itaque hoc medicamentum fieri poteſt, & vehemens, & debile, & mediocre: notaque Galenum dicátẽ valere ad ſuccos vitioſos. Sunt verò ſucc vitioſi, humores praui cuiuſcunq; generis vnde & ſi aloe bilẽ educat, tamen è tunicis entriculi omnes vitioſos humores educit: fieriq; poteſt ex aloe elota & non elota, vt ſuperius dictum eſt. Ego igitur quãtum in me ſit, ſuaderem hanc Galeni compoſitionem proſtomachicis pilulis parari. aliæ verò, quę turbith recipiunt, dimittantur. SEN. Hæc compoſitio æquè non educit, vt illæ faciunt, quæ turbith receperunt. BRA. Imò egregiè educit abſolutiſsimus ille prædictus ex Galeno modus. SEN. Tamen non æquè vt Meſuæ cõpoſitiones faciunt. BRA. Vltimam Meſuæ compoſitionẽ prætermitto, quæ nõ recipit niſi aloen, maſtichen, & roſas: aliæ omnes educunt humores, etiam ſi vitioſi non ſint. Compoſitio autem Galeni ſolos vitioſos inſequitur. Meſuæ igitur compoſitiones à capite contẽplemur. Primò recipit hieram hanc Galeni ſimplicem

plicem nũcupatam, quæ omnes ſuccos vitioſos educit: poſtea decem drachmas turbith, de qua radice in ſimplicium examine diſſeruimus. volunt authores tenuem pituitã expurgare, quanuis experiẽtia duce, & craſſam ſimul expurget. Quod vt exquiſitius faciat, à nonnullis zingibere commiſcetur: tamen (vt ipſi Arabes turbith inuentores dicunt) ſubuerſionem facit, & nauſeam, quæ in ventriculi affectibus euitanda ſunt, niſi cùm nobis inſtitutum ſit per vomitum euacuare. Recipit præterea tria myrobalanorum genera, id eſt, citrinos, chebulos, & indos. SEN. Cur potius hæc genera intelligit, quàm bellericos, & emblicos? BRA. Quoniam ſunt perfectiora genera: imò Serapio (quem & alii ſecuti ſunt) in vno capite de his tribus verba facit inſcripto de Myrobalanis. in alio deinde de his duobus, ac ſi non ſint inter myrobalanorum genera computanda. Recipit etiam agaricum, qui pituitam craſſàm educit, & bilẽ craſſam, & ventriculum mirè perturbat, facta quacũque præparatione. Experiẽtia obſeruauimus ſimplicem ſubſtantiam agarici potui dare, lõgè minus obeſſe, quàm ſi zingibere, ſal gẽma, ſpica, oxymelite, vel alia qualibet remiſceatur. Epithymum recipit, qui atrabilarios humores educit, & ſcammoniũ, quod bilem purgat. Ex his intelligere potes nos hac cõpoſ-

poſitione ſolùm vti poſſe, quãdo omnes ſucci fuerint vitioſi, & non quando vnus ſolus. SEN. Nónne magis vnum humorem educit, quàm alium? BRAS. Omnino: nam turbith quod pituitam educit, in maiori copia compoſitionem ingreditur, quàm alia, & etiam agaricus. Sed à te peterem Senex prudentiſſime, quid in his pilulis faciant penidia. SEN. Penidia ex ſaccharo fiunt in aqua diſſoluto: propterea iudico appoſita eſſe, vt compoſitio conſtet: nam ſaccharum ita diſſolutum ſeruat, ne adeò feſtinè compoſitiones exiccentur. BRA. Conuenientius igitur fuiſſet tragacanthum accipere, præſertim cùm in ſcariolarum ſucco diſſoluat. SEN. Quid intelligit per ſcariolas? BRA. De his in ſimplicium examine ſatis dictum eſt: nam intubi ſpecies eſt, ſed ſylueſtris: à Græcis ſeri dicitur, noſtri ſeriolam, Barbari corrumpentes ſcariolã vocant: hícque recentiores affirmant apponi ſcariolam, vt ſit minus calida compoſitio, ac ſi tam pauca ſucci quantitas in totamque rebus calidis aliquid poſsit. Dic iterum mihi præſtantiſsime Senex, quid intelligis per ſal Indũ? & quid pro eo accipis? SE. Sal nigrum accipio. BRAS. Et quid hoc eſt nigrum ſal? SEN. Noſtrũ quod in vſu habemus ſal, quod nigrum eſt, id eſt, minus album aliis. BR. Hic eſt maximus error: nam ad quem finem huic

Sal nigrũ.

compo

compoſitioni ſal addere? SEN. Certè neſcio. ego compoſitiones paro, vt mihi inſtituitur: quid ergo accipere oportet pro ſale Indo? BR. Scito Indũ ſal eſſe antiquorũ ſaccharum, quod intra cannas cõcreſcit, de quo & Auicenna tractat, vbi agit de linguæ aſperitate, iiij. canone, Fen prima. & inquit habere colorẽ ſalis, & eſſe in dulcedine mellis, de quo in ſimpliciũ examine per plura. SE. Placètne tibi hæc cõpoſitio? BR. Non ſolùm non placet, ſed & illam quoque ſuſpectã habeo: nam cùm incido in cõpoſitiones, quæ plura ſimplicia recipiũt ſub vno põdere, & alia deinde ſub alio pondere, poſtea alia ſub eodem pondere, hæ compoſitiones mihi ſunt ſuſpectæ, ne omnia põdera præter rationẽ poſita ſint. *Sal Indum.* Nunc ad ſecundam ſtomachicarum pilularum compoſitionem deſcendentes, dicimus à prima non multùm differre, & ipſam æquè omnes humores educere, qui ſunt non tantùm in ventriculo, ſed etiam in omni corporis parte: vnde non ſunt huic ſoli mẽbro ſtatutæ, imò (vt ipſe refert Meſue) caput & iecur expurgant: quin omnia membra expurgare certum eſt, ſi in maiori copia ſumãtur. De tertia compoſitione idem iudicium eſt. Quarta compoſitio, quam dicit eſſe ſuam, & ipſa pituitam & bilem educit. Quinta conuenit quodam modo cum ſimplici hiera Ga-

leni. SE. Dic igitur quas pilulas ſtomachicas ſeruare oportet? BR. Ego pro ſtomachicis pilulis ſimplici Galeni hiera ſemper vtar, & (vt contingit) ſecundum varias affectiones ſimplicia adderē & auferrem, vel potius compoſitiones illas ſequerer, quæ à Galeno octauo de Compoſitione medicamentorum ſecundum locos, ſcriptæ ſunt, quas Andromachus & Aſclepiades ſequebātur. Nunc tu aliud pilularum genus è tua ſcheda depromas. SEN.

Pilulæ maſtichinæ. Maſtichinæ pilulæ accedunt. BRA. Quis fuit harū pilularum author? SE. Petrus Aponēſis, Cōciliator nūcupatus, in ca. De indigeſtione ſtomachi, videtur ipſarū inuētor. Eſt verò cap. xix. Additionū in Meſué, ne longè requiras, vbi dicit ſtomachū ab omni leſione præſeruare, & eſſe medicinā vitioſæ matricis, & viſcerum interiorum. BRAS. Affer hanc compoſitionem. SEN. En:

Recipe Maſtiches	℥.	iiij.
Aloes electæ	℥.	x.
Agarici boni	℥.	iij.

Confice cum ſuccho Altiliæ.

Notaq; in calce vigeſimi primi capitis eiuſdē authoris iterum repeti. his eiſdem vtitur Pedemontanus, vbi de medicinis corrupti appetitus agit. BR. Ex his quæ hāc compoſitionem ingrediūtur, id, quod omnia excedit, eſt aloe. vnde potius nūcupādæ eſſent pilulæ de aloe.

aloe.ſ E.Cùm aliæ extēt pilulæ, quæ ſuo proprio nomine de aloe nuncupātur,hæ meritò denominationem ſortientur à ſecundo ſimplici,quod ipſam compoſitionem copioſius ingreditur.id autē eſt maſtix:propterea non ab re maſtichinæ dictæ ſunt. Et hæ ſunt,quas in noſtris officinis paramus.B R. Nos potius loco harũ pilulis de ſimplici hiera vteremur, & ſi opus eſſet, adderemus agaricum. Tamē apud recentes medicos reperiuntur & aliæ pilulæ maſtichinæ nuncupatæ. Non defuêre medici,qui iuſſerunt nos parare maſtichinas alias à Meſue in fine capitis de Caputpurgiis ſodæ frigidæ poſitas. B R A.Compoſitionem adducito.ſ E.Hæc eſt:

Recipe Aloes ʒ. vij.
Maſtiches }
Roſarum } ana ʒ.iij.
Turbith ʒ. x.

Confice pilulas.doſis earũ eſt à ʒ.duabus vſq; ad iiij. Meſue vocat has pilulas de maſtiche, quas ſtomacho & capiti conferre dicit. B R A. Pro me nunquam ſumerem. Vidimus & ſeplaſiarios, qui pilulas Nicolai de aloe & maſtiche pro maſtichinis parabant.S E N. Quænam eſt earum compoſitio? B R A S A V O L V S. Hæc ſubſcripſi:

Recipe aloes ℥. j.
Maſtiches ℥. ß.

Caryophyllorum
Roſarum rubearum } ana ℥. j.
Croci
Diagridii } ana ℈. ij.

Confice cum ſucco fœniculi, vel abſinthii. SE. Compoſitio hæc ventriculum roborare debet? BR. Magis roborant illæ, quæ de ſimplici hiera dicuntur, & pluribus affectibus conducunt, vt Apud Galenũ intueri licet in octauo de Cõpoſitione medicamentorum ſecundum locos, & in ſeptimo Methodi libro. Nos verò ſi cõpoſitiones aliquas paratas ſeruari voluerimus, quæ maſtichen reciperẽt, ex his vnã parari iuberem, quæ ex Andromacho in præcitato de Cõpoſitione medic. lib. à Galeno referuntur, & eam in pilulas reducerem. ſed conducibilius eſt ſecundum affectũ compoſitionẽ parare, cùm ea indiguerimus. Ad rem verò redeuntes, maſtichinæ pilulæ, quas ex Aponenſe paras, ſolùm conferunt ventriculo, cùm in eo vitioſi ſunt ſucci, & in capite, ſucci, inquam, bilioſi & pituitoſi.

SENEX.

Pilulæ Aſſaiareth.

ASſaiareth pilulæ maſtichinas ſequũtur. BR. Quis fuit harum pilularũ inuẽtor? SE. Auicẽna in prima Fen quarti libri, tractatu primo, cap. decimonono, de his mentionẽ facit. BR. Non vidi Auicẽnam de his pilulis aliquam mentionem feciſſe: ſed compoſitio

eſt,

eſt, quam Aſſaiareth vocat, quæ fortè potui datur, vel in aliam formã redigitur. SE. Equidé ab Auicenna non dicitur, pilulas fieri oportere, imò nec addit ſimpliciũ põdus, quæ compoſitionẽ ingrediantur. BR. Quomodo igitur cõpoſitionẽ tuam paras? SE. Gentilem ſequor Fulginatem Auicennæ interpretem, qui his ſimplicibus pondera ſtatuit. Idem facit in ſuo Antidotario Montagnana. BRAS. Quónam modo conficiuntur? SE. Iſto:

Recipe Hieræ picræ ℥. j.
Maſtiches } ana ʒ. iiij.
Myrobalanorum citrinor.
Aloes ℥. ij.
Fiant pilulæ cum ſyrupo de ſtœchade.

Hieram picrã, aloe & maſtiche ingrediũtur, hic ſolùm myrobalani additi ſunt. SE. Maſtiche additur vt maior adſit copia ad ventriculum roborandũ, aloeq; iterum cõmiſcetur, vt vehementius educãt: myrobalani verò vt prohibeãtur vapores acuti calidi, ſi in ſtomacho ſint, ne in caput aſcẽdant. BR. Mihi videtur hanc cõpoſitionẽ vẽtriculo potius quàm capiti cõuenire: nẽpe aliud nihil eſt, quàm picra Galeni additis myrobalanis, & maſtiche, ac aloe auctis. Syrupus verò ille, quo conficiuntur & cõmiſcentur, & ſi capiti conueniat, vẽtriculo nõ obeſt, nec in tam magna copia ingreditur, vt multùm prodeſſe poſsit: imò

pulueres ſolùm cõglutinat. De Auicẽna igitur miror, qui propriè pro imbecilli ſolutiuo capitis Aſſaiareth poſuerit: quãuis ſi in copia detur, poſsit etiã caput purgare. Nam, vt Galen. docet in viij. de Compoſitione medi. ſecundum locos, in expoſitione hieræ aloes, medicamẽtum eſt imbecille, quod euacuat à ventre, & quandoque à iecore, ſi in ampliori põdere exhibeatur. Tamen ſi aliquis ex ſtomacho caput doleat, hæc cõpoſitio huic conuenit: ſed ideò cõuenit quia ſtomacho cõfert quod facilè ex Galen. colligi poteſt, ſecundo de Compoſ. medic. ſecundũ locos, vbi de his agit, qui ex ſtomacho caput dolent: quod fit cũ vitioſi humores in ventris tunicis fuerint impacti, & ita impacti vt dilui non poſsint: ſcitoq; Galenũ præcitato loco potius minuere aloen, quàm augere. Propterea recẽtes malè faciunt, Auicennæ deſcriptionẽ in ordinẽ referre volẽtes, & aloes quantitatẽ magis augentes, quàm ipſe fecerit, aut facere voluerit: imò & præcitato loco Galen. notat crocum minui oportere, pro his, qui illum non patiuntur. Non eſt igitur cõpoſitio, quæ ſimpliciter materias purget, quæ capitis affectiões faciũt, ſed tales ſolùm capitis affectiones, quę à ſtomacho depẽdent. SE. Vnde acceptum eſt hoc nomẽ Aſſaiareth? BR. Ego à te peterẽ. eſt enim Mauritanũ nomẽ. SE. Vnde originem

hab

habeat, coniectari neſcio. BR. Et ego minus: imò & hoc nomen corruptũ eſſe puto. Scito autẽ Galen. in principio ſecũdi capitis ſecundi libri de Compoſ. medic. ſecundũ locos, in capitis dolore hierã exhibere: ſed addit exacutam, ac ſi dicat per aliud ſimplex redditam acutam & vehementẽ: vt inferre liceat hierã capiti valere, ſi alia addãtur. Et nũquam pro capite has pilulas deglutiendas iubemus, quin agaricum addamus, aut alia quæ à cap. educunt, vel niſi affectio capitis à ventriculo proueniat.

SENEX.

Pilulæ de Rhabarbaro.

Pilulę de rhabarbaro accedunt. BR. Quid aliud ſunt hæ pilulæ, quàm rhabarbarũ ipſum in puluerẽ redactũ, & in pilulas cõformatũ? SE. Imò eſt alia compoſitio, quam paratam ſeruamus. BR. Quænam eſt? SE. Hæc:

Recipe Rauedſceni ʒ. iij.
- Succi liquiritiæ, Abſinthii, Maſtiches } ana ℥. j.
- Myrobalanorũ citrinorum ℥. iij. ß.
- Seminum fœniculi, Apii } ana ʒ. ß.
- Trochiſcorum diarhodon ʒ. iij. ß.
- Specierũ hieræ picræ Galeni ʒ. x.

Pilulæ Raued ni.

Confice cum aqua fœniculi, & da ʒ.ij. cum aqua caſei calida in ſero. BRAS. Rauedſceni Rhabarbarũ eſt. SE. Equidem, & etiã raued

ſimpliciter rhabarbarum eſt: tantùm differt rauedſceni à rhabarbaro in ſolo & patria: quia hoc in Barbaria naſcitur, quæ pars Aphricæ eſt, illud in Sceni, quæ eſt alia pars. BR. Ita arbitror: tamē apud Meſ.alia cōpoſitio eſt de raued: & cū raued ſit rhabarbarū, erit alia cōpoſitio de rhabarbaro. SE. Videamus hanc compoſitionem. BR. En Meſuæ liber, verte folium, adhuc aliud, lege hāc compoſitionē quæ in tergo eſt. SE. Ecce iam lego.

Recipe Rauedſceni		ʒ.	vij.
Ammoniaci Serapini Bdellii	ana	ʒ.	x.
Laccæ		ʒ.	viij.
Opopanacis		ʒ.	iiij.
Mezereon Gummi	ana	ʒ.	iiij.
Turbith		ʒ.	x.
Spicæ Polii Aloes	ana	ʒ.	v.
Maſtiches		ʒ.	ij.
Myrobalanorū citrinorum		ʒ.	x.

Gummi in vino diſſolue, & fac pilulas. dentur ij. ʒ. cum aqua caſei. SE. Nos hac compoſitione non vtimur. Sed cum à medicis pilulę de rhabarbaro indicuntur, *illas* damus, & paratas ſeruamus, quas ex ipſomet Meſue ſuperius

rius retulimus. BR. He ſecundo loco adductæ ſunt vehemẽtiores & efficaciores, valentque ad obſtructiones ſplenis, atque iecoris, & ad hydropem. Tamen & illas, quas ſuperius adduxiſti, ad idem valere certũ eſt, & ad febres diutinas ex diuerſis humoribus genitas, glutinoſis & putridis. SE. Ad eaſdem igitur affectiones adhiberi poſſunt? BR. Ad eaſdem, ſed ſecundæ vehementiores ſunt, & efficaciores primis. Verùm compoſitio hæc à me nunquam probabitur: ſequaris igitur tuam illam compoſitionẽ, quæ apud Meſuen in ordine prima eſt. Reperitur & hæc eadem compoſitio apud Serapionẽ in ſuo Antidotario, ſub hoc nomine, pilulæ de raued. In eo ſolùm differunt, quòd Meſue ſeptem Raued drachmas recipit, Serapio octo: & vbi Meſue legit polium, Serapio habet polypodium: vtrunque tamen in hac compoſitione recipi poteſt. Meſue dat ʒ.ij. cũ aqua caſei, Serapio cum vino: tamen & cum vino & cum aqua caſei dari poſſunt. Videre autem neſcimus cur magis de raued nuncupentur, quàm de turbith, quod compoſitionem æqualiter ingreditur, & quàm de ſerapino, vel bdellio, vel ammoniaco, & quàm de myrobalanis citrinis: tamen his authoribus ita denominare placuit, cùm aliæ pilulæ ex aliis ſimplicibus, quæ hanc compoſitionẽ ingrediuntur, ſuum

nomen ſortitæ ſint. Sed vnum hic notandum eſt, Serapionem his pilulis addere quatuor ſextaria ſalis, quod non facit Meſue: & quanuis ſal craſſas materias diſſoluere poſsit, tamen tanta quantitas in hac cōpoſitione non conuenit. SE. Sextarium fortè apud Serapionem eſt parua menſura. BR. Imò eſt nomen ponderis apud Arabes. SEN. Quomodo hoc probabis, ſi quis inficias iret? BR. Facillimè, ſi pondera in quinti canonis fine apud Auic. adduxero, quæ etiam ex Serapione accepta ſunt. SE. Proba igitur, ni laborem effugias. BRASA. En Auicenna dicit: Mina Romana eſt ℥.xx.& Mina eſt ſextaria xl. Igitur ſi Mina eſt ℥.xx.& ſextaria xl. ſextarium erit ſemiuncia. Itaque in hac compoſitione ingredentur duæ vnciæ ſalis, quod abſurdum eſt. imò quia Auicēna poſt hæc dicit ſextarium eſſe ʒ.vj. eſſent tres vnciæ: propterea arbitramur Serapionis compoſitionē non eſſe probandam, ſed illam Meſuæ potius eſſe recipiendam. Poſſem & hoc variis aliis modis ex horum authorum compoſitionibus probare: ſed id faciemus in ponderum examine, in quo Græca Arabibus cōmiſcebimus, & exponemus. Nunc materiam hanc prætermittamus, ne ex medicamentorū compoſitionibus ad pondera & mēſuras trāſire videamur. Vnū tamen animaduerſione dignū eſt, quod hic

Sextariū.

hic à Meſue dicitur, diſſoluendum eſſe in vino gũmi, quod in pilulis de rhabarbaro non dicitur: id verò factum eſt, quia maſtiche ſola cõpoſitionem illam ingreditur. hæc verò ſit regula, quæ non fallit: In omni compoſitione, in qua gummi genera aliquot ingrediantur, conſiderare oportet, an gummi in puluerem redigi poſsit, abſq; alia vehementiore exiccatione, an non poſsit. Si in puluerem reduci poſsit, compoſitionem ingrediatur abſq; alia diſſolutione: ſi non poſsit, tũc diſſoluendus eſt, vel in vino, vel in alio liquore. Cùm igitur in pilulis de raued recipiãtur ſerapinum, bdellium, lacca, oppopanax, & gummi, quorum aliqua diſſolui poſſunt, aliqua non poſſunt, propterea hic dicit in vino diſſoluenda eſſe. In cõpoſitione verò de rhabarbaro, in qua ſola maſtiche recipitur, non dixit eſſe diſſoluendam, quia maſtiche facilè in puluerẽ reducitur. Nec illud in hac cõpoſitione prætermittendum eſt, cùm fuerit confecta, poſt aliquod tempus & etiam breue, adeò dureſcit, vt in puluerem facilè reſoluatur: idq; faciunt omnes cõpoſitiones, quę res glutinoſas nõ recipiũt. vnde ſuaderẽ, vt nõ ſolùm ex aqua fœniculi, ſed etiã ex melle roſato cõformarẽtur, vt diutius ſeruari poſſent. nam vis ſimpliciũ facillimè exhalat, vbi glutinoſa res aliqua non adfuerit: & ideò harũ pilular

lularum vis diu perdurare nõ poteſt: imò ſi veteraſcunt, in venenũ trãſmutantur, & vehementia tormina faciunt: quod experta eſt magno ſuo incõmodo magnifica & generoſa virago Hippolyta Faruſina Quaina, commater ſemper veneranda, & probitatis ac integritatis ſpecimẽ: hæc à pharmacopola quodam, à cuius nomine abſtineo, ne quem offendam, huius generis catapotia accepit: ſed antiqua puto illa fuiſſe, quæ à principio confecit cùm artẽ exercere cœpit: ſemiſcrupulũ tãtum accepit, & adeò vehementibus torminibus vexabatur, vt vires ferè deficerẽt, & plus quam ſexcéties egeſsit, ex hacq; occaſione in ægritudinẽ incidit laborioſam: verũ Deo duce priſtinæ ſanitati reſtituta eſt. Ad rem verò cœptã redeũtes, ſi alicui rei glutinoſæ miſceantur, diutius perdurare poſſunt. Cõplures ſanitati reſtituimus ex pituitoſis febribus autumno, & hyeme, vnam ex his pilulis pondere vnius ſcrupuli alternis diebus vorãdam iubentes. SEN. Tibi ergo placet, vt pilulæ de rhabarbaro, quas ex Meſue retulimus, conficiantur. BR. Illæ fieri debent. verùm exquiſitæ de rhabarbaro pilulæ ex ſolo rhabarbaro confici debent: neque ſeruandæ ſunt: ſed tũc rhabarbarum ipſum in pilulas redigendum, cùm eo indigemus.

SENEX.

CVm his illæ venient, quæ de tribus cum rhabarbaro vocantur. BR. Cur hoc nomen ſortitæ ſunt? SEN. Puto quia ſunt pilulæ communes, quibus rhabarbarum addimus. BRA. Prius igitur communes iſtas pilulas conſideremus. SE. Has pro communibus conficio, quanuis notum ſit, alias eſſe communes vocatas, quas alii pharmacopolæ conficiunt.

Pilulæ de tribus cum rhabarbaro.

Pilulæ communes.

Recipe Aloes ℥. iiij.
Croci } ana ℥. ij.
Myrrhæ }

Confice cum vino albo claro, odorifero. Tamen Pedemontanus iubet confici cum aceto: ego autẽ vino ſemper vſus ſum. BR. Cur Pedemontanum non ſequeris? SEN. Quoniã longè maioris authoritatis eſt Rhaſis, quàm Pedemontanus. Ipſe verò in quarto ad Almanſorem, de peſtilenti morbo agens, & eius cautela, ex vino cõficit. Alii habent ſuam compoſitionem hoc modo:

Recipe Aloes } ana ℥. ij.
Croci }
Myrrhæ ℥. j. ß.

Conficiantur cum vino albo. BR. Differunt ſolùm in pondere. Auicenna lib. quarto Fen prima, tract. iiij. cap. quinto, medicamenta ad peſtilentiam enumerans, inquit, fieri debere ex aloe, croco & myrrha: at ſimpliciũ põdus

præter

prætermittit, id feciſſe arbitror, quia æquale omniũ pondus eſſe voluerit. SE. Has à vobis dictas communes pilulas conſiderãs, illæ eſſe videntur, quæ ab antiquis Rufo attributæ ſunt. BRA. Omnes ita cenſent. SE. Tu ergo in his dubitas? BRA. Imò non dubito, cùm nec Rufi ſint, nec Rufus compoſitionẽ ſuam in catapotia confecerit: nam potui dabat in peſtilenti morbo. SEN. Quæ igitur erat apud antiquos Rufi compoſitio? BRA. Hæc, quam Paulus lib. ſecundo, cap. xxxvj. deſcribit.

Pilulæ Rufi. Recipe Aloes partes duas.
Ammoniaci thymiamatis partes duas.
Myrrhæ partem vnam.

Hæc ſimul contuſa ex vino fragranti colluito, deinde dimidium quotidie cyathum potui dato. SEN. Crocum ergo non recipit? BR. Non equidem Rufi cõpoſitio. SEN. Compoſitio igitur noſtra conueniens non eſt? BRA. Nõ equidẽ, ſi pro Rufi cõpoſitione fiat: ſed ſi alia ſit cõpoſitio, quæ ita ab Arabibus nuncupetur, & à recẽtibus, ſcilicet pilulæ de tribus, eam ita cõficere nihil refert: & cùm illam cõficis, ſi rhabarbarum addideris ad pondus aloes, pilulæ de tribus cum rhabarbaro dici poterũt. Veruntamẽ nec illæ Rufi erũt: nec illæ, quæ paſsim de tribus cum rhabarbaro nũcupantur. Extat impræſentiarum Rufi liber, in quo prædicto modo compoſitio inuenitur,

tur, vt ſuperius ex Paulo retulimus. SEN. At Meſue, vbi de præſeruatione à peſtilenti morbo agit, has pilulas, vt ſuperius dictũ eſt, adducit, nullamque de Rufo mentionem facit. BR. Aut ſunt alia catapotia, quæ & ipſa conueniunt, & non ſunt illa Rufi: aut errat Meſue, Rufi propotiſma adducere volens. Nam & ipſe Auicenna præcitato loco nõ dicit catapotia confici, ſed ſumi talem compoſitionem, quam ex propotiſmate dabat Rufus, & conſentit Paulus. SE. Dicam igitur meas communes vocatas pilulas non eſſe Rufi pilulás? BR. Equidẽ. SEN. Tamen & in peſtilenti morbo conueniunt. BRASA. Hoc nihil impedit: verùm & illis Rufi, vt Paulus refert, nullus vnquam ſua potione fruſtra vſus eſt, qui peſtem nõ euaſerit: ſed in tuis communibus catapotiis minorem croci copiã poni laudo, atq; probo, ne caput lædatur. Dic verò à quo authore catapotia illa de tribus cum rhabarbaro dicta accepiſti? SEN. A nullo authore, ſed ita fieri à meo præceptore didici. BRAS. Hactenus rem miram audiui, & quam medici non cõſiderãt. Mihi ſummè placet, te tuas illas de tribus cum rhabarbaro pilulas eo modo conficere vt retuliſti, ex communi tua cõpoſitione, & rhabarbaro. At alii omnes pharmacopolæ cõpoſitionem aliã parãt, quam pilulæ de tribus cum rhabarbaro nũcuparunt.

SEN.

SE. Quænam eſt illa? BR. Hæc ſubſcripta:

Recipe Rhabarbari }
Agarici } ana partes equales.
Aloes }

Miſce, & ex aliquo liquore pilulas cõfice. SE. Quomodo ſunt de tribus cum rhabarbaro? potius nuncupari deberẽt de duabus ſcilicet rebus cum rhabarbaro: & cur potius non ſunt de tribus cum agarico, vel de tribus cum aloe? BR. Ad differentiam fortè illarum pilularum de tribus rebus, quas communes vocas, aut de tribus Rufi: non dicuntur verò de tribus cum agarico ob rhabarbari nobilitatẽ. SE. Agaricus maioribus dotibus inſigniri videtur, quàm rhabarbarum, & eſt medicina familiæ. BR. Tamen maiori pretio venditur rhabarbarum, nec ventriculum offendit. At de hac re quicquid ſit, ne magnifaciamus. Pilulæ de tribus cum rhabarbaro apud omnes pharmacopolas hæ ſunt, quas nuper adduximus: tuæ verò communes cum rhabarbaro, ſunt communes, quæ rhabarbarum recipiũt. Hoc tantum expeterem in hac re & optarem, vt omnes medici has differentias agnoſcerent, ne quandoque pro ſuis ægris vnam cõpoſitionem pro alia reciperent. Sumuntur hæ de tribus cum rhabarbaro, pro capite, thorace, ventriculo & iecore. Sed his omiſsis, ad alia tranſeamus.

SENEX.

OCcurrunt poſt has conſiderandæ pilulæ illę, quę à materia, ex qua cõficiũtur, pilulæ de aloe nũcupãtur. *Pilulæ de Aloe.* BR. Súntne cõpoſitæ, an ſimplices? SE. Simplicißimæ ſũt ex pura aloe elota confectæ. Cur in hoc dubitas? BR. Quoniam apud antiquos compoſitio extat pilularum de aloe, de quibus mentionem facit Paulus libro ſeptimo, cap. quinto. & Gale. lib. primo de Compoſitione medicamentorum ſecundum locos, cap. primo: vbi Galenus quomodo conficiantur perfectè nõ exprimit. Ita verò confici dicit Paulus:

Recipe Interioris colocynthidis partẽ vnã
Succi abſinthii } ana partem vnam
Aloes
Scammonii partes duas.

Cum aqua in pilulas redige, quæ ciceris quãtitatem æquent, quarum pro doſi exhibẽdæ ſunt vndecim. Scito tamẽ apud Galenũ alibi haberi *ἀλόης μέρη β.* id eſt, aloes partes duas: propterea Pauli codicem mendoſum eſſe arbitror, & eius loco legendum, vt habet Galenus, ſcilicet partes duas. vocãturq; hæc catapotia à Galeno & Paulo *περὶ ἀλόης.* id eſt, de aloe: & cõpoſitæ ſunt, & nõ de ſimplici aloe. Tu verò quomodo tuas de aloe cõgerere ſoles? SE. Aloen bis terq; quaterq; ex aqua endiuię lauo, poſtea in pilulas conformo. BR. Ha-

béſne paratas ex aloe non elota pilulas? SEN. Cur hoc petis? quoniam nõ elota ſemper in promptu eſt. BR. Quoniã Gale. in ij. & viij. de Compoſitione medicam. ſecundũ locos, & in ſeptimo Methodi medẽdi, aloen nõ lotã longe efficaciorem eſſe lota edocuit: quanuis de hac re nõnunquã experiẽtiã fecerimus, & tãta aloes lotę quantitas efficacius eduxit, quãta nõ lotę: fortè fuit ex virorũ, qui inſumpſerũt, diuerſitate. ſed nũc quæ cœpimus proſequẽtes, nonne ſunt & qui aloen in ſucco cauliũ lauẽt, & ex infuſione rhabarbari? SE. Imò & qui ſucco lactucæ vtũtur, alii ſucco plãtaginis. BR. Nouimus & qui ex defruto & hepſemate lauabant. SE. Vt variæ ſunt hominũ intẽtiones: & varii affectus, ita vario liquore lauãt. verũ lotiones eſſe non debent pauciores tribus. BRA. Vna ſatis ſuperque eſt. ſed nunc reliqua proſequamur. SENEX.

Pilulæ Indæ. HIc in noſtra inordinata ſcheda pilulæ Indæ ſuam ſedẽ habent. BR. Quibus cõſtant, & à quo authore accipiũtur? SE. Meſue illas refert, quas & ipſe ab Hali accipit. ex his verò quæ ſequuntur, conſtant.

Recipe Myrobalanorũ nigrorũ }
Hellebori nigri } ã. ℥. v.
Polypodii }
Epithymi }
Stœchados } ã. ℥. vj.

Agari

Agarici Lapidis lazuli loti Colocynthidis Salis Indi	ana	ʒ.	iiij.
Succi eupatorii Spicæ	ana	ʒ.	ij.
Caryophyllorum		ʒ.	j.
Hieræ picræ		ʒ.	xij.

Fiant pilulæ cum ſucco apii. doſis eſt à ʒ.ij. vſque ad aur. duos: & ſunt ſanæ & expertæ. da cum aqua caſei. hæc Meſue. BRAS. Hęc quantitas longè maior eſt apud nos quàm conueniat. ſatis enim eſt ʒ.j. exhibere, quæ etiam non mediocriter educit, cum ſint efficaciſsimæ & vehementiſsimæ pilulæ in ægritudinibus atrabilariis: propterea mirè competunt quartanæ febri, duritiei, ac dolori ſplenis, cancro, lepræ, & (vt comprehenſim dicamus) omnibus atrabilariis morbis, idque potiſsimùm faciunt cum materia fuerit exuſta. Dic autem colendiſsime Senex, Lapidem lazuli quonam modo lauas? SENEX. Lapidem hunc, qui à Latinis cyaneus nuncupatur, in tenuiſsimum puluerē redigo, poſtea accepto lapideo mortariolo, hunc puluerem iniicio, & aquā claram ac limpidā ſuperingero, mox piſtillo in circulū ducto aquā & puluerem ſimul cōmiſceo, hocq; facio vehementi agitatiōe, poſtea permitto vt reſideat, quo

facto hãc aquam abiicio,& aliam ſuperingero, iterum vehementi agitatione commiſceo,& idem facio, idque tertiò efficio, poſtea loco claræ aquæ Padanæ accipio aquam roſaceam,& ter eodem ordine lauo,tuncque perfecta eſt huius lapidis lotio. BRASAVOLVS. Scito neque tres lotiones quãdoq;,neq; quatuor eſſe ſatis,ſed lotioné perfectam tũc eſſe deprehendes (quotquot præceſſerint) quando neque color aliquis,neque ſapor, neque odor in aqua remanet. hæcque tibi ſit regula lauandi hunc lapidem , & alios ſimiles, vt is eſt,qui Armenus nuncupatur. Abs te verò diſcere cupio cur Indæ pilulæ nuncupatæ ſint. SENEX. Nonnulli putant id nomen ſortitas eſſe , quia earum vſus potiſsimùm eſt apud Indos: alii quia ſal Indum recipiũt, & putant ſal Indum eſſe nigrum ſal,ſed non haberi, longè decepti(vt tu ſuperius oſtendiſti) quia antiquorum saccharum ſupra cannas cõcreſcens,ſal Indũ eſt. BR. Fortè hinc nomen duxêre, quia humores nigros & atros ac melancholicos educunt, qui Indis ſimiles videntur. Quis hominum mentes ſcire poteſt, & primorum impoſitorum propoſita? Notaq; confici has pilulas ex ſucco apii,quia eupatorii ſuccus non eſt ſatis: ſunt enim ſolùm duæ drachmæ. hic verò apii ſuccus apponitur, quia aperiendi vim habet: & cum

ſimpli

ſimpliciter apiũ dicitur, hortẽſe apium ſumi debet. eſt verò hortenſe apium id, quod à noſtris petroſelinum nũc vulgò dicitur. Omnia ferè, quæ hanc compoſitionem ingrediũtur vim habent educendi atram bilem. Hiera picra addita eſt ad roborandum, & bilem craſſam è ventriculo educẽdum. Caryophylli ad roborandum. Colocynthis ob pituitoſos humores & craſſos addita eſt. Et quia ab abditis membrorum partibus educit, ſal Indũ recipitur (cuius loco poni debet ſaccharũ, vel etiam candum, quanuis à recentibus negetur) vt aptius pilulæ compaginentur. ſcitoq; omnia in puluerẽ redigẽda eſſe & ſuccis commiſcenda, & pro hiera picra puluis ipſe recipiendus eſt. Viſus ſum his pilulis in flatu hypochondriaco, & mirè cõtulerunt. Nota tamen quòd impetu primo obeſſe videntur, poſtea ſequẽti die proſunt: imò hic eſt ferè cõtinuus mos in hoc flatu, omnia medicamẽta cùm applicantur, obeſſe vel videri obeſſe: poſtea cùm à medicamentis abſtinetur, iuuamẽta ſentiũtur. Deniq; pro his pilulis, & aliis, quæ ſuccos recipiunt, notandũ eſt, ſuccos optimè depurandos eſſe & excoquẽdos, quod niſi fiat, pilulæ breui mucidæ fiunt, & corrũpuntur. Ad alia te conferas.

SENEX.

EN illæ offerũtur, quas medici Arabicas vocant. BRA. Et de hoc nomine anceps *Pilulæ bicæ.*

ſum, an quia ab Arabibus inuentæ, an quia in Arabia ſit frequens earum vſus, hoc nomẽ ſortitę ſint, apud quem authorem inueniuntur? SE. Apud Gilbertum Anglum, vbi agit de arthritide, & apud Nicolaum in ſuo vocato Antidotario. ex his verò conficiuntur:

Recipe Aloes	℥.	iiij.
Bryoniæ Myrobalanorum citrin. Bellericorum Indorum Chebulorum Emblicorum Maſtiches Diagridii Aſſari Roſarum	ana ℥.	j.

Confice cum ſucco fœniculi, vel abſinthii.

Croci	ʒ.	j.
Caſtorei	ʒ.	iij.

Dicitq; Nicolaus has pilulas per centũ annos perdurare, & valere. BR. Longè decipitur: nã catapotia illa, quæ glutinoſa non recipiunt, breui tẽpore durare nõ poſſũt, & quodãmodo lapideſcunt, vel in puluerem rediguntur: itaq; earum vis euaneſcit, & niſi ſucci ſint bene depurati & excocti, marceſcunt. propterea dicimus Nicolaũ decipi, & ſimpliciũ vim ab his pilulis breui euaneſcere. SEN. Idem

Nic

Nicolaus has pilulas mirabiles facit, inquiẽs, omnes humores mirificè purgare, & lætitiã inducere, triſtitiamq; auferre, mentem acuere, amiſſum viſum reddere: imbecillem fortiorem faciunt, auditum reſtaurant, memoriam inferunt, ſcotodiniæ conueniunt, vertigini hemicranicæ, oculos iuuãt: dentes, gingiuas, ſtomachũ, ſplenem, ſonitui aurium ſuccurrunt: omnes humores in omnibus ætatibus, in omnibus tẽporibus ſine moleſtia in viris & mulieribus purgant. BRA. Si hæ pilulæ tot habẽt vires, igitur medicamentis aliis nõ indigemus, vel ſaltem paucisſimis: ſed eas ſingulatim per ſimplicia perpendamus, videamusq; an in tota cõpoſitione tot adſint, quæ omnia hæc efficere poſsint. Aloe educit bilẽ, bryonia ſeroſos humores, citrini myrobalani bilem, chebuli pituitam. Indi atram bilem educunt, & flauã præuſtam. Bellerici & emblici educunt pituitam, & roborant cerebrũ, ac neruos. Diagridium bilem educit. Aſſàrum, roſæ, maſtiche, crocus, & caſtoreũ membra roborant, & vim auferunt fortibus medicamẽtis. SE. Ergo ad omnia illa cõueniunt, quæ à Nicolao referuntur. BRA. Certum eſt quod dicis, ſi vnũquodq; ſecundum ſuã operationẽ agat: ſed puto nullũ eſſe hominẽ, qui tot indigeat ſemel: tamen ſunt talis generis catapotia, vt abſque moleſtia educant.

SENEX.

Pilulæ ſine quibus. EN pilulæ Sine quibus offeruntur. BRA. Nicolaus ob earum efficaciam eas Sine quibus eſſe nolo, vocauit: nam tantæ ſunt efficaciæ, quòd nullus ſine illis eſſe deberet. nunc verò earum cõpoſitionem referto. SE. Hæc eſt quæ ſequitur:

Recipe Aloes hepaticæ ablutæ & odoriferæ ℥. xiiij.

Myrobal. citrinorũ
Bellericorum
Chebulorum
Indorum
Emblicorum
Rhabarbari
Maſtiches
Abſinthii
Roſarum
Violarum
Senæ
Agarici
Cuſcutæ
} añ. ℥. j.

Temperentur cum ſucco fœniculi, Scammonii bene triti & puluerizati ℥. vj. & ß. Ita verò admiſceãtur, vt puluis ſcammonii per pãnum cum ipſo ſucco ſit expreſſus, & ſit tanta ſucci quantitas, quæ ad cõfectionem pilularum ſatis ſit. poſtea inunge manus oleo violaceo vel communi abluto, & reformentur pilu

pilulæ in modum ciceris. BRAS. Nos in ciceris modum nõ paramus, ſed tres vel quinque pro ſingula drachma conficimus. purgãt humores, qui ſunt in ſuperioribus corporis partibus, & propriè conueniunt ſuffuſionibus, obſcuritatibus, & caliginibus oculorum: purgantque mirè caput à pituita, bile, & atra bile, viſumq́; cuſtodiunt ab omnibus prauis humoribus. quanuis medicus quidam noſter Ferrarienſis apprimè execretur has pilulas: nam, vt inquit, cùm lippitudinẽ nõnunquam pateretur, his pilulis voratis plurimùm creuit. Sed non animaduertit ipſe, non præceſſiſſe totius corporis purgationem, non venæ ſectionem, neque humoris præparationem, morbusq́ue in augmẽto vniuerſali erat. Addeq́ue, tantam copiam non inſumpſiſſe, quæ materias in capite exiſtentes ad infernas partes deducere potuiſſet, ſed à capite ſolùm ad oculos. His etiam conferunt, qui iliacum dolorem patiuntur: & aurium dolorem ſanare ſolent, ſi drachma inſumatur, non cum ouo, vt Nicolaus dicit, vel farinata, ſed ſimpliciter deglutita. SEN. Igitur omnes humores educunt? BRAS. Educunt omnes prauos. SEN. Si aliquis non indigeret niſi vnius humoris euacuatione, quid tunc agendum eſſet? BRA. Illa addere oportet vel augere, quæ hunc humorem euacuãt. Sed poſteaquam huc inter-

loquendum venimus, non erit ab re, quibus additis id fiet, oſtendere. Si bilem per hæc catapotia euacuare ſit opus, aloen augere oportet, & citrinos myrobalanos ac rhabarbarũ, præſertim ſi ſit craſſa bilis. ſi verò pituita euacuatione indiguerit, agaricum augeamus & chebulos myrobalanos. Si atra bilis ſit purganda, ſenam auge, & Indos myrobalanos. SEN. Nonne perfectius eſſet his ſimplicibus vti abſque compoſitione, quæ peccantes humores educunt? BRA. Hoc eſt, hoc, inquam, de quo conqueror, de quo continuò exclamo, vt medici ſimplicium cognitionem habeant, & cõponendi artem addiſcant, & nunquam compoſitis vtantur, ſed ſtatim ſimplicia miſcere iubeant, cum illis indigent. SEN. Hæ igitur pilulæ ex tua regula diu perdurare non poſſunt. BRAS. In hoc dubitas tu, qui iam antiquatus es in arte? Omnino citò pereunt, quia nihil glutinoſi recipiũt, quod vim puluerum ſeruet: nam omnia in puluerẽ redigenda ſunt, & commiſcenda ſucco: & cùm ſuccus per ſtamineum, vt vocant, vel pannũ purior redditur, ſimul exprimatur ſcammonium. SEN. Dubium eſt apud pharmacopolas, an ſcammonium pilulas ingredi debeat in tenuiſsimum puluerem, vel in craſſum redactum. BRA. Cur in hoc ambigunt? SEN. Quia ſcammonium venenoſum eſt, & ſtomacho

cho nociuum:ſi in pulueré redigatur, ſtomachi rugoſitates, & inſenſibiles meatus ingredi poſſet, & deinde in his locis permanés grauia ſymptomata inducere. BRA. Si quis ſcammonium acciperet in puluerem redactum, & alicui compoſitioni non miſtum, ſed vel ex vino, vel ex iure inſumeret, hæc fortè ſymptomata contingere poſſent. At cùm in pilulas conformatur, multa habet ſimul commiſta, & in tota compoſitione non eſt amplius puluis, ſed craſsius quoddã corpus, & cùm à ventriculi calore eliquatur, in puluerem non reducitur: ſed in ſubſtantiam quandam liquidam. SE. Tamen recentes pharmacopolæ in ſuis compoſitionibus nunquam ſcammoniũ ponunt, ſed loco eius præparato ſcammonio vtuntur, quod diagridium vocant: præparãt verò in cotoneo pomo. BRA. Optarim ego vbi vel ab Arabibus in ſuis cõpoſitionibus, vel à Nicolao, vel à Græcis ſcammonium ſimpliciter dicitur, ſcammonium non præparatum recipiendũ eſſe: nam cùm Arabes & Barbari de præparato loquuntur, ſemper diagridium dicunt, & Græci σκαμμώνιον τὸ παρασκευασμένον ἐν κυδωνίῳ. Scammoniũ præparatũ dicunt in cydonio, quo tamen in ſuis compoſitionibus rarò vtuntur. SE. Putabam præparationem iſtam eſſe nouum inuẽtum. BRA. Quomodo nouũ, ſi Galenus lib. primo

de

de Alimentorum facultatibus in cotoneo pomo parare docet? vnumque mirum videtur, quòd ipſe præbet comedendum cotoneum. SEN. A nobis tamē venenoſum putatur. ER. Imò Galenus eodem loco dicere videtur abſque ſtomachi ſubuerſione educere. Adeſt & alter præparandi modus in ſartagine ex oleo amygdalarum dulcium. SEN. Neceſſariúmne eſt pro his pilulis cōficiendis manus ex oleo, vel violaceo, vel communi abluto inungere? BRAS. Ad vim pilularum nihil facit, ſed tantùm conuenit, vt facilius in perfectiorem rotunditatem redigantur. Nunc ad alia trāſeamus, quoniam oſtendere ad quid ſingula valeant ſimplicia, ſuperfluum videtur.

SENEX.

Pilulæ de fumo terræ. IGitur ad pilulas de fumo terræ accedamus. BRA. Quę nam de fumo terræ? SE. Illæ, quæ ab Auicenna lib. IIII. Fen. VII. in curatione ſcabiei atque pruritus, in hunc modum deſcribuntur,

Recipe Myrobalanorum citrinorum, Chebulorum, Nigrorum	an.	ℨ.	v.
Aloes		ℨ.	vij.
Scammonii		ℨ.	v.

Conſice abſq; ceſſatione cum aqua fumi terræ, & fiant pilulæ. BRA. Neque iſtæ diu perdura

durare poſſunt, quoniam nihil recipiunt glutinoſi. ſcito tamen facta miſcella ex pulueribus & ſucco relinquenda eſſe, vt exiccentur in vmbra. poſtea iterum in puluerẽ redigantur, & exiccẽtur in vmbra, idque ter fiat: nam hoc modo diutius perdurare poſſunt. Sunt pilulæ imbecilles: dari non poſſunt in minori copia, quàm quatuor ſcrupuli. Educũt humores bilioſos, mordicãtes, acutos, pituitam ſalſam, & omnes aduſtos, qui pruritũ faciũt & ſcabiem: tamen non eſt tanta perfectio in his pilulis, quin aliæ ſint potentiores etiam in hac intentione, quas ingrediuntur ſena, epithymum, polypodiũ, helleborus niger, præter illa, quæ ſuperius in pilulis de fumo terræ ingrediuntur.

SENEX.

CVm de his ſatis dictum putes, ad pilulas de Agarico deſcendamus. BRA. Súntne ex puro agarico? SE. Non, quoniam opus eſt ex his ſaltem temperentur, quæ agaricũ corrigunt. BRA. Antiqui nulla correctione vtebantur, ſed agaricum ſimpliciter, vel propinandum, vel deglutiendum exhibebant: & nos impræſentiarũ ſimpliciter agaricũ præbemus, & mirè proficit: tamen cõpoſitionem illã tuã de agarico ediſcere libet. SE. Hæc eſt: *Pilulæ de Agarico.*

Recipe Agarici Maſtiches	} añ.	℥.	iij.

Radic

Radicis lilii cœleſtis Praſsii	} añ.	ʒ.	ſ.
Turbith		ʒ.	v.
Hieræ picræ		ʒ.	iiij.
Colocynthidis Sarcocollæ	} añ.	ʒ.	ij.
Croci		ʒ.	j.

Confice cum robub. nos tamen id ſeruamus, vt agarici loco ſemper agaricum trochiſcatum ponamus, quia agaricum ita confectum habet ſuam malitiam emendatam. BRA. Nō adeſt tanta malitia in agarico, quātam tu putas. Verùm has pilulas conſiderans, non videntur eſſe de agarico nuncupandæ, ſed potius de turbith, cùm in maiori copia hāc compoſitionem ingrediatur, quàm alia, tamen ſi vel tibi, vel alii ita nuncupari placeat, digladiari nolim. Dic verò quis ſit harum pilularum author? SEN. Auicenna lib. III. Fen decima, tractatu primo, cap. XL. & Meſue in cap. de aſthmate. BR. Auicenna videtur quodam modo à tua compoſitione varius. nam hoc modo deſcribit:

Recipe Agarici partes tres

Radicis lilii Praſsii	} añ.	partem vnam.
Turbith		partes quinque.
Hieræ picræ		partes quatuor

Pul

Pulpæ colocynthidis Sarcocollæ	an̄.	ʒ.	j.

Conficiantur cum robub. Vnum eſt, quo hāc deſcriptionem vanā eſſe oſtendere poſſum. SEN. Quodnam? BRA. Omnium ſimplicium pondera indiſtinctè ponit per partes, colocynthida verò & ſarcocollā determinat, quia drachmam vnam ponit: poſſent autem illæ partes tres, vel quatuor eſſe maiores, vel minores, colocynthis verò & ſarcocolla ſemper habebunt idem pondus, quod abſurdum videtur. SEN. In his Auicennæ ſolùm deeſt maſtiche: & colocynthis atq; ſarcocolla in tua deſcriptione ſunt ʒ. ij. in hac autem Auicennæ ſunt drachma vna. Illa præterea compoſitio, quæ à Meſue ſcripta eſt, cum his non conuenit, niſi in aliquibus. Eſt verò in illa parte, in qua loquitur de Aſthmate. Et hæc eſt eius compoſitio pilularum de agarico, quarum ipſe, vt dicit, inuentor fuit, quæ pectus & pulmonem mundificant, & aſthmati ac tuſſi antiquæ conueniunt. Ita verò dicit:

Recipe Agarici		ʒ.	vj.
Ireos Praſsii	an̄.	ʒ.	j.
Turbith Hieræ picræ	an̄.	ʒ.	viij.
Colocynthidis Sarcocollæ	an̄.	ʒ.	iiij.

Myrr

Myrrhæ ℥. ij.
Conſice cum rob:& doſis earum ſit drachmę duæ: tamen drachma vna ſatis eſt, vel ſaltem quatuor ſcrupuli. SEN. Video magnam eſſe in pondere differentiã. BRA. Imò & hic additur myrrha, quæ in illis non eſt, quæ ſunt apud Auicennã. SEN. Et in noſtris adeſt maſtix. In vno autẽ dubitamus, quia Auicenna accipit lilii radices, Meſue verò radices ireos: nos verò in noſtra cõpoſitione habemus, radicis lilii cœleſtis, & accipimus radices ireos. BR. Scito vulgare lilium, & irim pectori conferre & aſthmati: tamẽ quia in his pilulis eductio expetitur, & lilium non educit, iris verò educit: propterea laudo, vt iridis radices hanc compoſitionem ingrediantur, & vbi lilium dicit, irim intelligas: ſed tuã deſcriptionem (vt video) à Meſue accepiſti vbi de pilulis agit. SE. Accepi. BR. Cur non dicebas? SE. Te hoc ſcire ſupponebam. BR. Non eſt opus ſupponere, ſed mens ſua aperienda eſt, vt decernere poſsimus an alii pharmacopolæ eandem cõpoſitionem ſequantur, & re vera omnes iſtã paratã ſeruãt, quæ materias craſſas à capite mirè trahit, & à pectore. Verũ & Serapio vnã quandam deſcriptionẽ habet pilularũ de agarico, quæ ab his nõ longè differt. SE. Quænam eſt? BRA. Illa, quam vocat pilulæ, quæ abſtergunt pectus, ita confectæ:

Recipe

Recipe Agarici			
Turbith	ana	ℨ.	iiij.
Myrrhæ			
Radicis lilii cœleſtis	ana	ℨ.	j.
Praſsii			
Hieræ		ℨ.	iiij.
Colocynthidis	ana	ℨ.	ij.
Sarcocollæ			

Pilulæ pectus abſtergentes.

Terantur & cribellentur, & cōficiantur cum rob vel iuleb. S E. Mihi eedem eſſe ferè videntur: in ſolo pondere differunt. Sed vbi ſunt apud hunc authorem? B R. In ſuo Antidotario: tamē non vocat illas pilulas de agarico, ſed pilulas abſtergentes pectus: imò poſt hāc compoſitionem quandam habet, quam pilulas de agarico nuncupat, quæ ab hac prædicta multùm differt. S E. Ne quicquā prætermittamus, refer pilulas iſtas Serapionis de Agarico nuncupatás. B R. Libenter id faciam. In primis verò teſcire velim, ad obſtructiones aperiendas à Serapione dari ex camelarum lacte, & hydropē ſoluere, ac iecori valde conferre.

Recipe Epithymi	ana	ℨ.	vj.
Aloes			
Agarici		ℨ.	iiij.
Scammonii			
Petroſelini			
Aniſi			

Seſeleos
Seminis apii
Dauci } ana ℥. ij.

Non exprimit deinde Serapio ex quo liquore conficiendæ ſint. SE. Nihil habent cum noſtris de Agarico pilulis. BRA. Saltem parum habent. Nunc ad illas, quæ in communi vſu ſunt, redeamus, quæ ratione ſimplicium ingredientium, omnes humores educere aptæ ſunt, potiſsimùm verò biliosos & pituitoſos. Omnia in puluerem redigenda ſunt, deinde in mortariolo ſapæ miſcenda, & adeò commiſcenda, vt corpus vnum fiat neque molle neque durum. Ratione ſapæ, quæ nõnihil habet glutinoſi, diutius perdurare poſſunt, quàm illæ, quæ vel ex vino, vel aqua, vel ſucco aliquo conformantur. SENEX.

Pilulæ aureæ. HIc Aureæ pilulæ ſedem ſuã nactæ ſunt. BR. In omni pilularũ genere nullæ ſũt quæ tormina minus inducant, & naturã minus laceſſant iſtis: quanuis ſint in educendo vehementes, imò aliis multis vehementiores. Earum verò compoſitio in medium afferatur. SEN. Hæc eſt, quæ ſequitur, ex Nicolao accepta:

Recipe Aloes
Diagridii } ana ℥. v.
Roſarum
Seminis } ana ℥. ij. ß.

Aniſ

Aniſorum
Seminis fœniculi } ana ʒ. j. ß.
Croci
Interioris colocynthidis } ana ʒ. j.
Maſtiches

Informétur in modum ciceris cum aqua infuſionis tragacanthi: dentur in ſero noué vel vndecim, cum mulſa aut cum vino. Nos autem hoc pondus non ſequimur, ſed drachmã vnam damus, vel ſcrupulos duos, & tres pilulas cõficimus, vel quinque, vel vnam, vel duas vt ſumentibus placet: non enim de numero pari vel impari curamus, modò res ipſa ex integro pondere ſumatur. BRAS. Et quæ cura adhibenda eſt numero, cùm nec lupus numerum curet? tamen quantò pauciores ſunt, tantò diutius cõmorantur in vẽtriculo: quia plures ex vna drachma facilius liqueſcunt, quàm vna ſola. ſunt ad vnguem moderata catapotia, quibus lubentiſsimè vtor, cùm à capite materias craſſas, & etiã tenues, bilioſas atque pituitoſas educere volo: omnibus conueniunt ſenſibus, & potiſsimùm viſui: iecori conferunt ac ventriculo, & flatus mirè expellunt. nulla eſt apud recentes (ex magnis) tutior compoſitio iſta; nam & ſi diagridiũ recipiat & interiorem colocynthidis partem, ab aliis tamen ſex rebus moderãtur, & aloe ipſa ventriculo conducit, & vim fortium medi-

camentorum reprimit. Venetiis nōnulli has pilulas ſeruant Nicolai more factas, nec totius compoſitionis globum conficiunt: quod fortè malum nō eſt, quia tragacanthū etiam in tam parua maſſa totius cōpoſitionis vim ſeruare poteſt. SE. Quid intelligis per interiorem colocynthidis partem? BR. Miror cur in hoc dubites. SE. Non eſt mirandum, quoniā nonnulli & ſemina & interiorem pulpā intelligunt. BR. Sola pulpa & caro huius ſylueſtris cucurbitæ accipienda eſt, quanuis & ſemina ipſa educant. Apud antiquos enim cùm de interiori colocynthidis parte ſermo fit, pulpā ſemper intelligunt: imò & ipſe Meſue in trochiſcis Alādaal, colocynthim ſeminibus purgandam eſſe iubet. SE. Et ego eram huius ſentētiæ, neq; vnquam in tali compoſitione recepi ſemina. BR. Rectè feciſti. SE. Hoc etiā ſilentio prætereundū non eſt, nonnullos pharmacopolas pro aureis nuncupatis pilulis, eas, quas de turbith vocat Meſue, paratas habere, & quas recentes turbithatas nuncupant, & aureæ Meſuæ dicūtur. BR. Errant mirè: verùm ne compoſitionem iſtam prætereamus, eam referas. SEN. Hæc eſt:

Recipe Turbith boni		ʒ. xvj.
Aloes		℥. j. ß.
Maſtiches	} ana	ʒ. vij.
Roſarum		

Myrob

Myrobalanorum citrinorum ℥. x.
Croci ℥. iij.

Confice cum ſucco abſinthii. BRASA. Et hæ quoq; pilulæ vehementes ſunt & minus correctæ veris Nicolai Aureis: nam tormina inducunt, quæ ob turbith ſolùm cõtingere putamus, cum reliqua ſimplicia potentiam habeant reprimendi vim fortium medicamentorum. SE. Ad Aureas Nicolai redeuntes, in ipſis vnum addo, quod & à multis additur pharmacopolis, quãuis à Nicolao dictũ non ſit. BR. Quid hoc eſt? SE. Addo duplum ſcammonii. BR. Cur id facis? SE. Vt vehementius educant, alioqui ſunt imbecillioris potentię. BR. Hoc abſurdum videtur, & à nemine ſani capitis faciendum: nam potius augendũ eſt pondus totius cõpoſitionis: & ſi non es contentus integra drachma, ſcrupulos quatuor exhibe, aut quinque ſi opus eſt: puto etiam omnes pharmacopolas non augere ſcammonium, vt tu facis. SE. Maior pars auget. BRA. Hæc eſt cauſa, cur quandoque vehementer educant, quandoque ineptius, vt à diuerſis pharmacopolis accipiuntur. Suaderem verò omnes pharmacopolas Nicolai compoſitionem precięparare, & nihil augere: nã drachma ex illis egregiè educit. Notaque has pilulas diu perdurare, & eandem virtutem ſeruare, quia ex decoctione vel infuſione tra-

gacanthi conficiuntur, quæ glutinoſa eſt, & apta vim ſimplicium eas ingredientium diu ſeruare. Ita verò fieri debent: omnia in puluerem redigantur, & optimè commiſceantur, & in vnum globum coaceruentur. SEN. Tamen ratione tragacanthi duriſsimæ efficiuntur, & ferè lapideæ. BRAS. Id verum eſt: ſed cùm ſtatim humilitatem ſentiunt, liqueſcunt. Idemque in ventriculo faciunt, & ob tragacanthi lentorem, ſimplicium vis ſeruatur: quod aquæ facere non poſſunt, vel ſucci. Tamen à pharmacopolis impræſentiarum maior pars pilularum ex melle roſato conficitur, quod vt in omnibus non probo, ita nō improbo. Hæc compoſitio ratione aloes bilem educit, & pituitam: ratione diagridii bilem, & hoc facit à remotis partibus, vnde & à capite educunt, atque iuncturis. SE. Ab aliis igitur membris, quàm à capite educere poſſunt? BRA. Quis ambigit? ventriculum purgant, & bilē ab omni corporis parte tam ſuperna quàm inferna educunt. Renes, & iecur expurgant, ac obſtructos aperiunt: & ſi qui frigidi humores in ventriculo ſcotodiniam fecerint, eos educunt, & hominem à tali affectione liberant: coctionem adiuuant, frigidos humores expellentes, qui illam impediebant, & ventriculum vnà calefaciunt. Colocynthis pituitam educit, & glutinoſos hum

humores, quos à remotis partibus trahit. Roſę etiam humores aquoſos educunt, & reprimunt vim fortium medicamentorum. Aniſum, fœniculi, crocus, maſtiche corporis membra roborant, vimque demunt fortioribus medicamentis: & aniſum ac fœniculi flatus excluũt atque expellunt. Nihil in ipſis adeſt, quod propriè atram bilem reprimat vel educat. SE. Cur dicũt has pilulas potius à capite educere, quàm ab aliis partibus? BR. Imò & ab aliis partibus educunt, ratione colocynthidis & diagridii: tamen facilius eſt à capite educere, quàm ab aliis partibus à iecore & ventriculo remotioribus, & hoc eſt ob ſitum: nam materiæ facilius deſcendunt, & medicamentorum vapores facilius aſcendunt. SE. Cur hæ potius veſperi dantur cum mulſa, aut cum vino? BRA. Supponit hic author, quòd propriè purgent caput: illa verò medicamenta, quæ caput purgant, ſolét poſt cœnam à recentibus exhiberi, vt medicamentorum vis à vaporibus ciborum in caput deferatur: nihil verò eſt quod magis petat caput, vino, vel rara ſunt: propterea cum vino exhibet, vel cum mulſa, quia & ipſa aliquo modo vaporoſa eſt. tamen & illa, quæ pro capite dantur, ieiuno atque vacuo ſtomacho dari poſſunt: nobis enim magis placet, vt ſummo mane accipiãtur, & is, qui accipit,

vnius horæ ſpatio dormiat, adeò vt in actum redigantur. Nos his pilulis vtimur pro medicamēto quandoq; in materia turgida, & mirè conferunt: nihilq; refert, vel ex vino accipiantur, vel ex mulſa, vel ſimpliciter trāſglutiantur. hoc autē tertio modo diutius in ventriculo morantur, quàm ſi liquidæ rei miſtæ ſint, cum ex liquore facilius & breuius à ventriculo auferantur. In ſumma verò hæc catapotia ſunt valde vtilia & excellētia, quibus ſi nōnihil addatur quod vim habeat educendi atram bilē, ad omnes humores, & ad omnia corporis membra erunt & aptiſsima & facillima.

SENEX.

Pilulæ Cochiæ huc veniunt conſiderādæ. BR. In his pilulis obſeruaui longè diuerſos eſſe pharmacopolas. SE. Propter quid diuerſos? & in qua re? BR. Et in pondere, & in ipſis ſimplicibus. SE. Ego ſemper compoſitionem illam paraui, quæ apud Rhaſim eſt in vij. ad Almanſorem, vbi de hemicranea agit, atque cephalea. BRA. Quænam eſt hæc compoſitio? Nunc referam:

Pil.e Co= c.

Recipe Pulueris picræ ʒ.			x.
Colocynthidis	ʒ.	iij. & tertiam.	
Scammonii	ʒ.	ij.	ß.
Turbith } Stœchados }	ana	ʒ.	v.

Miſce, & fiant pilulæ ex his, & ſint doſes decem

cem. BRA. Ex his non habetur ex quo liquore, vel ex quo eclegmate conficiantur. SEN. Quia hoc non magnifacit. BR. Id etiam valde obſcurum mihi videtur, & ſint doſes decem. SE. Hoc ita intelligo, conficienda eſſe catapotia in modum ciceris, & doſim eſſe decem. BRA. Puto decem in pōdere eſſe drachmam vnam, vel etiam excedere: de his verò catapotiis, nunquam excedere drachmam. Tamen ſcito, & horum catapotiorum genus eſſe valde incorrectum, & tormina in toto inferiori ventre progignere: propterea eo rarò vel nunquā vtor: ſed omnes Ferrariæ hanc compoſitionem non ſequuntur. nam multi Nicolai compoſitionem conficiunt. SE. Nos ſemper hanc paratam ſeruauimus. illa verò Nicolai quænam eſt? BR. Hæc, quam dicit eſſe Galeni compoſitionem, & probatam ad hemicraneam, dolorem ſtomachi, & ilii.

Recipe Aloes
Abſinthii
Pulpæ colocynthidis
Scammonii } æquale pondus.

Maſtiches dimidium vnius prędictorum. Cōfice cum ſucco fœniculi, vel abſinthii, vel ſolatri, & fac pilulas. dentur ſecundum quantitatem virtutis. Hoc mirum videtur dicere, fœniculi, abſinthii, vel ſolatri: nam hoc eſt ac ſi dictum ſit conficere cum calida re, vel cum

frigida: ſed ſimpliciter vel frigidam accipere debuiſſet, vt calida ſimplicia quodam modo temperaret: vel ſola calida numerare debuiſſet, vt ventriculus ex ipſis roboraretur. Hæc eſt illa cochiarum compoſitio, quam multi parant ex Nicolao: quanuis alii Nicolaū referant, tamen diuerſam compoſitionem in pondere ſequuntur. SE. Quam? BR. Hanc quę ſequitur:

Recipe Aloes
Scammonii præparati
Abſinthii
Maſtiches } ana ℥. ij.
Colocynthidis ℥. ß.

Conficiantur cum ſucco abſinthii. SE. Videntur etiam differre in ſimplicibus, & non in ſolo pondere. nempe hieram non accipiunt, neque turbith. BRA. Meſue ipſe in eo capite in quo agit de ſoda frigida, deſcriptionem quandam habere videtur pilularū, quas ipſe cochias vocari dicit, à Mahumeth filio Zachariæ: ſed à Meſue eodem loco vnum dicitur, quod non parùm abſurdum videtur, ſcilicet ipſas eſſe in virtute hieræ, & hieræ nobilitatem habere. Verùm illis conſideratis, neque virtutem hieræ, neque nobilitatem habent: intelligo ſemper cum ſimpliciter ab his authoribus hiera dicitur, illam ſimplicē vulgatā Galeni hierā. equidem dici poſſet habe-

re virtutem hieræ, id eſt, ſacri medicamenti ad euacuandas materias, quæ in capite ſunt: cõſtat verò eſſe vehementiſsimas pilulas, & parũ correctas, quæ tormina pariũt. SEN. In quo differt hæc cõpoſitio ab illa Rhaſis, quã nos paratã ſeruamus? BR. In pondere, vt percipio. etenim hæc eſt Meſuæ compoſitio:

Recipe Pulueris hieræ	ʒ.	xx.
Interioris colocynthidis	ʒ	vj. ß.
In alio codice habetur,		
Trochiſcorum alandaal	℥.	viij.
Scammonii cocti in cydonio	ʒ.	v.
Stœchados Turbith } ana	ʒ.	x.

Fiant pilulæ, quarum doſis ſit à ʒ. ij. vſque ad ʒ. ij. ß. SE. Hæc doſis eſt nimis ampla. BR. Imò & quæ præter tormina, alui profluuium inducere poſſet. drachma ſola ſatis eſt. hæ pilulæ ſunt nimis vehementes, & non correctæ: nam ſola hiera & ſtœchas tanta non ſunt, vt colocynthidis, ſcammonii & turbith vim cõſtringere poſsint. nec refert quòd trochiſci alandaal colocynthidis loco accipiantur, & ſcãmoniũ in cydonio decoctũ ſit: quoniã adhuc vis quædã venenoſa in ipſis ſeruatur, & nihil adeſt qđ turbith medicamentoſam vim reprimat. In illis idẽ intelligo quas ex 9. Rhaſis ad Almãſorẽ adduxiſti: nam & illæ tormina faciunt, atq; peruerſionẽ. Nõ deeſt apud

eundem

eundem Meſuē alia compoſitio, cùm agit d̄e ſoda frigida ex aggregatiōe choleræ & phlegmatis, quam Galeno attribuit: & eadem eſt cum illa Nicolai, in maſtiches pōdere ſolùm differēs, quia Nicolaus ponit dimidium, Meſue æquale pondus. Ita enim dicit Meſue: Galeni confectio pilularum cochiarum conferentium ſodæ permiſtæ, & mundificantium ſtomachum, & caput, & inſtrumenta viſus.

Recipe Aloes	añ. partes æquales.
Scammonii cocti in cydonio	
Interioris colocynthidis	
Maſtiches	
Abſinthii	

Confice cum expreſsione ſolatri, vel endiuię. doſis earū eſt à ℥.j. vſque ad ℥.j.ß. SE. Cùm apud te correctæ nō ſint, poſſuntne corrigi? BR. Et quis ambigit? SE. Quomodo? BR. Gūmi genera addentes, zingiber, roſas, & illa, quæ reprimunt vim fortium medicamentorum. SE. Niſi graue tibi ſit, hanc compoſitionē, vt tibi videtur, moderatam in ordinē diſpone. BR. Hunc laborē non recuſo. Cū verò maior pharmacopolarum pars Rhaſis cochias paratas ſeruent, illas in ordinem diſponemus, atque emendabimus. Illas igitur in hunc modum conficiendas voluerim:

Recipe Pulueris hieræ picræ		℥. x.
Colocynthidis	ʒ	iij. ß.

Scam

Scammonii		ʒ. ij.	ß.
Turbith		ʒ.	ß.
Bdellii Stœchados Maſtiches Dauci Galangæ Seminis fœniculi Zingiberis Gummi Arabici	ana	ʒ.	j.

Miſce, & ex melle roſato conformetur globus, ex quo deinde conficiantur pilulæ, quarum doſis eſt à ʒ. j. vſque ad ℈. iiij. SEN. Putáſne à capite educere, ſi ita cōfectæ ſint? BR. Quidni? nā à longinquioribus corporis partibus trahunt colocynthis, ſcammonium, & turbith. SE. Vbi reperiuntur compoſitiones iſtæ & Nicolai & Meſuæ apud Galenū? BRA. Adde & Serapionem pilulas quaſdam cochias referre ex Galeno. SE. Qualéſnam? BR. Illas Meſue, vt video. nam dicit: pilulæ Galeni, quæ nominantur cochiæ.

Recipe Colocynthidis Maſtiches Aloes Abſinthii, vel eius ſucci Scammonii	ana partes æquales.

Confice cum aqua ſolatri. doſis eſt ʒ. j. SE. Neceſſarium igitur eſt, vt ex aliquo Galeni lib.

accep-

acceptæ ſint. BR. Nunquā apud Gal. de his pi
lulis factā mētionem inuenire potuimus. for
tè hi authores librū aliquem Galeno adſcri-
ptum habuēre, è quo hæc cōpoſitio accepta
eſt: ſicuti impræſentiarū libellus quidā circū
fertur inſcriptus, Galeni receptariū: cum ta-
mē Galeni nō ſit: imò cōplures vaniſsimas cō
poſitiones cōtinet. SE. Vnde nomē ſortitæ ſūt
hæ cochiæ pilulæ? BRA. Recentiores inquiūt
à coccos dici, quod Græcè ſignificat caput,
quoniā caput mirificè expurgant: ſed vnde
hoc acceperint, ignoramus. nā coccos apud
Græcos, & coccum ſignificat, & granum. Ita
fortè dictæ ſunt, quia in granorum ciceris
modum conformari debent. Vel per excel-
lentiam dicuntur cocciæ, quaſi pilulæ, quia
Græci vocant pilulas καταπότια, & κόκκια:
tunc verò per duplex cc ſcribendæ ſunt, &
abſq; aſpiratione. Scito autem hanc compo-
ſitionem hieram picram recipere, quæ pitui-
tam & bilem educit, ſed à propinquis parti-
bus: colocynthidē verò recipit, quæ & pitui-
tā & craſſos humores, ac glutinoſos à remo-
tis partibus conuehit, & ſcammoniū bilē fla-
uam. Turbith verò à remotis partibus craſ-
ſos etiam humores ducit, atq; pituitoſas: ſtœ-
chas tantūmodo additur ex his, quæ vim ha-
bent fortioribus medicamētis frēna impone
re: tamē & atram bilem, ac pituitā cōmouere
atque

atq; educere creditur. Nos rariſsimè his cata potiis vtimur: & deinceps nunquã vtar, niſi præſcripto modo paratas ſeruaueris. SE. Audiui nõnullos, qui palàm profitebãtur, hanc Rhaſis cõpoſitionẽ à Gal. fonte emanaſſe. BR. Lõgè decipiuntur, cùm quia apud Galenum nuſquã reperiatur, tum quia Galenus nõ nouit turbith, ſaltem ſolo hoc ipſo nomine. De his verò ſatis dicta ſint. SENEX.

Aggregatiuæ pilulæ amplius differri nõ poſſunt, ſed huc cito pede currunt. BR. Cùm plures ſint aggregatiuarũ pilularũ cõpoſitiones, id primò abs te petere decreuimus, vt illam dicas quam ſequeris, & paratã ſeruas. SENEX. Tres ſunt apud Meſuen ſub hoc nomine aggregatiuum, compoſitiones, quarum vna dicitur pilulæ aggregatiuæ ex inuentione noſtra. hanc ſeruo paratam. Maiores verò & minores nuncupatæ aggregatiuę, in vſu non ſunt. BRA. Imò non pauci pharmacopolæ & Ferrariæ, & Venetiis, & Romæ, & Neapoli maioribus aggregatiuis vtuntur, & paratas ſeruant. SEN. Tu verò quas cæteris præfers? BRASAVOL. Maiores non deſpicio, ſed ipſis illas præfero, quæ ex inuentione Meſuæ dicuntur, & quas tu parare conſueuiſti: nam humores omnes prauos educũt, & antiquis febribus conferũt, & his, quę ex diuerſis humoribus progignuntur, omnibus

Pilulæ Aggregatiuæ.

bus capitis ægritudinibus, ventriculi, iecoris, & in ſumma omnium membrorum conducunt, vt hinc meritò aggregatiuarum nomẽ ſortitæ ſint: tum quia vniuſcuiuſq; generis prauos humores educũt, tum quia ab omnibus membris, tum quia omni ægritudini cõferunt. Plerunq; ad nos ruſtici accedunt pro ſuis ægris medicamenta purgantia expetentes: tamen adeò ignari ſunt, vt nec morbum, ne ſymptoma vnum referre ſciãt, vt opus ſit medicum vaticinari. In hoc caſu plerunq; indico vt has pilulas accipiant: nempe omni ægritudini conueniũt, ab omni membro educunt, & cuiuſuis generis prauos humores. Tu verò earum compoſitionem in ordinem referas. SEN. Id lubenter efficiam:

Recipe Myrobalanorum citrinorum Raued ſceni	ana	ʒ.	iiij.
Succi eupatorii Succi abſinthii	ana	ʒ.	ij.
Scammonii cocti in cydonio		ʒ.	v.
Chebulorum Indorum Agarici Colocynthidis Polypodii	ana	ʒ.	ij.
Turbith Aloes	ana	ʒ.	vj.

Maſti

Maſtiches
Roſarum
Salis gemmæ
Epithymi
Aniſorum
Zingiberis } ana ℥. j.

Electuarii roſarum quantum ſufficit ad aggregationem. Fiant pilulæ craſſæ. doſis eſt ℥. j. vel ℥. j. ß. BR. Hæc catapotia multis nobilitate præferuntur, & optimè emendata ſunt: nam abſque difficultate educunt, & abſque torminibus: ſi ea conſiderare tentes, ſimplicia recipiũt, quæ omne genus humoris educere poſſunt, & ab omni corporis parte, tam longinqua, quàm proxima: nullumq; recipit ſimplex catharticum, cui illa, quę ſuãvim corrigũt, non addantur. Nota verò ſuccos illos, qui cõpoſitioné ingrediũtur, eſſe integrè excoquẽdos, & depurãdos: alioqui cõpoſitioné citò mucidã redderét, imò ocyſsimè, niſi eſſet electuariũ roſatum. SE. Si hyeme compoſitionem iſtam parare voluerim, de ſuccis quomodo efficiam? BRASA. Abſinthii ſuccus & in profunda hyeme haberi poteſt. ſi autem ſuccum illum integrę abſinthii æstatis habere ſtudeas, qui in menſe Maii exprimi poteſt, eo tempore abſinthium tere, & in torculari exprime per linteum: itaq; expreſſum ſerua, aliter non depurando. Seruandi verò modus

eſt,ſuccum in veſicam condere,& Soli exponere: nam ſi depurare volueris, vt ſolæ tenues partes & aqueæ permaneant, à ſolaribus radiis aquoſitas illa tenuis diſſolueretur, & euaneſceret. quod contingere non poteſt, ſi craſſum ſimul & tenue miſta ſint. Et ſi tibi veſica non placuerit, ſerua in phiala, vel in vitreo vaſe:tamen & hic ſuccus excoqui poſſet, & depurari, & ita ſeruari. At ſi copiam harum pilularum in menſe Maio parare tentes, quæ tuæ officinæ per annum ſatis ſit, recentes ſuccos bene depura,ne confectus globus mucidus fiat. Ita verò compoſitio deducenda eſt:omnia prius in puluerem redigenda ſunt, quibus datum eſt in puluerẽ redigi, & in puluerem tenuiſsimum,idq; effeceris & in colocynthide & in turbith: deinde omnia cum ſuccis bene commiſce. denique cùm ex ſuccis omnia in vnum corpus redigi nõ poſſint,adde electuarium roſatũ, ex quo & pulueribus, ac ſuccis globum cõficito, quem ad vſus ſeruare oportet.SE.Nõnulli ſunt,qui has pilulas cõformãt ex electuario de ſucco roſarum,alii ex melle roſato.BR.Hi omnes errãt, ſed illi minus, qui ex electuario de ſucco roſarum conficiunt. Etenim alias à nobis dictũ eſt, quando in compoſitis Meſuæ medicamentis aliqua compoſitio recipitur, quæ diuerſo modo ab authoribus fiat, ſemper illa

accipi debet, quæ à Meſue edocetur. Vnde & huius generis pilulæ ex electuario roſato Meſuæ confici debent. SE. Nónne intelligis per electuarium roſatum Meſuæ id, quod ab eodem authore ita conficitur?

℞. Succi roſarum rub. completarum lib. iiij. *Electuariũ roſatum.*

Zucchari taberzet lib j. ſ.

Tereniabim puri & recentis ℥. vj.

Scammonii Antiocheni ℥. j. ſ.

Coquantur omnia cum facilitate ſuper ignẽ, qui ſit ſicut candelæ, quouſque habeat ſpiſsitudinem mellis: deinde eiice ſuper illud,

Trochiſcorum de ſpodio ℥. j.

Gallæ }
Croci } ana ʒ. ij.

Trochiſcorum de berberis ʒ. iiij.

Repone in vas vitreum. BRA. Hoc intelligo. SEN. Semper in mea officina habui has pilulas ex hoc electuario confectas. BR. Et id cõuenit: neſcimusq; ob quam cauſam alii pharmacopolæ rem aliam accipiant, quàm à Meſue dictum ſit. SEN. Arbitror cauſam eſſe auaritiam ipſam, quando ob impenſam moſchatam gallã parare nolunt. BR. Quid hoc ad eos? ægri iuſtè perſoluant medicamenta, ipſaque ſint perfectè concinnata, & nihil in ipſis deſit. In his igitur pilulis electuariũ roſatũ Meſuę accipiatur, & nõ illud Nicolai, ſuntque talis generis, vt diu perdurare poſsint.

nam electuariũ roſatum recipiunt, quod diu perdurare poteſt: nam glutinoſum quodam modo eſt, & vim ſimpliciũ in puluerẽ redactorum ſeruare poteſt. Ferrariæ igitur maior pharmacopolarũ pars has ex Meſuæ inuentione cõficit. Tamen aliqui, & multò plures in aliis Italiæ vrbibus maiores conficiunt, & potiſſimùm Alexãdrię Lõgobardię: imò plures medici maiores probarunt, cuius deſcriptio eſt hæc apud Meſuen:

Recipe Bdellii Myrobalanorũ citrinorũ Emblicorum	ana	ʒ.	iiij.
Turbith		ʒ.	xiij.
Seminis apii Fœniculi Aniſi Carui Ameos Origani Roſarum Sceitaragi Indi Harmel Hermodactylorum Salis Indi Maſtiches Ammoniaci	ana	ʒ.	j.
Cinamomi Cardamomi	ana	ʒ.	ß.

Acor

Acori	} ana	℥.	ß.
Spicæ			
Croci			
Caſiæ			
Serapini		℥.	iiij.
Colocynthidis ℥.iij.arbitror legendũ ℥.iij.			
Penidiorum alborum		℥.	iiij.
Aloes		℥.	xv.

Conſice cum ſucco caulium, & vnge manus tuas cum oleó ſambucino.SE. Ob quid inungunt manus ex hoc oleo ſambucino? BR. Huius rei certa ratio non habetur. Ex hoc oleo fortè inungunt, quia & ipſum vim habet educendi per inferna. SE. Videtur & hæc optima eſſe compoſitio. BRA. Neque illam deſpicimus: veruntamen præſcripta longè efficacior eſt, quam Meſue inuenit, & potius iure ipſo cõpoſitio aggregatiua nuncupanda eſt, quàm iſta: nempe plures humores euacuat, & plura ſimplicia exoluẽtia recipit: imò in iſta nihil adeſt, quod bilem ſimpliciter educat, ſicut in illa Meſuę ſcãmonium. In hac etiã maiorum cõpoſitionẽ ſolũ adſunt nigri myrobalani, qui atrã bilẽ educere valẽt: in illa autẽ Meſuæ cõpoſitione recipiũtur polypodiũ & epithymus. nec ad omnes ęgritudines cõuenire poſſunt maiores: imò & ipſe Meſue inquit, hanc compoſitionem ad humores craſſos conuenire & glutinoſos, & inflationem

in mirach, & ſtomacho: & hæmorrhoidas ſoluunt, & valent ad dolorem iuncturarum, & iſchiam, & choleram, & podagram ex phlegmate. Vnde liquidò vides maiores aggregatiuas craſſos humores potius educere, quàm tenues. propterea morbis conueniunt ex craſsis humoribus potius, quàm ex tenuibus, quãuis recipiant aloen. Verùm illæ, quæ ſunt ex inuentione Meſuæ, omnia humorum genera educunt. SEN. Videntur multò plura ſimplicia ingredi has maiores, quàm illas Meſuæ. BRA. Quid hoc ad rem facit? nam ſimplicium multitudo cõpoſitionem aliquam potiorem non facit. Præterea aggregatiuæ maiores recipiunt XXVII. ſimplicia, & illæ Meſuæ decem & octo, poſtea recipiunt electuarium roſatum, quod ex nouem ſimplicibus conficitur, inter quæ adeſt galla moſchata, quæ & ipſa multa recipit, & trochiſci de ſpodio, & trochiſci de berberis. Vnde ſi ex ſimplicium numero compoſitiones probare voluerimus, multò plura ſunt in aggregatiuis Meſuæ ſimplicia, quàm in maioribus. Non eſt ſimplicium numerus, qui peiorẽ vel ineptiorem faciat compoſitionem: ſed eſt perfecta compoſitio, & per componendi regulas aptè diſpoſita, & quæ cathartica recipiat bene moderata, qualis eſt illa Meſuæ compoſitio præſcripta. SEN. Pauca eſt electuarii roſati quantitas,

titas, quæ has pilulas ingreditur. BRA. Quomodo pauca? nunquam fiunt, quin huius cõpoſitionis quatuor vncias ferè recipiant. Tamen quia medicorũ opiniones, imò quorũdam ceruicoſitates adeò in eorũ animis fixæ ſunt, vt etiã ſi edoceãtur, addiſcere nolint: propterea qui maiores aggregatiuas abſq; ratione magis probant, magis probent, eis vtãtur, & tali gaudeant compoſitione: verùm cùm ex ſucco caulium conficiantur, diu perdurare non poſſunt. Nam ſimplicium vis non ſeruatur, quanuis penidia ingrediantur. nam totius compoſitionis reſpectu in modica ſunt quãtitate, nempe quatuor drachmæ: imò niſi caulis ſuccus bene coquatur & depuretur, citò muceſcent. SEN. In hac tamen compoſitione multa ſunt, quæ diſcuſsione indigere videntur. BRA. Quæ nam hæc? SEN. Primum eſt inquirere quid ſit Sataragi. BR. Hoc nomen vario modo ſcriptum inuenimus: quandoque Sataragi, aliàs Sceitaragi, nõnunquam Setoragi. tamen eadem herba ſemper intelligitur. SEN. Quo nomine vti debemus? BRA. In his barbaris nominibus ſemper vtor magis barbaro, & quod vehementiorem clangorem excitare videtur. Ad rem ipſam redeuntes, ſi Dioſcoridis lepidion contemplemur, conſtabit ſtatim eſſe Arabũ Sceitaragi. nam Serapio de Sceitaragi agens, Dioſcoridem

Sataragi.
Sceitaragi
Setoragi.

ita dicentem citat: eſt planta nota, & admi-
niſtratur cum aqua, lacte, & ſale, & virtus fo-
liorum eius eſt calida, vlceratiua, & propter
hoc fit emplaſtrum cum eis ſchiaticæ, & pun
git multùm quando teritur, & miſcetur cum
radice enulæ, & dimittitur ſuper locum ſpa-
tio vnius horæ: & ſimiliter ponitur ſuper ſple
nem, & linitur ſcabies vlceroſa cum e·, & au-
fert eam, & delet maculas vnguium, & con-
fert baras, & dolori ſchiæ. Et quidam putaue
runt, quòd radix ſceitaragi ſuſpẽdatur in col
lo habentis dolorem dentium, & ſedat illum.
hæc Serapio. Dioſcoridi modò aurem præ-
ſta, qui ita de lepidio verba facit: Lepidion,
Gingidiũ. quod nonnulli Gingidium vocant, perſpicua
omnibus plantula eſt, coniectum in murias
lactis inueteratur: foliorum natura exulce-
ratrix & aſpera eſt. Propter hoc iſchiadicis il
linuntur mirabili effectu, trita cum radice
enulæ, impoſitáque ita vti poſt quartam ho-
ræ partem ſoluantur. Pariter & ad ſpleneti-
cos adhibetur, lepras emendat eadem: radix
dentium dolorem adalligata collo compe-
ſcit. Id igitur, quod Serapio de ſceitaragi di-
xit, idẽ eſſe cum his, quę à Dioſcoride de lepi
dio ſcripta ſunt, conſtat: tamen ſpatio quar-
tæ horæ partis applicat Dioſcorides, & Sera-
pio integræ horæ. Adducit & Serapio Gale-
nũ de ſceitaragi: tamen à Galeno illa dicun-
tur

tur in lepidio,quę Serapio dicit.inquit enim: Virtus eius,& ſapor & odor ſunt ſimilia virtuti,ſapori & odori naſturtii,niſi quia eſt minus deſiccatiuum ipſo, & calefacit in quarto gradu.Galenus verò de lepidio in ſeptimo de ſimplicium medicamentorum facultatibus libro ita diſſerit,Lepidion ex quarto eſt ordine calefacientium,ſimile naſturtio,tum odore,tum guſtu,tum viribus, ſed minus eo deſiccat. Ex his igitur facilè ſumi poteſt Arabum ſceitaragi eſſe lepidion Græcorum. SE. Hoc equidem conſtat,ſi Serapionem contemplemur. At ſi Auicennam in ſecundo canone legamus,vbi inquit,ſceitaragi eſt fruſta ligni parua,ſubtilia, & cortices ſicuti caryophylli: alia res apud ipſum eſſe videtur, quàm lepidion. BRA. Auicenna equidem neſcio quid aliud in principio illius capitis velle videtur: mox in proceſſu in Dioſcoridis lepidion atque Græcorum incidit.Tu conſidera quibus proficiat ſecundũ Auicennam,in quo tamen complura corrigenda ſunt: nam cùm dicit, Aſsimilatur enim eius ſapor & odor cordumeni,& ſimiliter virtus eius. lege, vt facit Galenus,naſturtio,& non cardumeni,vel cardamo. Et quod legitur apud Auicennam: ſuſpenditur eius radix ſuper aurem eius,qui habet dolorem veſicæ. lege,vt Dioſcorides: ſuſpenditur eius radix collo eius,qui habet do-

Lepidion.

lorem dentium. SEN. Optarim ſcire quid ſit hoc Lepidion re, & non nomine: nam idē eſt apud me audire lepidiō & ſceitaragi, niſi herbam ipſam ad oculū nouerim. BRA. Et ego illam tibi oſtendere curabo. verùm eamus ad diuæ Claræ religioſas, quas corporis Chriſti ſorores vocāt. SE. Fortè lepidion religioſum eſt. BRA. Non quidem religioſum, ſed in religioſarum viridario naſcens. Multi putarūt herbā, quæ vulgò raphanus dicitur, lepidion eſſe, & inter alios Hermolaus Barbarus. Verū (vt arbitror) decipiuntur: nam lepidion lauri foliis deſcribitur,

Raphanus.

Raphanus verò rumicis folia potius habet. SEN. Si lepidion ſit Arabum ſceitaragi, Auicenna ſceitaragi folia ſimilia facit naſturtio. Quomodo igitur lauri folia habebit? BRA. Inconſtantiſsimus eſt & confuſiſsimus in eo capite Auicenna: nam de quatuor rebus ſimul agit. SEN. Quonā modo hoc fieri potuit? BRA. Quomodo factum ſit, ignoramus: ita verò feciſſe conſtat. nam primò de ſceitaragi Indo verba facit, quod eſt (vt inquit) fruſta ligni parua, ſubtilia, & cortices ſicuti caryophylli. Et de hoc fortè iſta Meſuæ compoſitio intelligit, quoniam dicit ſceitaragi Indi. Secundò de fructu quodam agit, quod inquit declinare ad rubedinem & nigredinem. Tertiò de duabus herbis ſimul loquitur, de vna quam exprimit & deſcribit,

inqui

inquiens oriri in parietibus antiquis, & vbi non mingitur, & habet folia ſicuti ſunt folia naſturtii. Deinde eſt valde cõfuſus: nã ipſum etiam comparat foliis cordumeni, vel melius cardami. Denique huius herbæ vires proſequens, lepidii Dioſcoridis vires affert: vt hinc videre poſsis quanta ſit in vno capite apud Auicennam authorem cõfuſio, quam ab ipſis librariis factam eſſe cenſeri poteſt, qui in ordinem capitis poſuerunt, & illa quæ erãt tanquam gloſſemata, & illa quæ erant in margine ad illum locum etiam non ſpectantia. SE. Quid igitur illud eſt, quod habet folia naſturtii? BRA. Hiberis Dioſcoridis, de qua & ipſe ita dicit: Hiberis ſiue cardamãtice (quanuis nonnulli non καρδαμαντικὴ, ſed καρδαμίνη legendum cenſuerint, à quibus non diſſentio, etſi in omnibus Grecis codicibus καρδαμαντικὴ legatur, de qua re aliâs) folium habet naſturtii, floret ſemper, ſed Vere magis, amplitudine ſeſquipedis, aut etiam minore: naſcitur locis incultis, lacteum florẽ eſtate fundit, quo tempore efficacior quoque habetur. Confundit igitur hoc loco Auicenna hiberim cum lepidio. & Dioſcorides ſua lingua illud nõ habet in hiberide, floret ſemper: ſed habet ὀυθαλίστερα. Ita verò ab Hermolao vertitur, qui ex Plinio accepit lib. XXV. cap. VIII. vt ferè ſemper facit. SEN. Ad lepidion redeun

Hiberis. Cardamantice.

redeuntes quomodo à Dioſcoride pingitur? BRA. Dioſcorides lepidion non pingit, ſed notam herbam eſſe dicit. SE. Mihi verò ignotiſsima eſt. BR. Non erit ſemper ignota. nam à Paulo & Plinio deſcribitur. SE. Nos Paulũ legimus ſeptimo lib. tamen nec ipſe deſcribit. BR. Id incidenter facit III. lib. cap. XXVII. cùm de coxendicis affectibus & curationibus loquitur: nec differentiam facere videtur, niſi quo ad nomen inter hiberidem, lepidion, & agriocardamon: neque Galenus differentiam facere videtur inter lepidion & hiberidem: niſi velint hiberim etiam eſſe nomen lepidii: tamen hiberim Dioſcoridis eſſe aliam herbam, de qua nullam mentionem fecerit Galenus, Paulus & Aetius. SEN. Intueamur igitur lepidii effigiem. BR. De lepidio ita diſſerit Paulus, Quæ verò apud nos naſcitur, fruticoſa eſt, folia lauri comparia, & multò maiora poſsidens. Hæc Paulus. Plinius verò lib. XIX. cap. VIII. prope finem, inquit exire in cubitalem altitudinem, foliis laurinis, ſed mollibus. vt accipere poſsis Paulum dicere maioribus, Plinium mollibus: vtrunq; verum eſt. Propterea ſi coniungantur, dici poterit maioribus & mollibus: tamen nõ ſunt adeò mollia dum veteraſcunt. SEN. Nondum her[illegible] [illegible] noui. BRA. En [illegible] giola[illegible] clauſtra ingrediar, & ad te afferam: nam

ipſæ

ipſæ ex hac herba optimos intinctus parare ſolent. SEN. Poſſumne ego ingredi? BRA. Nõ licet. SEN. Si tu, qui vigens ætate es, ingrederis, cur ego, qui ſenio iam confectus ſum, ingredi non poſſum? BRA. Aetas ipſa hæc clauſtra ingredi non facit, ſed ars ipſa & neceſsitas. SEN. Citò expedias. BRA. Nónne citius quàm putaſſes ad te redii? en hoc eſt antiquorum lepidion. SEN. Ego putabam eſſe piperitim, & illam, quæ à Plinio ſiliquaſtrum vocatur. *Piperitis.* BRA. Ita à multis putatur, & ego aliquando aliàs hanc ſententiam ſequutus ſum: *Siliquaſtrũ* nunc vel meliore, vel peiore animi ductu ſententiam mutaui, & hanc eſſe puto lepidion: en cubitalem altitudinẽ habet, & paulò maiorem in iſta, in hac minorem: folia ſunt in modum lauri, hæc latiora, hęc minus lata, hęc æqualia. Vide mollitiem in his foliis iunioribus, in his antiquioribus non eſt tanta. SEN. Cur hæc folia ſunt laurinis foliis minora? BR. Nondum ſunt adulta, ſed in adoleſcẽtia adhuc creſcũt: cùm ad ſummum creuerint, erũt laurinis foliis maiora. Hi etiam, qui volũt raphanum vulgò vocatum eſſe lepidion, dicũt cùm è terra exit, folia lauro ſimilia mittere, poſtea creſcere. At mentiuntur: nam & cùm [illegible]nus è terra erumpit, folia habet lauro diſsimilia, imò rumicem ſemper repræſentãt, & folia exeunt ab radice, nec creſcit in cubitalem

talem

talem altitudinem ſcapus aliquis. Vnde infer re volumus vocatam à nobis piperitim, vel peuerellam, eſſe antiquorum lepidion. & nũc hæ religioſæ iuxta terram præcidêre, poſtea iterum creſcet, & futuro anno flores & ſemina pariet. S E N. Quid ergo erit vera piperitis, & ſiliquaſtrum, ſi ea non ſit, quam impræſentiarum oſtendis, & quæ vulgò à ſapore, quem habet, peuerella dicitur? B R A. De hac herba anceps ſum, cœpiſque nunc primùm ſuſpicari, an hæc herba, quæ paſsim Ferrariæ in fictilibus ſupra feneſtras viret, Hiſpanum piper nominata, ſit Plinii & antiquorum piperitis, quæ ſiliquaſtrum dicta ſit: quoniam ſemina in oblongas ſiliquas & rotundas contineat: nam lauri folia habet paulò maiora, molliora que (etſi ſolatrum etiam imitari videãtur) caulem habet rubrum cùm veteraſcit, & longum: prius verò, quàm veteraſcat, viride eſt. denſos habet geniculos, & ſemen albũ, tenue, guſtu piperis, imò piper excellere videtur: ſi etiam experiri tentes, ad eadem valere comperies, ad quæ piperitis. Sed vnũ eſſet admiratione dignum, apud authores nullam de folliculo illo, in quo ſemina conduntur, mentionem eſſe factam: fortè authores de folliculo illo aut ſiliqua mentionem non faciunt, quia ab eo nomen acquiſiuit, ſcilicet ſiliquaſtrum: vnde hoc omittũr, velut ex ipſo nomine manifeſt

Peuerella.

Piper Hiſpanum.

nifeſtum, cùm in reliquis conueniant. Hæc verò per ſuſpicionẽ dicta ſint, & potius ad rem herbariam ampliandam, quàm vt id ceruicoſe ſentire velimus: nam in ſimplicium examine hydropiper eſſe ſuſpicabamur, & vocatã perſicariam eſſe Plinii ſiliquaſtrum & piperitim. Vel dicamus Plinium idem intelligere per lepidion, ſiliquaſtrum, & piperitim: tamẽ in diuerſis locis hæc poſuit, veluti ea, quæ diuerſis nominibus appellarẽtur, re verò diuerſa non eſſent: vt etiam de daſypode facit, atque lepore: conſtat enim non eſſe aliud daſypodem à lepore. quanuis apud Ariſtotelem inter daſypodem & leporem differentia poni videatur, & Theodorus vir egregius daſypodem cuniculum interpretetur. SEN. Cùm ſuperius de hiberide mentionem feceris, abs te ſcire optarem, quænam herba ſit, & vnde dicatur hiberis. BR. Marcellus vnde dicatur neſcire arbitratus eſt. Videtur ab Iberia, in qua potiſsimùm creſcit, nomen ſortita eſſe. quòd ſi ſit, abſq; aſpiratione proferri debet. Iberis, hæc eſt illa herba, de qua tuus Auicenna ſimul cum lepidio confundens dicit naſci prope antiquos parietes, vbi non mingitur, & habere naſturtii foliũ ac ſaporẽ. Et Dioſcorides dicit habere folia naſturtii, & vere eſſe pulchriorem, & naſci locis incultis, habereque eſtate florem lacteum, id eſt, albũ, binis

Daſypus. *Lepus.* *Iberis.*

radici

radicibus naſturtio ſimilibus. Plinius verò libro XXV. cap. VIII. inquit naſci maximè circa vetera monumenta, parietinasq́;, & inculta itinerũ. Floret ſemper, folio naſturtii, caule cubitali, ſemine tam paruo, vt vix aſpici poſsit, radici odor naſturtii. SEN. Ego hanc picturam cõſidero, ſed quænam herba ſit cõcipere neſcio. BRA. Quid etiam in hac herba ſuſpicer, aperire non negabo. Noſcisne herbam illã, quæ vulgò vincitoxicum à Ferrarienſibus dicitur? SEN. En hîc eſt prope hunc antiquum parietem religioſarum diui Auguſtini. BRA. Illa quidem eſt, quæ ſi folia inciſa in morem naſturtii haberet, ab hac ſententia non dimouerer, quin hanc hiberidem eſſe putarem: nam in reliquis ita hiberis eſt, vt nullus vel cæcus nõ videat. SEN. Cùm herba ipſa in prõptu ſit, notas omnes tum Dioſcoridis, tum Plinii conſideremus. BRA. Vt lubet. SEN. Semper floret, inquiunt, de ſua hiberide loquentes prædicti authores. BRA. Et hæc vincitoxicum dicta ſemper floret. En ab hac parte ſemina decidere, hîc florere incipit, & hîc ſunt calyces, qui deſinent in flores, inter quos alii citius, alii tardius florebũt: imò & hyeme non extinguitur, licet frigoris inclementia decidant folia. Verè eſt pulchra planta, & ſua folia ſunt εὐθαλέστερα, id eſt, pulchriora, quàm cardamii folia: nam plenius virent,

Vincitoxicum.

virent,& maiorem quandam lætitiam præ ſe ferũt.naſcitur incultis locis prope antiquos parietes,& ſepulcra,& inculta itinerũ:vnam radicem habet,& quandoq; duas. Dioſcorides duas habere cenſet, vt plurimum verò vnam habet:caulis ineſt illi cubitalis,& ſemẽ adeò paruũ vt vix conſpici poſsit,radixq; naſturtii odorem habet:propterea niſi eſſet folium,quod nõ eſt ſimile naſturtio,ſtatim hiberim eſſe dicerẽ.SE. Mirum videtur,vnum indicium poſſe tot alia corrumpere. BR. Poteſt quidem, cùm indicium ex re ipſa fuerit, quale hoc ex extrinſeca figura: verùm quid prohibet dicere, habere folia ſimilia naſturtio,non his ſimilia,quæ prope radicem ſunt, & infimis,ſed ſuperioribus,quæ non ſunt inciſa?SE. Hiberis igitur erit noſtrum vincitoxicum.BR. Hoc non aſſero,ſed ſubdubito,vt alios ad hanc rem conſiderandam incitem atq; prouocẽ: nam & pulchrum eſt, alios in certamen vocare, & ad res naturæ ſpeculandas inuitare,etiã ſi is, qui inuitat,nihil probi aut boni dixerit,modò id veriſimile ſit,& aliquam habeat apparẽtiam quod dixit. Nam exinde lector ſedulus iter apertum videns, multa alia inuenire poteſt. Aliam herbã hîc Ferrariæ habemus, quæ & in antiquis parietibus, & circa antiqua ſepulcra naſcitur, ac ſolitaria loca,quæ vt naſturtiũ,inciſuras na-

bet,& eius radix manſa adurit. SEN. Quo nomine vulgò dicitur? BRA. An vulgus aliquo nomine eam vocet, ignoro: ſed en hæc eſt herba. SE. Huius herbæ Ferrariæ copia habetur: plerunq; illam vidi inter diui Franciſci ruinas, poſt magnum huius templi altare. BRA. Et ego illam vidi Romæ inter maiores diui Petri ruinas. SE. Si radix linguam mordicet, illam eſſe putarim, quæ à Dioſc. hiberis vocatur. BR. Guſta. SE. Imò & folia quodã modo mordicãt: verùm in hac vna ſolùm eſt radix, non duæ, vt hiberis habere debet. BR. Et ſi Dioſcorides hiberi binas radices attribuat naſturtio ſimiles, tamen naſturtiũ vnam habet radicem, quanuis nonnunquam in duas fibras diſſecta ſit. Ego in hãc magis inclinor, quòd hiberis ſit, quàm in vincitoxicum, propter foliorum inciſuras, quæ huic herbæ inſunt, & vincitoxico non inſunt. SE. Neq; mordicat vincitoxicum. BRA. Imò mordicat, non interim dum mãditur, ſed poſteaquàm manſum eſt. Ad rem verò longius intermiſſam redeuntes colligendum eſt, in hac pilularum compoſitione pro ſceitaragi Arabes lepidiõ intelligere: lepidiõ verò illa herba eſſe videtur, quam noſtri peuerellam nuncupant. Verùm hanc compoſitionem à principio conſiderans concipere neſcio quid in ipſa faciat vel facere poſsit lepidion, quod potius hu-

mano

mano corpori exterius applicatũ apud authores inuenitur, nec potentiam habet reprimendi vim fortium medicamentorũ: tamen ſceitaragi ad hanc vim reprimendã huc ingreditur. Rurſus igitur cõpoſitionem conſiderans, cùm à Meſ. dicatur, ſceitaragi Indi, ſuſpicari cœpi id impræſentiarum debere intelligi, quod Auicenn. dicit eſſe fruſta ligni ſubtilia, & cortices, ſicuti caryophylli. arbitramurq́; hæc tenuia ligna eſſe Galeni carpeſium: nam, vt ipſe docet lib. primo de Antidotis, Carpeſium eſt tenues feſtucæ, ramuſculis cinamomi ſimiles: quæ ſunt ſimiles ſecũdum genus vocato phu: & eius guſtum habet. & Quintus pro cinamomo carpeſiũ ſumebat, vt Gal. teſtatur: nam ab optima caſia viribus non diſsidet. Arbitramur in hac cõpoſitione ſceitaragi Indi eſſe carpeſiũ, cuius vis eſt fortia medicamẽta temperare, & non lepidii: & niſi addita eſſet illa particula Indi, lectionem corruptã eſſe putarẽ. Et vbi legitur ſceitaragi, legẽdũ eſſe ſitarag. id eſt, fumiterræ: quoniam in hac cõpoſitione nõ adſunt niſi Indi myrobalani, qui atræ bili aduerſentur & aduſtos humores expurgẽt. SB. Deinceps in hac cõpoſitione fumariã herbã recipiam. BR. Illã recipiendã ſuaderẽ, poſteaquàm carpeſiũ abeſſe certũ ſit. SB. Aliud etiã nõ mediocrem ſcrupũ in hac cõpoſitiõe cõmouit. BR. Quid *Carpeſiũ.*

hoc eſt? SE. Harmel. Nam multi pharmaco-
Harmel. polæ pro harmel cicutæ ſemina accipiunt.
BR. O viri nefandi & execrabiles: venenum
pręſentiſsimum recipiunt, pro re, quæ potius
medicaměta frænare deberet. SE. Quid ergo
ſumendũ eſt? BR. Nomina corrupta ſunt: &
Armel. vbi legitur harmel, vel abſq; aſpiratione ar-
Armal. mel, legi debet armal, cum a, & non cum e, in
Harmal. vltima ſyllaba. Eſt verò harmal rutæ genus
ſylueſtre, ita à Syris nuncupatũ: quanuis Dio
ſcorides dicat rutam montanã à Syris nomi-
Harmala. nari harmalam. ſed vbi loquitur de tertio ru
tæ genere, quod vocat rutam Galaticã, dicit
ab aliquibus vocari harmalam, & Syri nun-
Beſaſa. cupant Beſaſa. & hæc propriè illa eſt, de qua
Arabes ſcripſere. SEN. Quomodo hoc noſti?
BR. Ex ipſiſmet authoribus: nam Serapionis
verba cõtemplatus cap. cclxxxv. vbi de har-
mel agit, eadem ſunt cum his Dioſcoridis in
hoc tertio genere rutæ. Dicit enim Serapio
Moly. ſecundũ Dioſc. Harmel nominatur moly: &
nominãt eam multi rutam ſylueſtrem, & eſt
planta, quęegreditur ab vna radice cum mul
tis ramulis, & habet folia lõgiora foliis rutæ
alterius, & molliora, habẽtia grauẽ odorem,
& habet florem albũ, & capitella maiora ſa-
tis quàm capitella rutæ domeſticæ, diuiſa tri
bus diuiſionibus, in quibus eſt ſemẽ, cuius co
lor eſt ad rubedinẽ decliuis, habens tres an-
gul

galos.amarum eſt id,quod de ipſa plãta venit in vſum medicinę,& ipſum maturatur,& colligitur in autũno. Audias modò Dioſcoridem de Galatica ruta per hæc verba diſſerentẽ: Quidã nomine ſylueſtris rutæ,& eam quæ in Cappadocia naſcitur & Galatia,nuncupatam moly intelligũt. frutex eſt ab radice vna complures virgas fundens,foliis multò longioribus, & tenuioribus quàm rutæ, graui odore:flos cãdidus:in cacumine capitella paulò ampliora quàm ſatiuæ,diuiſa tripliciter parte plurima, in quibus ſemen triquetrũ, ſubrufum,& amariſsimũ ſapore, cuius in medicina eſt vſus.autumno matureſcit ſemen. Hinc igitur manifeſtè apparet tertiũ rutæ genus apud Dioſc.quod ipſe vocat ſecundum aliquos harmala, à Serapione nuncupari harmel.quod autẽ ita ſit, magis cõfirmari poteſt ex his quæ de remediis ſecundũ Dioſc.adducit Serapio.ſequitur enim:quando conficitur cum mulle & vino,& felle galli,& croco,& ſucco fœniculi,confert debilitati viſus.Species illa rutæ vocatur à quibuſdam moly, & in Syria nominatur vaſach, & ortus eius eſt vt plurimùm in terra pingui, bona,& culta,& humidis locis.hæc Serapio. In quibus verbis ſunt aliqua corrupta nomina:in reliquis idẽ præciſe dicit quod Dioſc. cùm inquit, conuenit quibus hebetes oculi,

ſubigẽdum cum melle, vino,felle gallinacei, ſucco fœniculi,atque croci.hoc genus herbæ aliqui harmala vocauere, Syri beſaſa: quod Serapio corruptè dicit vaſach, Cappadoces moly, quandoquidem à vero moly omnino non diſcrepat facies,radice videlicet pulla & flore albo(hoc à Serap. poſitum nõ eſt)colles amat,& pinguia. Idẽ præterea ſuaderi poteſt per illa,quæ Serapio ex Galen. adducit: nam Galenũ referens inquit, virtus eius prima eſt calida in tertio gradu, ſecũda incidit, & tertia incidit humores groſſos, & expellit eos per vrinã. Galenus verò vbi agit de moly in ſeptimo de ſimplicium medic.facultatibus lib.inquit: vis eius tenuiũ eſt partium,& calida in tertio ordine: vnde & craſſos humores deſiccat, ac digerit,& vrinam mouet. ſcitóq; apud Gale. nõ eſſe aliud moly, quàm iſtud, quanuis Dioſcorides aliud quoddam moly deſcribat. Galen.de hac harmala duobus in locis mentionẽ facit in lib. de Comp. medic. ſecundum locos.primò, in libro viij. in ſtomachica illitione ex beſa ſa,id eſt, ſemine rutæ ſylueſtris,ſecũdum Andromachum. ſecundò, in libro ix.in ſecũdo pharmaco ab Aſclepiade conſcripto in hydrope: dicitque Syros vernacula lingua vocare harmala rutam ſylueſtrem.SE.Hæc omnia verba ſunt,& nugamenta.Oſtẽde mihi rutam hanc vocatam

tam

tam harmala, & harmel à Serapione, & quam Auicenna non deſcribit, ſed dicit eſſe notam, cùm tamen mihi ignotiſsima ſit. BR. Nō poſſum hanc rutam imprӕſentiarum tibi oſtendere: viret tamē in Apennino prope Mutinā, & Regium Lepidi. SE. A me igitur vel ab his qui hanc compoſitionem parant, quid agendum? BR. Rutӕ ſylueſtris ſemina accipienda ſunt, & non hortenſis: & ſi hӕc deſint, ſatiuӕ rutӕ ſemina recipienda, quӕ parum differūt à ſylueſtris rutӕ ſeminibus. SEN. In hac tota compoſitione nihil aliud video, quod ambiguitatem facere poſsit. BR. Vt igitur receptui canamus, pro aggregatiuis pilulis illas Meſuę ſemper parandas voluerim, quas dicit eſſe ex inuentione ſua, & iuberem vt electuarium roſatum Meſuӕ acciperent, cuius magna quantitas cōpoſitionem ingreditur. SE. Quanta ingredi poteſt? BRA. Si ſucci ſint aridi, quales vos ſeruare ſoletis, quatuor ferè vnciӕ huius electuarii ingrediuntur. Si verò ſucci ſint recentes, vt ſemper optarim, duӕ vnciӕ ſatis ſunt: & id electuariū ex galla, quӕ moſchata dicitur, cōfectum ſit, & quam Meſue, & non Nicolaus, parare docuit.

SENEX.

AB re fortè nō erit, pilulas de Serapino in concionē vocare. BR. Multas legi & varias apud diuerſos authores cōpoſitiōes, quӕ *Pilulӕ de Serapino.*

de Serapino pilulæ nomẽ ſortiebãtur, & quæ longè differũt: varioſq́; inueni pharmacopolas non ſolùm diuerſarum Italiæ vrbium, ſed vnius Ferrariæ: nam aliqui primam Meſuæ compoſitionẽ de ſerapino ad vſum ſeruant: alii ſecundã. Tu quam ſeruas? SE. Secundam apud Meſuen. BR. Huc illam afferas. SE. Hæc eſt, quã dicit ad iuncturarum dolorẽ valere, atque iſchiam, & podagram, & dolori matricis conferre, ac menſtrua proritare.

Recipe Serapini

Ammoniaci	
Opopanacis	ana ʒ. ij. ß.
Bdellii	
Seminis apii	
Ameos	
Harmel	ana ʒ. j.
Aniſorum	
Acori	
Sceitaragi Indi	
Calamenthi	
Folii	ana ʒ. ß.
Centaureæ	
Polii	
Coſti	
Salis gemmæ	
Aloes	ʒ. vj.
Colocynthidis	ʒ. v.

Fiant pilulæ, & adminiſtrentur. BR. Niſi ſuperius

perius de ſceitaragi & harmel diſputauiſſemus, nunc idem facere neceſſarium eſſet. Tu hanc ſecundã compoſitionem facis, ſed multi primam potius approbant, & conficiunt. SE. A te peterẽ, quænam ſit magis conueniẽs. BR. Hanc ſecundam probare non deſinam, quæ magis correcta eſt & moderata, quàm prima, nec eſt adeò vehemens. Sed ex quo liquore eam conficis? SE. Ex melle roſaceo. BR. Nec iſtud contẽnere auſim, quoniã hæc compoſitio diuturnior redditur: ſcitoq; ratione colocynthidis craſſas materias à longinquis educi, & bilem craſſam, ac pituitam. Aloe verò à propinquis partibus ducit: ratione colocynthidis iuncturarũ doloribus prodeſt, & podagræ, pręſertim cum à craſsis materiis contingunt. Reliqua cùm aperiẽtia ſint, dolori matricis occurrunt, & menſtrua proritãt: quod etiam aloe facit, venarum ora adaperiens. SEN. Morem meum igitur ſequar, hanc ſecundam Meſuæ compoſitionem parans. BRA. Eum impunè ſequaris. Verùm ne quicquam prætermittamus, quod in materiarum conſiderationem non venerit, hæc eſt prima Meſuæ compoſitio:

Recipe Serapini	ana	3.	ij.
Ammoniaci			
Bdellii			
Opopanacis			

Aloes Caſtorei Harmel	ana	℥.	ij.
Colocynthidis		℥.	iij.

Fiant pilulæ cum aqua porri. Per hanc verò aquam intellige ſuccum, nam ex eo facilius pēnetrāt, quanuis in hac compoſitione mihi diſpliceat hic ſuccus: propterea & mel roſatum potius acciperem, vel marrubii ſuccum. nam veteres ſæpius confundunt πράσιον & πράσον, id eſt, marrubiū, & porrum. SE. Eandem ferè intentionem cum prædictis habere videntur. BR. Et eandem habent. nam materias craſſas, glutinoſas, & frigidas educunt: vnde à Meſue hic dicitur valere ad paralyſim, & mollificationē, & ſpaſmum, & dolorem iuncturarum, dorſi, & podagram frigidam, & ſoluunt phlegma viſcoſum, & vna drachma ſatis eſt. SE. Quid intelligis per hāmoniacum in hoc loco? BR. Ego intelligendum puto hammoniacum thymiama, non ſal hammoniacum: nam thymiama hammoniacū colocynthim mitigare poteſt, & corrigere. SE. Prius à te dictū eſt authores alios à Meſue pilulas de Serapino deſcripſiſſe, quæ à prædictis diuerſæ ſunt. BR. Diuerſæ quidē ſunt, quo ad pondera & aliqua ſimplicia, ſed in intentione cōueniunt: nam Auicen. talem compoſitionem parandam inſtituit, quæ genuum

nuum doloribus conuenit, coxendicum & laterum, inquiens:

Recipe Seminis apii } ana ʒ. j.
Harmel

Serapini
Bdellii } ana ʒ. ij.
Hieræ

Pulpæ colocynthidis } ana ʒ. j.
Agarici

Turbith ʒ. vj.

Fiant pilulæ. doſis ʒ. ij. cum aqua tepida: tamẽ nos dicimus ſatis ſuperq; eſſe ʒ. j. Serapio cõpoſitionẽ aliã facit de ſerapino, qua in hydrope vtitur. SEN. Quænam eſt Serapionis compoſitio? BRA. Hæc quæ ſequitur:

Recipe Aloes } ana ʒ. iiij.
Epithymi

Agarici ʒ. ij.
Serapini ʒ. vj.

Terantur, & cribellentur, & fiant pilulæ. potio ʒ. j. Puto legendum eſſe portio. vel ſi legas potio, intellige hanc cõpoſitionẽ prius quàm ſit redacta in pilulas. Imò idẽ Serapio cõpoſitionẽ habet ad eãdẽ intẽtionẽ ad quã tẽdit ſecũda Meſuę, & quę recipit ſimilia ſimplicia, ſed differt in põdere: dicitq; valere ad dolorẽ aliarũ partiũ dorſi, & ad dolorẽ matricis, & ſoluere naturã, & prouocare mẽſes. SE. Hanc compoſitionem referre ne pigeat.

BRA.

BRA. Non ſolùm non piget, ſed etiam libet:
Recipe Seminis apii

Ameos Aniſorum Harmel	ana ʒ. j.
Bdellii Serapini Ammoniaci Opopanacis	ana ʒ. ij.
Sccitaragi Acori Polii Calamenthi fluuiatilis Centaureæ Coſti Salis gemmæ	ana ʒ. ß.
Aloes	ʒ. v.
Colocynthidis	ʒ. iij. ß.

Terantur, & fiant pilulæ, & dentur. SEN. Omnino eãdem habent intentionem cum his, quas paro, & eſt eadem ferè compoſitio cum ſecunda Meſuę. BR. Quomodo autem gummi genera in hac compoſitione diſponis? SE. Idẽ facio, quod in omnibus aliis pilulis obſeruandũ cenſuiſti. Gũmi in liquorem illũ, ex quo pilulæ cõficiuntur, diſſoluo, vel ſit porri ſuccus, vel quicquid aliud, poſtea cõformo: & ſi ſuccus aliquis vel liquor nõ recipiatur, arida gummi in puluerẽ redigo, mollia verò in electuarium, ex quo pilulæ conglutinantur, diſſoluo, vel in mel roſaceum. BR. Rectè

gumm

gummi genera diſponis. SE. Ex more igitur pilulas de Serapino conficiam, quæ à Meſue ſecundo loco deſcriptæ ſunt. BRASAVOL. Non errabis. SENEX.

NEſcio quomodo bechichiæ pilulę huc acceſſerint. BR. Non acceſſere, ſed tu illas cõportaſti. quis author illas confecit? SE. A Meſue in capite de tuſsi ſicca deſcribuntur. BR. Quæ ſimplicia recipiunt? SE. Hęc quæ ſtatim adducemus: *Pilulæ bechichiæ.*

Recipe Succi liquiritiæ Sacchari boni	ana	ʒ.	x.
Amyli Tragacanthi Amygdalarũ dulcium	ana	ʒ.	vj.

Confice cum muccagine pſyllii, vel cydoniorum. BR. Quomodo inſumuntur? SEN. Efficitur pilula vna ad lupini vel fabæ quantitatem, & ſub lingua tenetur. BRAS. Igitur non ſunt catapotia. SEN. Quid ais? BRA. ἀπὸ τοῦ καταπίνειν, id eſt, à deuorando & tranſgluttiendo dicũtur catapotia. At hæc non tranſgluttiuntur: propterea catapotia non ſunt. Verùm à forma, quam habent, pilulæ nuncupari poſſunt: quanquã res erat nullius momenti, ſi has pilulas paſtillos nuncupaſſes: imò nõ ab re fuiſſet, ſi potius inter paſtillos, quàm inter pilulas numeraſſes. Cùm verò in hunc ordinẽ venerint, & ipſa poma natẽt, accipiãtur

turq́; ac ſi ſiat pilulæ, tamen non erunt catapotia, quia pilulæ vocabulum eſt amplius, quàm catapotium in hoc ſignificato. nam & hæ ſunt pilulæ à ſua forma, quæ continentur in ore, & non ſunt catapotia. Hanc eandem compoſitionem habet Rhaſis, vbi agit de tuſsi, ad Almanſorem. SEN. Vnde dicuntur bechichiæ? BR. Apud antiquos multa bechica inueniuntur, id eſt, contra tuſsim medicamēta: nā Græci tuſsim *βῆχα* nuncupāt, & *βηχικὸν* contra tuſsim medicamentū. A Tralliano lib. ſecundo, cap. iiij. multa bechica, id eſt, tuſsi accommodata referūtur, hoc eſt, contra tuſsim medicamenta. SE. Hoc, quod à Meſue deſcriptū eſt, habétne cum illis affinitatē? BR. In aliquibus ſimplicibus conueniūt, in tota autem compoſitione diſtincta ſunt. SE. Vnā aut alteram antiquorum compoſitionem referas ex his, quæ bechicæ nuncupantur. BR. Hæc eſt vna Tralliani compoſitio:

Βηχικὸν Medicamētum.

Recipe Styracis
Croci
Galbani
Lacrymæ papaueris } ana denarii pondo vnius.

Nucleorū pineorū denariûm pondo iiij. Cōformato pilulas quātitatē Aegyptiacæ fabę equātes, quarū vnā in nocte ægrotāti prębeto. SEN. Magna quātitas videtur, ſi Aegyptiacam fabā æquet. BR. Imò poſſet triplū & quad

quadruplũ illius quãtitatis exhiberi. En alia: cõpoſitio valde efficax, & quæ etiã tenui fluori ſuccurrit, & quæ vna vice ſumpta reſtituit ſanitati ægrotantes.

℞. Myrrhæ troglodyticæ denariûm põdo vj.
Thuris denariûm pondo quinque.
Lacrymæ papaueris
Corticis radicis hyoſcyami } denariûm põdo iiij.
Corticis radicis cynogloſſæ

Cortices in ſole exiccati in puluerem redigãtur, & per cribrum traiiciantur, poſtea cum aliis confundantur: papaueris verò lacrymã aqua diluito, deinde paſtillos conformato pondere ſingulos denarii vnius. SEN. Nihil habent cum bechicis noſtris à Meſue confectis. BRA. Tamen ſunt bechica, id eſt, ad tuſſes valentia medicamenta. De his verò, quæ ſub lingua continentur, quæ ὑπόγλωσσα medicamenta Galenus vocat, mentionẽ facit in ſeptimo lib. de Compoſitione medic. ſecundum locos: poſtquam locutus eſt de vſu cõfectiõis ex papaueris capitibus, hypogloſſà deſcribit. id eſt, ea, quę poni debent ſub lingua, ex Charixeno medico, Dioſcoride, & Scribonio Largo. SE. Vnum ex his hypogloſsis audire vehementer opto. BRAS. Vnum ex Scribonio Largo referam, quod facit ad vocem interceptam.

Recipe Glycyrrhizæ ʒ. viij.

Myrr

Myrrhæ	ʒ.	xx.
Terebinthinæ	ʒ.	xxxij.
Tragacanthæ	ʒ.	xxxviij.

Arida ſingula per ſe contundito ac cribrato, reſinam autem in pilam cõiectam tundito, arida ad ipſam inſpargendo: deinde ex vnitis omnibus paſtillos formato, fabæ Aegyptiacæ magnitudine, quos in vmbra ſiccato, atq; vſus tempore vnũ aut duos ſub lingua tenendos dato, ac liqueſcentes deuorandos. Quo tempore igitur paſtillos cogis, eodem etiam tundes: reſiccantur enim citò, & ob id paſtillos ex eo formantem ad manum ſimul tũdere oportet. SE. Cùm ergo liqueſcũt, trãſglutiendi ſunt? BR. Imò paulatim trãſglutiendi, & paulatim liqueſcunt. Sunt multa alia bechicha à Paulo, Aetio, Scribonio, & aliis antiquioribus ac probis authoribus deſcripta, quæ huc afferre non licet, ne ſupra modum ex compoſitionibus, quæ in vſu non ſunt, ſermo noſter percreſcat. Imò & apud Arabes infinita ferè bechicha medicamenta ſcripta inueniũtur, vt apud Serapionem, Auicennã, Rhaſim. Interim omitto recẽtes medicos, ne de vna compoſitione agentes, omnes alias eiuſdem generis in medium reuocare videamur. SE. In hac igitur compoſitione Meſuen ſequar. BR. Sequaris quoad antiquorũ bechicha in vſũ venerint. ſperamus etenim omnes

antiq

antiquorũ cõpoſitiones, vel maiorem partẽ in communẽ vſum reuocare: quanquã ſemper adſint inuidi, q̄ benefactis, ſua maledicẽtia ſuaq; maleficentia aduerſari conẽtur. SE.

CVm ſatis ſint, quæ de bechicha compoſitione numerare ſtuduiſti, fœtidas pilulas huc adducam, vt recto examine perpenſæ abeant. BR. Non minus hæ pilulæ medicorũ ignauiam & oſcitantem negligentiam oſtendunt, quàm prædictæ. SE. Cur hoc? BRASA. Quoniam rari ſunt pharmacopolę, qui compoſitionem ab aliis diuerſam nõ ſeruent. Nõnulli etenim maiores fœtidas parant, quidam minores: alii compoſitionẽ quãdam ex Rhaſi in ix. ad Almanſorẽ, acceptã ſeruant. Tu verò quam cõpoſitionẽ ſequeris? SE. Illã maiorem. BR. Ab hac exordium incipiamus, & prima omnium ſub iudicium veniat. quibus conſtat? SEN. His omnibus: *Pilulæ fœtidæ.*

Recipe Serapini Ammoniaci Opopanacis Bdellii Colocynthidis Harmel Aloes Epithymi	ana	ʒ.	v.
Hermodactylorum Alſcebran	ana	℥	ij.

Scammonii		ʒ. iij.
Cinamomi	} ana	ʒ. j.
Spicæ		
Croci		
Caſtorei		
Turbith		ʒ. iiij.
Zingiberis		ʒ. j. ß.

Euphorbii tertiæ vnius partes duæ.

Diſſoluantur gummi in aqua porri, & fiant pilulæ. da ʒ. ij. BR. Vna drachma ſatis eſt, & in imbecillioribus fortè nimis. hanc cōpoſitionem conſiderans omnes humores educit, & tenues, & craſſos, & à partibus propinquis, & à remotis. SEN. A Meſue verò ſcriptum eſt, ex hac humores craſſos expelli, & doloribus iuncturarum conferre, & podagræ, & dorſi, & genuum: & omnem dolorem ex crudo humore auferre, & dolorem ſtomachi, & colicæ: & à leuce liberat, morphea atque lepra. BRA. Duo animaduerſione digna ſunt: vnū eſt, valere potiſsimùm in his morbis cùm inclinant, vt in podagra, chiragra & articulari morbo, & ratione aloes bilioſos humores etiam educit. Ratione ſcammonii bilioſiſsimos, & tenues: vnde omnes humores educūtur, ſi compoſitio rectè conſideretur, & tam à remotis, quàm à propinquis partibus. SE. Quid intelligis in hoc loco per Alſcebram? BR. Tu verò quid eius loco hactenus accepiſti?

ſti?. SEN. Eſulam: & niſi quid melius inuenerim, eſula ſemper vtar. BR. Conſideremus impræſentiarũ quid ſit apud Arabes Alſcebrã, vel Scebram: nam illa particula al, articulus eſt, quem ſuis nominibus Arabes præponũt, vt faciunt Hebræi, qui à Græcis & noſtra vulgari lingua eò differũt, quòd eorũ articulus in nominis compoſitionẽ tranſit: apud Græcos autem & in noſtra vulgari lingua eſt diſtinctus à nomine. Hæc igitur herba, de qua impræſentiarũ agemus, nuncupatur ſcebra: addita al, particula, idem eſt ac ſi diceremus alſcebram. SE. Hæc ad rem nihil facere videntur. Conſideremus potius quid ſit hæc planta apud antiquos. BR. Conſideremus: ſed nõ erit facile hoc intelligere, quoniam & Arabes de ea inter ſe diſsident, nec cum Græcis conuenire videntur, nec Arabum deſcriptiones ſatis conueniunt. Quid igitur ſit alſcebrã apud Arabes conſiderare volentes à Meſue incipiamus, ſecundũ cuius verba non eſt facile diuinare quid ſit: nã de eius figura nihil penitus loquitur, ſolùm verò dicit eſſe ſpeciem lacticiniorũ, & eſſe ſolutiuũ ruſticorũ. Poſtea diſtinguit, ex quibus nihil certi habetur quid ſit, niſi confuſè. Auicenna deſcribit quidem, ſed adeò inepta deſcriptione, vt etiam difficile ſit apud ipſum eius formam intueri: nam inquit, oritur in hortis habens

cannam ſubtilem, ęqualem, habet pilos, & fo lia ſunt ſicut Tarcon, ſecundũ quod exiſtimo, & habet lac. Si verò petas quid ſit Tarcon, in pagina ſequente Auicenna docet, inquiens quòd pyrethrum eſt eius radix. pyrethrum verò habet folia dauci agreſtis, vel ma rathri. Serapio deſcribit quidem ſcebrã, & ta lem figuram illi fingit, qualem Dioſcorides ſuæ pityuſæ. Verùm cùm de hac re in Simplicium Examine hubertim diſſeruerimus, ſatis eſt te ad illum librum remittere. SE. Memoria habeo: ſed res eſt ſatis confuſa. BRAS. Confuſiſsima, quoniam & ipſi authores con fuſi ſunt. Ad rẽ verò redeũtes, ſunt alii pharmacopolę, qui fœtidas minores ſeruant. SEN. Neſcio vnde hoc acceperint: nam hoc ſolum nomen maius, eos incitare deberet ad has cõ ficiendas & formandas: nam quod maius eſt, reſpectu minoris excellentiam quandam habere videtur. BRA. Imò minores vidẽtur vehemẽtiores maioribus, & eandem habẽt intentionem. Earum cõpoſitio hæc eſt, quæ ſequitur, in qua ſunt pauciſsima, quæ vim fortium medicamentorum frænare poſsint.

Recipe Serapini Ammoniaci Opopanacis Bdellii Myrrhæ	ana	℥.	v.

Turb

Turbith	ℨ.	x.
Colocynthidis	ʒ.	vj.

Fiant pilulæ ſicuti priores. & da ℨ.ij.tamē nō debemus excedere ℨ.j. Imò ſolùm ſcrupuli duo recipiendi ſunt. In his materiæ craſſæ ſolùm educuntur à remotis partibus. Vnde etſi à Meſue dicatur, has eſſe in intentione maiorum, id ſimpliciter verum non eſt: quoniam maiores, tenues etiam humores educunt, quas hæ non educunt: ſed intelligendus eſt in intentione maiorũ, quantum ſit de illa intentione, quam ipſe retulerat: nẽpe nihil dixit de humoribus tenuibus, quos tamẽ euacuat. SE. Quænam cōpoſitio magis probanda eſt? BR. Illa maiorum, quæ magis correcta eſt cōpoſitione minorũ: tamen præciſa Meſuę intẽtio, quę eſt humores craſſos educere, in his humoribus exqſitius habetur, cũ ſoli craſſi educãtur, & nō tenues. Extãt prætereà nōnulli pharmacopolæ Ferrariæ, & nō ex infimo genere, qui in eorũ officinis cōpoſitionem quandam Rhaſis ſeruant in nono ad Almanſorem. SE. Quænam eſt? BRASA. Hæc in curatione paralyſis poſita:

Recipe Pulueris picræ		ℨ.	x.
Colocynthidis		ℨ.	v.
Euphorbii	ℨ.	ij.	ß.
Caſtorei } Piperis } ana		ℨ.	j.

Aſſæ fœtidæ Serapini Opopanacis Sceitaragi Indi Sinapis	ana	ℨ.	j.
Centaureæ minoris Elaterii	ana	ℨ.	v.

Gumma in ſucco rutæ diſſoluantur, & alia ſimul miſceãtur, & fiãt pilulæ. SEN. De minoribus complures in ſuis officinis eas, habere non ignorabamus: de his verò ab Rhaſi editis ignotum erat an aliquis eas pararet. BR. Imò, vt dixi, aliqui has ſeruãt: & ne putes nos mentiri, ille, qui Fontẽ habet pro inſigni, vnus eſt qui parat. SE. O magna inter vnius vrbis pharmacopolas diuerſitas: quomodo faciunt ignari medici, qui hæc ignorãt? BRA. In his pilulis parum errare poſſunt: quia ad eandẽ intentionẽ accommodãtur. SE. Quæ compoſitio tibi magis arridet ex his tribus? BR. Illa maiorum, quanuis (vt ingenue fatear) nulla poſsit ad vnguem placere. Tamẽ ſi quam conficiendã iuberem, eſſet hæc maiorũ compoſitio Meſuę. SE. Meum igitur morem & deinceps in his pilulis ſequar. BR. Vt lubet: nos tamen ſperamus pro noſtris ægris illas nunquam eſſe indicturos. Id verò non te lateat, & Serapionem, & Auicennam, & Haly multas alias & diuerſas pilularum fœti-

dar

darum deſcriptiones in ſcriptis reliquiſſe: ſed tres ſolùm præſcriptæ in vſum venêre. SEN. Vnde dictæ ſunt fœtidæ? BRAS. Recentes dicunt ita nuncupari, quia fœtidos humores educunt, ac ſi aliæ odoros trahant, & non fœtidos. Potius dicuntur fœtidæ ex malo odore quē habēt, & potiſsimùm illæ Rhaſis, quas aſſà fœtida ingreditur, vel quia fœtidis morbis occurrunt, quales ſunt lepra, ſcabies, morphea, impetigo, leuce, & alii ſimiles.

SENEX.

HAnc lituram vix legere potui: & niſi vltima pars nominis atramento detecta eſſet, pilulæ de ſarcocolla tuum examen effugiſſent. BRA. Res erat non magni momenti. ex quo authore accipiuntur hæ pilulæ? SEN. Ex Meſue in Antidotario, & in ſimplicibus, vbi de ſarcocolla agit: nam refert pilulas de ſarcocolla Haly ſenioris, inquiens: *Pilulæ de ſarcocolla*

Recipe Sarcocollæ	ʒ.	iij.
Turbith	ʒ.	iiij.
Interioris colocynthidis } añ.	ʒ.	j. ß.
Zingiberis		
Salis gemmæ	ʒ.	j.

Sarcocollam in aqua roſacea diſſolue, & confice, & fac pilulas. educit hæc compoſitio pituitoſas materias, & pituitoſis morbis ſuccurrit, à longinquis partibus educens. BRA. Meſue inquit, ſarcocollam pituitam educere: ne-

ſcimus tamen vnde hoc inuenerit. nam Dioſcorides & Galenus volunt ipſam cõglutinare, & exiccare citra mordicationem. Id equidem verum eſt, has pilulas pituitam educere: ſed id faciunt ratione turbith & colocynthidis, non ratione ſarcocollæ. Putamus igitur ſarcocollam vim reprimere fortium medicamentorum, vt alia gummi genera facere ſolent, & non ſoluere: in hacque compoſitione poni alia ad educendum pituitam, & non ſarcocollam. Et quamuis fuerit Haly ſenex huius compoſitionis inuentor, illum nõ laudamus, cùm nimis vehemens ſit, & parum correcta: nam prçter ſarcocollã nihil aliud adeſt, quod non roboret turbith & colocynthim: zingiber etenim & ſal gemmæ colocynthim & turbith acuunt magis, & vehementiora reddũt. SE. Igitur ſarcocolla nõ educit? BR. Adſtringit potius: vnde Græci omnes dicunt adſtringere, exiccare, & conglutinare: propterea inuenit nomen ſarcocolla, quaſi σαρκὸς κόλλα, id eſt, colla & gluten carnis. Quomodo illam diſſoluis in aquam roſaceam? SEN. Ego in primis in lac aſinæ diſſoluo per ſex dies, lac quotidie mutans, denique percolo, & diſſoluo in aquam roſaceam. BRAS. Cur lac aſinæ accipis? SEN. Quoniam ab ipſo Meſue in cap. de ſarcocolla dictum eſt. BRA. Meſuen non intelligis, qui dicit per quinque dies lacte aſinæ

næ nutriri, & tunc eſſe medicamentum bonum ægritudinibus oculorum, ſcilicet ponẽtes illam in oculum. tamen non dicit ita concinnandam eſſe cùm has pilulas ingreditur: ſed immediatè diſſoluenda eſt in aqua roſacea, & à ſordibus expurganda, poſtea rebus aliis commiſcenda, & in pilulas cõformãda. ſcitoq; has pilulas multùm perdurare, & earũ vim citò nõ ſolui ob ſarcocollæ miſcellã.

SENEX.

Pilulæ de Mezereon

HAs ſequuntur in hac ſcheda pilulæ de mezereon, quæ à Meſue dicuntur mirificè aquam educere in hydrope, & nõ ſolùm citrinam, ſed cuiuſcunque generis. his verò conficiuntur:

Recipe Foliorum mezereon infuſorũ in aceto, & exiccatorum	℥.	v.
Myrobalanorum citrinorũ	℥.	iiij.
Chebulorum	℥.	iij.

Confice cũ tereniabìn & tamarindis in aqua endiuiæ diſſolutis. BRAS. De doſi nihil dicit Meſue? SEN. Nihil penitus. BRAS. In aſcite drachmam excedere non debemus, & in his, in quibus abundat aquoſitas per omnes venas. SEN. Putáſne tu mezereon eſſe laureolam? BRA. De hoc hubertim egimus in noſtro ſimplicium Examine, oſtendentes Arabes authores thymelæam, & chamelæam ſub mezereon confudiſſe. Nunc memoria ſubiit, *Mezereo*

in noſtro colloquio de his abundè dictũ eſſe. Verùm cùm hæc duo ſub mezereon confundantur ab Arabibus, & Meſue Arabs fuerit, quodnam duorũ intelligi debet, cùm hic dicat recipiendum mezereon? BRA. Ego thymelæam acciperem: nam à Dioſcoride dicitur per aluum biles aqueas educere. Cùm verò hæ pilulæ ad educendas aquas in hydrope conficiantur, &, vt Meſue dicit, citrinas, thymelæa ad hoc valet. nempe Dioſcorides in chamelæa mentionem non facit, quòd aquas educat: ſed dicit ſolùm educere per aluum bilem, & pituitam. SE. Deinceps igitur thymelææ folia accipiam. BR. Scito autem niſi hæc folia per diem, & noctem macerarentur in aceto, & in vmbra exiccarentur, & niſi adderentur myrobalani, eſſet cõpoſitio vehementiſsima, cuius ſatis eſſet ſcrupulum accipere. De tereniabin verò, quòd hanc compoſitionem ingreditur, in noſtro ſimplicium examine quid ſit apud Arabes diſputatum habes.

Thymelæa.

SENEX.

Pilulæ de eupatorio.

PRædictis iunctæ ſunt pilulæ de eupatorio, quæ ad periodicas atque antiquas febres conferunt, ad iecoris dolorem, & ad obſtructionẽ. BR. Tu ergo maiores cõficis? SE. Maiores, inquam, & in hunc modum paro:

Recipe Myrobalanorũ citrinorũ }
Succi eupatorii } añ. ℥. iij.

Suc

Succi abſinthii	ʒ. iij.	ß.
Rauedſceni	ʒ.	j.
Maſtiches	ʒ.	ß.
Croci	ʒ.	v.
Aloes bonæ	ʒ.	

Confice cum ſucco endiuiæ. doſis eius eſt ʒ. ij. cum aqua caſei. BRAS. Recentibus viſum eſt, hāc compoſitionem materias bilioſas, tenues, educere: cùm tamen craſſas etiam educat, & eas potius, quàm tenues. Rari ſunt medici, qui his vtātur. Ego his vtor in autumno in longioribus febribus, & cōferunt, & etiam in obſtructionibus lienis. Habet & Meſue mi nores de eupatorio, quæ in nullum vſum venêre, præſertim noſtro tempore. Illarū compoſitio eſt hæc:

Recipe Myrobalanorum citrinorum, Rauedſceni, Succi eupatorii, Aloes — añ. partes æquales.

Cōfice cum aqua apii. da ʒ. ij. & in alio cum aqua endiuiæ. Sunt minus vehementes prædictis, eandem verò intentionem habent cum maioribus. mirandumq́ue eſt cur harū minorum facta ſit mentio, cùm maiores eandē intentionem habeant, & perfectius illam aſſequi faciant. Mirum igitur non eſt, ſi in vſum non venêre. Per rauedſceni, rhabarbarum in his

his cõpoſitionibus ſemper intellige. SEN. Id intelligo. BRA. Lector verò admiratione nõ afficiatur, ſi in his compoſitionibus omnia ſimplicia expoſita non ſint, quoniam de his ſolùm mentionem facimus, de quibus in ſimplicium examine nihil actum erat. Hæ pilulę, & maiores diu perdurare non poſſunt, quoniam nihil glutinoſi recipiũt: imò breui tempore lapideſcunt, id eſt, durę, vt lapis euadũt.

SENEX.

Pilulæ de hermodactylis.

Pilulæ de hermodactylis in examen deſcendunt. BRA. Ferrariæ apud diuerſos pharmacopolas diuerſæ fiunt de hermodactylis pilulæ. Nam nonnulli minores, alii compoſitionem quandam, quæ à Rhaſi deſcribitur in IX. ad Almanſorem, cõficiunt: maior tamen pars maiores parat. Nec deſunt, qui & maiores & minores ſeruent. neminẽ vidi vnquam, qui pilulis de hermodactylis ex inuentione Meſuæ vteretur. SEN. Maiores ſemper confeci, & ſeruaui, & cùm medici pilulas de hermodactylis indicunt, illas præbeo. BRA. Earum compoſitionem referto. SEN. Hæc eſt:

Recipe Hermodactylorũ
Aloes
Myrobalanorũ citrino.
Turbith
Colocynthidis
Bdellii
} añ. ℨ. vj.

Serap

Serapini			
Caſtorei	añ.	℥.	iij.
Sarcocollæ			
Euphorbii			
Opopanacis			
Harmel			
Apii,			
Croci	℥.	j.	ß.

Confice cum ſucco cauliũ, & fac pilulas. Scito tamen gummi genera potius diſſoluenda eſſe in ſucco caulium, & expurgãda, reliqua deinde commiſcenda. dureſcunt mirè: tamen vis ſimplicium medicamentoſa à gummi generibus ſeruatur, & facilè diſſoluuntur, cum aquam perſentiunt. De doſi nihil dicit Meſue. Ego drachmam nunquam excederem. mirè conferunt iuncturarum doloribus, & podagræ frigidæ: nam humores craſſos à remotis corporis partibus ducunt: imò & tenues. De hermodactylis diſputatum habes in noſtro ſimplicium examine. Cùm verò hermodactylus mihi ſuſpectus ſit, quoniã pharmacopolæ ephemeron colchicum accipiunt: propterea harum loco cõpoſitione quadam vtor pilularum ab Alexandro Tralliano cõfectarum, quas de nitro nuncupamus, & etiã Alexandri pilulas. In hac compoſitione nihil eſt, quod expoſitione indigeat. Cùm verò ſimpliciter humores craſſos, & frigidos educãt,

compo

compoſuere minores, quæ humores bilioſos, tenues, & etiam craſſos educerent, & quæ ad podagram calidam conferant, ſicuti præcedentes ad frigidam conueniunt. Puto autem in vſum veniſſe, vt ſolæ maiores recipiantur: quia non eſt verum earum ſolam materiam frigidam educere: imò educunt & calidam, ratione aloes & aliarum ſimpliciũ bilem educentium. Minorum verò compoſitio hæc eſt:

Recipe Hermodactylorum	ʒ.	v.
Scammonii	ʒ.	ij. ß.
Myrobalanorũ citrinorum	ʒ.	iij.
Roſarum	ʒ.	ij.
Aloes	ʒ.	x.

Confice cum cathartico roſato, & da ʒ.ij. tamen ſatis eſt ʒ.j. & fortè nimis. Cùm verò à Meſue dicitur has pilulas fieri cum cathartico roſato, intellige electuarium roſatum ſuum ſolutione educens bilem, & non electuarium de ſucco roſarum Nicolai, quo tamen non pauci pharmacopolæ vtuntur, cum à Meſue dicitur accipiendum eſſe electuariũ roſatum: multique ita faciunt propter expenſas, vt videantur medicamenta viliori pretio vendere, quàm alii faciant: cùm tamen hi, & ægros decipiant, & integras authorum compoſitiones non ſeruent. Eſt alia de hermodactylis cõpoſitio Meſuæ attributa, quam ipſe inuenit, & qua potiſsimùm vtuntur Alexan-

drini ex Alexandria Longobardiæ. Ferrariæ verò nullus vnquam ea vſus eſt, quod nouerim. Eſt verò compoſitio talis:

Recipe Hermodactylorum }
Aloes } an. ℨ. v.
Myrobalanorũ citrino. }
Turbith } an. ℨ. ij.
Zingiberis }

Fac pilulas cum electuario roſato. da ℨ. ij. Idẽ verò intellige per electuariũ roſatum, quod ſuperius factum eſt per catharticum roſatũ: nam electuariũ roſatum eſt catharticum, id eſt, purgatiuum. hæc compoſitio tam tenues, quàm craſſas materias educit, & tam à propinquis, quàm à remotis partibus. S E N. Compoſitionẽ illam, quæ ex Rhaſi accipitur, nunquam audiui. B R A. Efficiam vt impræſentiarum illam audias. Vocat autem illam Rhaſis, Pilulas de hermodactylis maiores. iubetque in dolore iuncturarum exhibendas, quando nec calor, nec rubor in loco fuerit, & æger ſit frigidæ temperaturæ: & locus, quem tangimus, vbi egritudo eſt, frigidus ſentiatur: datq; has pilulas in principio curationis. quod an conueniat, vel non conueniat, diſputare non eſt opus. Compoſitio verò eſt hæc:

Recipe Hermodactylorum }
Satyrionis. } an. ℨ. v.
Meiſahara }

Hier

Hieræ picræ		ʒ.	x.
Colocynthidis	an̄.	ʒ.	v.
Centaureæ minoris			
Euphorbii		ʒ.	ij.
Turbith		ʒ.	x.
Sceitaragi Indi	an̄.	ʒ.	j.
Zingiberis			
Sinapis			
Piperis			
Caſtorei			

Informentur ex his pilulæ, ex quibus à duabus drachmis & ſemis, aut iij. ſumatur: hæ namque pilulæ valdè conferunt, quia non valentes ſurgere, incedere faciunt: tamen nos ʒ. j. non excederemus. Arabes ampliorem medicamentorum copiam ferunt, quàm nos ferre poſsimus. SEN. Nunquam vidi aliquē illas Rhaſis pilulas parantem. BRA. Tamen aliqui parant Ferrarię, & non ex infimis. Tu verò ſemper tuas ſeruato, ſcilicet maiores Meſuæ, idq; pro aliis medicis facito: nam de ipſis parum curamus, imò illas nunquam indicemus. SE. Quid intelligit author in hac compoſitione per Meiſahara? BRA. Recentes dicunt eſſe Tithymali ſpeciem: ſed quænā ſit, ignoramus. imò manifeſtè deprehēditur nō eſſe Tithymali ſpeciem: quoniam Serapio de eo agēs cap. CCCLXV. ſub nomine Meizaragi, extra Tithymali ſpecies deſcribit. Quòd

Meiſahara.

autem

autem hoc idẽ ſit, licet non dicat meiſahara, ex eo apparet, quia inquit cõferre doloribus iuncturarũ & articulorũ: quid verò ſit ignoramus. Etenim arbuſcula eſt, in qua deſcribenda nullã facit Græcorum mentionẽ Serapio: quod obſeruare ſolet, quãdo ſoli Arabes de eo ſimplici loquuntur: quippe adducit ſolùm authorem quendam Abuzerig nomine, & aliũ, qui dicitur Abix. fortè eſt arbuſcula, quæ nucẽ vomicam producit: nam dicit folia huius arboris ſi ponãtur in aqua, inebriare pices, quod facit nux vomica. Credendum verò eſt herbam etiam idem efficere: tamen de nuce vomica aliàs locutus eſt. In hac re ſum valde anceps, neq; quicquam certi determino, ſed hæc anceps profero. SENEX.

POſteaquàm in his de hermodactylis pilulis tanta diuerſitas eſt, ad pilulas lucis ſermonẽ vertamus. BR. Et in his non deſunt ſuæ ineptiæ: quoniã Ferrariæ aliqui parant maiores, alii minores, laborẽ effugere volentes tot ſimpliciũ, quę maiores ingrediuntur. Maiorum compoſitionem referas. SEN. En: *Pilulæ lucis.*

Recipe Roſarum
Violarum
Abſinthii
Colocynthidis
Turbith
Cubebæ } ana ℨ. ij.

Calami aromatici Nucis moſchatæ Spicæ Epithymi Carpobalſami Xylobalſami Sileris Seminis rutæ Squinanti Aſſari Maſtiches Caryophyllorum Cinamoni Aniſorum Fœniculorum Apii Caſiæ Croci Macis	ana ʒ. ij.
Myrobalanorum citrinorum Chebulorum Indorum Bellericorum Emblicorum Rauedſceni	añ. ʒ. iiij.
Agarici Senæ	ana ʒ. v.
Euphragiæ	ʒ. vij.
Aloes ad pondus omnium.	

Confi

Conſice cum ſucco fœniculi. Doſis eſt à ℨ.ij. vſq; ad ℨ.iij.tamẽ ſatis ſunt ℨ.ij.ad ſummum. quippe mites ſunt, quoniam turbith & colo cynthis in modica quantitate ingrediuntur. reliqua, quæ educunt, vt ſunt myrobalani, rhabarbarũ,agaricus, & aloe,imbecillia ſũt. Nónne tibi videtur hæc cõpoſitio mira atq; magna? BRA. Magna quidem, vtpote quæ multa ſimplicia recipiat,ſed iudicio meo inepta. Aliquem fuiſſe arbitror, qui abſque ratione omnia in vnum congeſſerit cùm calida,tum frigida, quæ oculis conuenire videntur:neque intentionem conſideraſſe,quæ eſt à capite frigidos humores educere, vt inquiunt recentes. nempe Meſue neque de calidis,neque de frigidis mentionem facit: verùm hæc compoſitio calidos etiam educere poteſt. Meſue verò dicit quòd addunt in viſum,& eum roborant, & abſtergunt inſtrumenta ſenſuum, & expellunt ſuperfluitates, & cuſtodiunt ſanitatẽ corporis,& præſumitur ſuper eis abſq; neceſsitate abſtinẽdi.Hæc Meſue.Ex quibus nõ accipitur,quòd craſſos humores vel tenues educãt.Verùm huius cõpoſitionis author omnia in vnũ collegit tam calida, quàm frigida quæ viſui conferant,& addit medicamẽta omnes materias euacuantia,tã calida q̃ frigida, tã à remotis partibus quàm à propinquis.SEN. Tuo igitur palato

non ſapit hæc compoſitio? BR A. Neque meæ menti ſapit: etenim abſque ratione omnia in vnum collecta ſunt, quæ ad vnā intentionem vniuerſalē faciunt, abſq; vlla ſecretione: an ſit ob materiam tenuem vel craſſam, vel calidam vel frigidam. verū hæc omittamus. Dic autem quid accipis in hac compoſitione pro caſia? SE. Communem caſiam. Illam, inquam, quam tu cherath longam, vel ſiliquam oblongam nuncupare ſoles. BR. O craſſa ignorātia. Hîc pro caſia opus eſt ſimplex illud accipere vocatum canella, quę cinamomū non eſt, ſed antiquorum caſia. SE. Subiit nūc memoriæ, te de hac re in Simplicium Examine mentionem feciſſe. Verùm cùm cinamomo careamus, duplum caſiæ, id eſt, canellæ accipere oportebit. BR. Id deinceps facito, & longam vocatam caſiam in hac compoſitione dimittito, quæ ad rem nihil facit. Vt autē ſuperius à nobis dictum eſt, multi pharmacopolæ vt laborē euitent potius quàm impenſas, pilulas lucis minores conficiunt: cumq; à medicis pilulæ lucis indicuntur, has minores quas ſeruant, præbent, quarum hæc eſt compoſitio eandem habens intentionem (vt inquit Meſue) cum præcedente:

Recipe Xylobalſami	} ana	ʒ.	j.
Carpobalſami			
Chelidoniæ		ʒ.	v.

Roſar

Roſarum Violarum Abſinthii Euphragiæ	an. ℥. iij.
Senæ Epithymi Myrobalanorum citrinorũ Chebulorum Indorum Bellericorum Emblicorum Agarici Colocynthidis Squinanti Lycii Lapidislazuli	an. ℥. ij. ß.

Aloes lotæ ad pondus omnium.

Confice cum ſucco fœniculi, aut chelidoniæ. SE. Nulla igitur eſt inter has & præcedentes quo ad intentionẽ differẽtia? BR. Quantũ ad hoc quod viſui cõferunt, nulla: verùm maiores, etſi omne materierũ genus educãt, potiſſimùm verò pituitoſas educũt: minores verò potiſsimùm atrabilarias, cùm & ipſæ omnes educere poſsint. Verùm quid accipis pro xylobalſamo & opobalſamo? SEN. Id quod alii accipiunt pharmacopolæ. BR. In primis ſtatim huius compoſitionis ſimplicibus errare incipis, quãuis etſi hæc duo ſimplicia abeſſẽt,

non magnifacerem. Vulgus id recepit veluti proloquiũ, opobalſamũ viſui mirum in modum conferre: quod tamen nec cõſtat, nec rationabile eſt, nec ab aliquo fide digno authore proditũ eſt. At in vſum venit cùm vulgus profert hoc nomẽ balſamus, ſtatim rem quãdam mirabilem, & veluti diuinam concipiat ac pretioſiſsimam, qua ægritudines omnes expelli poſsint. SE. Meum igitur morẽ & deinceps ſequar, maiores lucis pilulas cõficiens. BR. Vt lubet facito, ſcitoq; hanc compoſitionem diu perdurare non poſſe: quia paucisſima glutinoſa recipit. Intellige verò glutinoſa, vt mel, eclegmata, ſaccharũ, mel roſaceũ, & etiam genera gũmi, quæ vim ſimplicium ſeruare poſſunt. Differunt verò gummi genera ab aliis: quia & ſi gummi genera vim ſeruent medicamentorum, tamẽ cõpoſitiones prædurę efficiuntur. Mel verò & mel roſaceum, & electuaria compoſitiones molliores ſeruant.

SENEX.

Pilulæ alandaal cõſequũtur. BR. Cùm duę ſint apud Meſuen ſub hoc nomine cõpoſitiones, quam ſequeris? SE. Primã cõpoſitionem ſequor, quã Meſue dicit eſſe Hermetis, & illam paro, atq; ſeruo, quæ valet ad ſodam antiquam, & ad difficilem hemicraneam, & ad ægritudines neruorum, & iuncturarum. hæc verò eſt illarum compoſitio:

Recip

Recipe Trochiſcorum alandaal ʒ. xij.
Hieræ ſimplicis ʒ. vij.
Maſtiches ʒ. ij.
Salis gemmæ aur. j.
Ladani ℥. j.

Omnia, præter ladanum & maſtichen terantur, & cribellentur, & in vnum miſceantur: maſtiche verò pulueriſetur cum pauco oleo nucum, & liniantur cum eo ſpecies, id eſt, pulueres triti. deinde cum ladano conficiantur, & in mortario terendo piſtillo calido fiant pilulæ craſſæ. da à ʒ.ß. vſque ad ʒ.j. BR. Sunt vehemẽtiſsimæ pilulæ, & quæ à remotis partibus impetuoſe ducunt. His quandoq; vſus ſum in morbi Gallici doloribus, cum caput & iuncturas vexant, & mirè contulerunt: tamen quia tormina commouent, & ventriculum ſubuertũt, & is, qui accipit, per tres dies appetentiã non habet: propterea ab his ipſis abſtinere cœpi, & earum loco pilulis Alexandri vtor, de quibus poſtea mentionem faciemus. Pituitam vehementer educunt à remotiſsimis corporis partibus. De trochiſcis Alãdaal nihil impræſentiarum dicemus, qui ex colocynthide confecti ſunt, quoniam de ipſis in libello de Trochiſcis agemus. Tu locum illũ perlege, ſi colocynthidis præparationem noſcere cupis. SE. Sunt etiam nõnulli qui ſecundã Meſuę cõpoſitionem parãt. BR.

Sciô, & ad eadem valet, ad quæ primam conferre dictũ eſt: tamen ſunt minus calidæ primis. Hæc eſt earum compoſitio, quæ (vt inquit Meſue) ſublimis eſt ad cerebri ægritudines, & neruorum pituitoſas, & iuncturarum:

Recipe Trochiſcorum alandaal 3. x.
Salis gemmæ 3. j.
Ladani 3. xij.
Olei roſarum quantum ſufficit.

SEN. Per gulam optimè diſcurrere debent. BR. Optimè propter oleum. De ſimplicibus, quæ has cõpoſitiones ingrediuntur, in Simplicium Examine dictum eſt. Ladanum prius cum oleo miſceto, deinde ſal gemmæ, & trochiſcos. SENEX.

Pilulæ de lapide lazu[li].

SVa ſedes pilulis de lapide lazuli in hoc loco data eſt. BR. Hæ ſunt in magno vſu vbique, & alicubi illæ de lapide Armeno parantur. Tu impræſentiarum compoſitionem pilularum de lapide lazuli in medium afferas. SE. Hæc eſt apud Meſuen cõpoſitio, quæ ad ægritudines melancholicas valet, & ad bilem aduſtam:

Recipe Lapidis lazuli abluti 3 v.
Epithymi, Polypodii } ana 3. viij.
Scammonii, Hellebori nigri, Salis Indi } ana 3. ij. ſ.

Agar

Agarici 3. viij.
Caryophyllorum } ana 3. iiij.
Aniſorum
Hieræ picræ 3. xv.

Confice ex ſucco endiuiæ, & da drachmas ij. cum aqua caſei. BR. Ego nunquam excederē 3.j. nam ſunt pilulæ ſatis vehementes. ad cancrum valent, ad quartanam, ad lepram, & ad alias atrabilarias ægritudines. Eandem ferè inſcriptionem habet Serapio in ſuo Antidotario. Quomodo autem lapis lazuli abluendus ſit, ſuperius dictum eſt: & ille modus eſt ac regula abluendi omnes lapides. At cùm non deſint pharmacopolæ, qui pilulas de lapide Armeno conficiant, ab re non erit earū compoſitionem adducere, quæ valent ad atram bilem euacuandam, & bilem aduſtam, & omnibus morbis conferunt ab his humoribus factis. ita verò conficiuntur:

Pilulæ de lapide Armeno.

Recipe Lapidis Armeni loti & præparati } ana 3. v.
Hieræ picræ
Epithymi } ana 3. viij.
Polypodii
Agarici
Scammonii cocti in cydonio 3. iij. ß.
Caryophyllorum 3. ij.
Salis Indi 3. j. ß.

Confice cum ſucco ſolatri. SEN. Mihi viden-

tur vehementiores eſſe, quàm illæ de lapide lazuli. BR. Imò ſunt vehementiores, & nō ſolùm bilem atram educunt, ſed & flauã: quanuis & præcedentes bilem educãt ratione ſcãmonii. Simplicia quæ has compoſitiones ingrediuntur, in noſtro Simplicium Examine expenſa iam ſunt. Diu perdurare non poſſunt hæ pilulæ, quia nihil recipiunt glutinoſi, & veluti lapis tempore dureſcũt. SE. Nónne & Indæ pilulæ atræ bili conducunt? BRA. Conducunt quidem, ſed non ſunt adeò vehementes vt illæ de lapide lazuli, & adhuc minus quàm illæ de lapide Armeno. Nonnulli putant non fieri pilulas de lapide Armeno, & in vſu nō eſſe, quia Armeno lapide caremus. Verùm hi decipiuntur: nam & lapis Armenus habetur ex Armenia comportatus, & ex Germania. Non enim exiſtimandum eſt ſpeciem illam lapidis nō eſſe in alia Mundi parte, quàm in Armenia: ſed quia probatiſsimus eſt in Armenia, propterea Armenus nuncupatur. Habet ferè eundem colorem cum lapide lazuli, de quo in noſtro ſimplicium Examine egi. in aurifodinis reperitur, & eſt ferè ſemper chryſocollæ miſtus. Nos & ex Armenia, & ex Germania domi habemus chryſocollæ miſtum, & experti ſumus ablutum atrã bilem egregiè ſoluere, & ſolùm ℈.j. dedimus hieræ miſtum. Alexanderque Trallianus capite

pite

pite vigeſimoſecundo primi libri, Armenum lapidem veratro præfert, vtpote in quo ſit minus diſcriminis quàm in veratro. & dicit habere vim purgandi egregiam, tam per ſuperna, quàm per inferna, & tam lotũ, quàm non lotum: tamen lotus nullam moleſtiam nullumque angorem afferre poteſt. refertq; compoſitionem quandam pilularum ex lapide Armeno hoc modo confectam:

Recipe Picræ }
Epithymi } ſingulorum obolos octo.
Agarici }
Lapidis Armeni loti ℥. ß.
Scammonii ℈. iiij.
Caryophyllorum obolos duos.

Qua autem reconformentur, docet in alia compoſitione quam ſtatim adducit, iuxta recentiores ſui temporis, quæ hæc eſt:

Recipe Picræ }
Epithymi } ſing. diobolos iiij.
Agarici }
Lapidis Armeni loti }
Scammonii ℈. ij.
Caryophyllorum granum vnum.

Contundito ſingula de more, & redige in pilulas cum melle roſaceo, vel ſucco mali medici. Doſis verò eſto ad minimum ℈. ij. ego vſq; ad ʒ. j. exhibeo. Optarim vt hæc compoſitio paſsim haberetur: nam (vt idẽ Trallianus dicit)

cit) ſtomacho robur inducit: & multifarios humores euacuat, præſertim terreos, & atrã bilẽ citra anguſtiã ſoluit: neq; eſt quod in huius lapidis vſu quicquã periculi ſperes, quoniã neq; ſtrangulatũ aliquẽ, neq; animi deliquia more veratri albi inducit. Meſue in ca. De ſoda frigida, hanc ſecundam Alexandri compoſitionem per hunc modum refert:

Recipe Hieræ picræ
Epithymi
Agarici
Lapidis Armeni & præparati } ana ʒ. iiij.
Scammonii præparati ʒ. v.
Caryophyllorum ʒ. j.

Fac pilulas cum aqua roſacea. doſis ʒ.j. SEN. Parum differunt. BRAS. Imò eædem eſſe deberent. SEN. Vis ergo vt hanc Alexandri compoſitionem paratam ſeruemus, & ex lapide Armeno ex Germania comportato? BRA. Id ſummè optarem: & ſimul alii medici, quod pro ægris ſuis indicerent, præſcirent. SEN.

De benedicta. CОntineri nõ poſſunt pilulæ de benedicta, quin huc ſponte ſub examen venerint. BR. Quis eſt harum pilularum author? SEN. Certè ignoramus, niſi ex Nicolai benedicta accipiantur. BRAS. Inde initium habere certum eſt: nam benedicta Nicolai frigidæ podagræ confert, arthritidi, renibus, quoties ex frigiditate affecta ſint. Eſt verò

eius

eius compoſitio talis:

Recipe Turbith Eſulæ Sacchari	ana ʒ. x.
Diagridii Hermodactylorum Roſarum	ana ʒ. v.
Caryophyllorum Spicæ Zingiberis Croci Saxifragiæ Macropiperis Amomi Cardamomi Lithoſpermatis Petroſelini Salis gemmæ Galangæ Macis Carui Fœniculi Sparagi Bruſci Granorum ſolis	ana ʒ j.

Mel quod ſufficit. Detur in ſero ex vino calido, ad modū caſtaneæ. SE. Hoc eſt eclegma de benedicta, quo vtimur. B R. Obſtetrices Ferrariēſes in vteri affectibus hac benedicta abſque

que vlla affectus cõſideratione vtuntur. Pulueres abſq; melle accipiuntur, & ex ſucco fœniculi pilulæ fiunt: vel, vt alii, ex melle roſato, vt diutius perdurent. nam ex melle confectæ nõ exiccãtur: ex aqua autẽ fœniculi ferè lapideſcunt. Datur harũ pilularum drachma vna, & etiam ſcrupuli quatuor. Qui hãc compoſitionem deſcribunt, ita inquiunt:

Recipe Specierum de benedicta ℥. vj. Ex melle roſaceo, vel ex aqua fœniculi, quãtum ſatis eſt, fiant pilulæ. Omnia ſimplicia quæ hanc compoſitionem ingrediuntur, in noſtro Simplicium Examine prodita ſunt.

SENEX.

Pilulæ de cynogloſſa.

PIlulæ de cynogloſſa tanquã illæ, quæ lento gradu profectæ ſunt, vltimo loco acceſsêre. BRAS. Ex quo authore accipiuntur? SE. Ex Nicolao. BR. Quomodo ex Nicolao, cum alii pharmacopolæ ex Meſue potius accipiant? SE. Apud Meſuen nunquam legi pilulas ſub hoc nomine de cynogloſſa. BRAS. Equidem ſub hoc nomine à Meſue non deſcribuntur, ſed ſub eo nomine, Pilulæ ad omnes morbos catarrhi, & coryzæ, & tuſsis catarrhalis. SEN. Memini me vidiſſe has pilulas, & in quorundam medicorum gratiam præparaſſe. BR. Multi pharmacopolæ has ſeruant, & non illas Nicolai. ſed Nicolai compoſitionem nunc referas. SEN. Hæc eſt:

Reci

Recipe Cynogloſſæ Opii Seminis iuſquiami	} ana	ʒ. iiij.
Myrrhæ		ʒ. vj.
Olibani		ʒ. v.
Caryophyllorum		ʒ. ij.
Cinamomi Corymbi	} ana	ʒ. ij.

Pilulæ ad omnes morbos catarrhi, coryzæ, & tuſſis.

Temperétur cum rhodoſtomate, id eſt, cum aqua roſacea,& conformentur pilulæ ad modum ciceris, ex quibus dentur quinq;, vel ſex cum itur dormitũ. Nos damus vnã maioré.

BRA. In hac compoſitione duo conſideranda occurrũt: vnum eſt, aliquos Nicolai codices cozumbri, alios corymbi. Si legamus corymbi, facile eſt videre quid ſint: nã ſunt hederæ flores, qui in vnam maſſam collecti hoc nomine vocantur. pro eis autem accipienda ſunt ſemina. Tamé neq; apud Dioſcoridem, neq; apud Galenum vſquam inuentũ eſt corymbos tuſsi cõuenire, vel deſtillationi: neq; tenué materiã craſsioré reddere poſſunt, ſed potius econtrario facerent: quanuis ex duplici ſubſtantia cõſtare dicat Galenus, ex frigida, inquam, terrea & adſtringente: ratione cuius tenuem deſtillationem incraſſare poſſent ſimul cum aliis in compoſitione præſcriptis: conſtantq; ex ſubſtãtia calida. Sed ne lõgius te protrahã, ſuſpicor hic nõ eſſe legendũ

corym

corymbi, ſed potius cozumbri. S E. Ego ſem-
per accepi in hac compoſitione corymbos:
ignoroq́ue quid tu per cozumbri intellige-
Cozumbri. re poſsis. B R A. Arabes vocant Cozumbri ſty
racis fæcem: nos verò hic intelligimus ipſam
ſtyracem: nam tuſsi conferre, deſtillationi-
bus, grauedinibus, & faucibus dicit Dioſco-
rides, & Galenus confirmat. Cùm verò apud
Arabes vocabulum cozumbri ſit potius falſi
ſtyracis nomen, & eius fæcis, quàm veri, pu-
tamus hinc fuiſſe corruptum vocabulum:
quia Græci ſtyracem adulteratam σκωληκι-
τὴν vocant, quaſi vermicularem: inde corru-
ptio contigit, & pro ſcolecite cozumbri le-
gunt. S E. Styrax igitur accipienda eſt? B R A.
Accipienda, vt arbitror. S E. Quidnam illud
eſt, quod ſecundo loco conſiderandum pro-
ponebas? Id eſt, ex quo tota compoſitio confi
Rhodoſto- citur & conglutinatur; ſcilicet rhodoſtoma.
ma. S E N. Nónne eſt aqua roſacea? B R. Equidem:
nam Græci ſua vulgari lingua ita vocant a-
quam roſaceam vi ignis eliquatam: tamen
ſuſpicati quandoq; ſumus, an legi oporteret
Rhodoſta- rhodoſtacte. Eſt verò rhodoſtacte antiqua
cte. cõpoſitio, qua facilè cõcinnari poſſũt catapo
tia. Fit autẽ (vt Paulus docet li. ſeptimo, c. xv.
circa finem) ex ſucci roſarũ exectis vnguibus
ſextariis duobus: mellis ſextarium vnum de-
coquito vſque deſpumãdo, donec pars quar-

ta

ta coctura euaneſcat. Si hæc cõpoſitio ex rhodoſtomate fiat, diuturna nõ eſt: ex rhodoſtacte verò diu perdurare poteſt, & vim medicamẽtorũ ſeruare magis, q̃ ſi ex aqua roſacea: licet & gũmi vim medicamẽtorũ ſeruent. Primò igitur gummi in aqua roſacea diſſoluantur, alia deinde cõmiſceantur. Hæc de Nicolai cõpoſitione, quam tu paras, ſatis ſint. In aliis autẽ officinis inueniũtur pilulę Meſuę de cynogloſſa, quas tamen ipſe non vocat de cynogloſſa, ſed pilulas ad omnes morbos catarrhi, coryzæ, & omnis tuſsis catarrhalis. At hæc ſimpliciter vera nõ ſunt, quippe ſolũ cõfert deſtillationibus calidis & tenuibus, quas egregiè ſiſtit. Nõnulli ſunt, qui eas vocãt pilulas alchazaber. verũ idẽ eſt ac ſi dixiſſent de cynogloſſa, quo nomine etiã alii in hac cõpoſitione vtuntur: quarũ cõmiſtio hæc eſt:

Recipe Myrrhæ puræ		℥. vj.
Olibani		℥. v.
Opii	}ana	℥. iiij.
Iuſquiami		
Croci		℥. j. ß.
Radicum linguæ canis		℥. iiij. ß.

Fiant pilulæ, & adminiſtrẽtur, & da à ℥. ß. vſque ad ℥. j. Cõfici autem debent, aut ex oxymelle, aut roſaceo melle, aut aqua roſacea. Veruntamen id te non lateat, Meſuen in fine ſummæ quartæ in cura catarrhi, deſcriptio-

nem quandam pilularum poſuiſſe ex ſententia Alexandri, quas dicit vocari pilulas halchaiber, vbi loquitur de medicamentis ad tuſsim catarrhalem frigidam. hæc verò eſt earum compoſitio, vt refert Meſue:

Pilulæ alchaZaber.

Recipe Myrrhæ	ʒ.		iij.
Thuris maſculi	ʒ.	ij.	ß.
Opii	ana		ij.
Hyoſcyami			
Radicū alchalchacar ſiccę			

Confice cum ſucco Alcazaber humidæ. da ex eis à tribus vſq; ad quinq; in ſero: ſunt enim mirabiles. SEN. Quid ſignificat Alchalchacar? BR. Cynogloſſam. SEN. Nónne & Alchazaber idem ſignificat? BRASA. Ita inquiunt: ſed ſunt barbara nomina, &, vt arbitror, corrupta. SE. Reperiuntúrne apud Alexādrū hæ pilulæ? BR. Maximè: verùm ipſe non vocat pilulas de cynogloſſa, ſed bechicas: quarum ſuperius in bechicis pilulis mētionem fecimus. & Paulus has mirificè effert tanquā validiſsimas, & quæ medendo acri & tenui fluori plurimùm valēt, cuius beneficio plures vidi vna duntaxat potione ſanatos, quæ & ſuccurrūt eximiè ſanguinis fluori per quācūq; eat partē. SE. Diſſértne cōpoſitio, quā refert Meſue, ab illa vera Alexandri? BRA. Solū in pondere differunt, & in materia, ex qua glutinantur ſimul ſimplicia. SEN. Alexandri igitur compoſi

Alchalchacar.

poſitionem referas. BRA. Hæc eſt:

℞ Myrrhæ troglodyticæ denariū pōdo vj. *Pilulæ Alexandri.*

Thuris denariûm pondo quinque.

Lacrymæ papaueris } aā. denariûm
Hyoſcyami } pondo iiij.
Radicis cynogloſsi

Cortices prius in ſole exiccatę in puluerē redigantur, & per cribrum traiiciantur, poſtea cum aliis confundantur. Papaueris verò lacrymam, quam opium vocant, aqua diluito, fac deinde paſtillos pondere ſingulos denarii vnius. dato cuiq; pro ſuis viribus, & morbi magnitudine. hæc Alexander lib. ij. ca. iiij. SE. Certè parum differunt. ſed cur dat pro viribus, cum non exoluant? BR. Id facit ratione opii. nam in viriū imbecillitate ea, quæ opiū recipiūt, danda non ſunt, ne modicus ille calor, qui adeſt, extinguatur. Tu igitur inſtitutum proſequaris. SENEX.

NIhil aliud mihi dicēdum ſupereſt, cum pilulæ omnes, quæ Ferrariæ in vſu habentur, iam enarratæ ſint. BRA. Tam paucæ ſunt apud vos pharmacopolas pilularum genera? SEN. Non plura Ferrariæ: tamen vnum aliud genus mihi in mētem venit, quo tu vteris, & cæteri, qui te ſequuntur, medici. BRASAVOLVS. Quodnam? SE. Id genus, quod tu nonnunquam vocas pilulas de nitro, vt plurimùm pilulas Alexandri. BRASAVOL. Imò

neq; iſtud genus prætermittendũ erat: nã à capite vehemẽter educunt, ab extremis partibus, & à iuncturis, & omne materierũ genus expurgãt, tam craſſarũ, quàm tenuiũ, tam pituitoſarũ, q̃ atrabilariarũ & bilioſarũ. Certè inueni has pilulas in iuncturarũ doloribus miras, in podagra, in chiragra, in capitis dolore: in Gallico morbo ea vidimus, quę dictu ferè incredibilia videntur. Meſue in cap. De epilepſia, hanc compoſitionem adducit ſecũdum Alexandrum, dicitq; nullas eſſe fortiores pilulas his ad epilpeſiã, arthritim, & podagram. Earum verò compoſitio hæc eſt:

Recipe Aloes Colocynthidis Scammonii Bdellii Hellebori nigri Corticum gummi	ana partem vnam.
Euphorbii Baurach	ana partem ſemis.

Confice cũ ſucco cauliũ. doſis eſt à ℥.j. vſq; ad ij. tamẽ ego nũquã excedo drac. ß. Vnũ eſt, in quo ambigo in his pilulis, de quo volui te ſæpius interrogare, & ſemper oblitus ſum, quid ſcilicet intelligendũ ſit per corticẽ gũmi. BR. Reſpõdere poſſem intelligendũ eſſe corticẽ arboris gummi miſtũ, vel partẽ craſsiorem: tamen quia arbitror veram gummi cõpoſition

tionem ingredi oportere (ſi ingredi debeat) & nõ aliquid ſuperfluum: propterea in Meſue ita legendum arbitror, corth, id eſt, gummi. Scriptores verò ſimul coniunxêre illam particulam, id eſt, cum illa corth, & legêre corthi, quam dictionem alii trãſcribentes dixêre corticum gummi: cùm tamen legi debeat corth, id eſt, gummi: nam hoc nomine Arabes vocant gummi. Tamen non mihi placet, vt in hac compoſitione Meſuen imiteris, ſed Alexandrum, qui de gummi nihil dicit, ſed pro gummi, comi ſcriptum eſt, quum inquit:

Recipe Aloes
Colocynthidis
Scammonii
Bdellii
Corticis veratri nigri
Comeos
} ſingul. ℥. ß.
Euphorbii vnciam vnam,
Nitri vnciam dimidiam.

Excipe ſucco braſsicæ, & redige in catapotia. doſis eſt ℈. iij. ſeu iiij. pro ægri robore. Fortè error illius particulæ corticũ gummi hic fuit: quia dicit prius veratri nigri corticis, poſtea ſequitur ameos: Meſue autẽ dixit ami, & librarius cõiunxit illam particulã corticis cum illa ami, legitq; gũmi & ami. Quicquid verò ſit, tu cõpoſitionem illã conficere debes,

quam nuper ex Alexandri lib.cap.xxj. adduximus. SEN. Eam deinceps parabo. BR. Extat & apud Galenum prope finem quinti libri Methodi medendi compoſitio quædam, quę huic ſimilis videtur. & Galenus eodẽ loco dicit has eſſe ſuas pilulas, quæ à capite purgant plures excrementorum ſpecies. SE. Compoſitionem refer. BR. Hæc eſt.

Recipe Aloes
Scammonii
Colocynthidis
Agarici
Bdellii
Gummi Arabici — ana partes æqales.

Miſce, & fiant pilulæ. SE. Plerunq; hanc compoſitionem in Nicolai Leoniceni gratiã conficiebam, & ipſe illam vocabat, Pilulas de ſex rebus. BRA. Mihi verò nunc ſuccurrit in tua officina nonnunquã audiuiſſe eundem Leonicenum pilulas de ſex rebus indicentem. SE. Fieri poteſt.

Pilulæ de ſex rebus.

BRASAVOLVS.

Pilulæ ſebelliæ.

At te ſcire velim diligentiſsime Senex, cur Aſebellias pilulas à Sebellio authore inuentas non ſeruetis. SE. Nunc nõ ſuccurrunt mihi hæ pilulę. BR. Vltimæ ſunt in Meſuę Antidotario, vbi de pilulis agit. Hæc autem eſt illarum compoſitio:

Recipe Spicæ Indæ	℥.	v.
Spicæ Romanæ	℥.	ij.

Raued

Raued Agarici Epithymi	añ.	ʒ.	iiij.
Coſti Maſtiches Chamædryos	añ.	ʒ.	iij.
Amomi Croci		ʒ.	ij.
Myrrhæ Cinamomi Caryophyllorum Squinanti	añ.	ʒ.	j.
Aloes		ʒ.	x.

Fiant cum vino antiquo. da ʒ. ij. cum vino permiſto. Hæ Meſuæ ſunt pilulæ ſatis mites, & quæ plurimùm proſunt. Soluunt enim materiam bilioſam, craſſam, & iecoris, ſplenis, ac ſtomachi obſtructiones aperiunt. hydropi conferunt aquam educentes. SEN. Memini me quandoq; ſeruaſſe has pilulas in officina: ſed poſteaquam vidi nullum medicum ipſis vti, & pyxidẽ & pilulas ab officina eieci. BR. Vtinam id feciſſes de multis aliis pilularum compoſitionibus: nam pauciſsimæ ſunt, quas verè probẽ. Sed cur Imperiales pilulas omiſiſti, & de ſtyrace, de croco, de colocynthide, & multas alias? SE. Quia Ferrariæ in vſu non ſunt: & ſi quis eas conficere voluerit, nũquam vendentur. BRA. Igitur huic ſermoni de Pi-

lulis finem faciamus. S E. Vt lubet, modò ſingulatim omnes pilulas iterum recenſeas, de quibus ſuperius dictum eſt, & breui ad quid conferant, explicare tētes. B R A. Vis igitur, vt eundem laborem iterum ſumamus? S E N. Nō erit idem labor: ſed erit, breui in memoriam reducere ea, quæ iam promiſcuè, ſparſim & confuſe explicata ſunt. B R A. Ne videar in re tam exigua tibi obtemperare nolle, id libenter efficiā: ſed tali ordine pilulas explicabo, vt mihi in mentē venient. S E N. Res eſt nullius momenti hic ordo. B R A. Audias igitur:

Pilulæ aggregatiuæ omnes humores educūt, præſertim illæ Meſuæ, & antiquis febribus conferunt, & ægritudinibus capitis, ſtomachi, iecoris, lienis, & omnium membrorum. Aggregatiuæ autem maiores humores craſſos potius educunt.

Pilulæ Aleſangine educunt humores craſſos, pituitoſos. mundificant ſtomachum, cerebrum, & inſtrumenta ſenſus, concoctionem adiuuant, & doloribus ventriculi & inteſtinorum conueniunt.

Pilulæ de hiera ſimplici educunt bilioſas materias, craſſas, & pituitam, quæ in ventriculo, iecore, ac viis potiſsimùm ſit: & ventriculo, ac capiti imbecillioribus conueniūt. his mirum in modum proſunt, quibus vel ob ſtudium literarium, vel ob aliud ſimile ventricu

triculus imbecillis effectus ſit.

Pilulæ de hiera cum agarico bilē educūt,& pituitā:capiti cōferunt, vētriculo,& pectori.

Pilulę de hiera Logadii atrabilarias materias & pituitoſas vehementer educunt,imò & bilem educunt : impeditā locutionem ex quacunque cauſa fuerit ſanitati reſtituunt : paralyſi conueniunt, tremoribus,epilepticis, & omnibus ferè capitis morbis,extremitatum,& partium neruoſarum.

Pilulæ de rhabarbaro bilioſos humores & craſſos educunt: febribus ex diuerſis humoribus putridis conferunt : dolori iecoris,& hydropi ſuccurrunt.

Pilulæ de tribus cum rhabarbaro bilē craſſam, & pituitam educunt : ventriculo conueniunt,capiti,atque pectori.

Pilulæ de Aſſaiareth ventriculo conueniunt, capiti, & iecori, & bilem craſſam educunt, ac pituitoſam materiam.

Pilulæ Indæ atram bilem exquiſitè educunt, ægritudinibus atrabilariis cōueniunt:quartanæ,tremori,maniæ,& lienis duritiei.

Pilulæ Sine quibus eſſe nolo , educunt bilem atram,atq; flauam,& pituitam : caput mirè purgant,ſuffuſionibus conueniunt, oculorum obſcuritati,ilioſis, & aurium dolorem ſoluunt.

Pilulæ de Agarico educūt humores craſſos,

putridos, pituitoſos: pectori conferunt, aſthmati, & tuſsi antiquæ.

Pilulæ aureæ bilem purgant, & pituitam: capiti conferunt, oculis, ventriculo, iecori.

Pilulæ fœtidæ humores craſſos educunt, pituitoſos, & atrabilarios. iuncturarum doloribus conferunt ex crudo & pituitoſo humore: lepræ conueniunt, morpheæ, & dolori ventriculi à materia craſſa & flatu.

Pilulæ cochiæ bilioſos humores educunt, & pituitoſos craſſos. hemicraneæ cõueniunt, dolori ventriculi, & ilii.

Pilulæ de hermodactylis maiores frigidos iuncturarum humores educunt, & frigidis morbis conueniunt. minores valent ad materias calidas iuncturarum, & calidis morbis conferunt.

Pilulæ Arabicæ purgãt omnes humores tam frigidos, quàm calidos: tam craſſos, quàm tenues. lætitiam inducunt, ſenſus roborant: capitis doloribus, aurium, & dentium conueniunt. idque faciunt in omni ætate.

Pilulæ lucis maiores pituitam magis educũt, minores atram bilem magis. viſum & ſenſus roborant: caput, & totum corpus ab omni materia euacuant.

Pilulæ communes, bilioſas materias, craſſas educunt. ventriculo conferunt, & capiti, & à peſtilentia præſeruant.

Pilu

Pilulæ bechichiæ nihil educunt, ſed tuſsi conferunt ex materia tenui calida, & deſtillationi, quæ ad pectus fluat.

Pilulæ de cynogloſſa magis, quàm bechichiæ (quanuis & ipſæ bechichiæ ſint) valent ad deſtillationem tenuem & calidam, & ad omne genus catarrhi & tuſsis, potiſsimùm ex tenui materia.

Pilulæ maſtichinę bilioſos humores educũt, craſſos, & pituitoſos. vẽtriculo conueniũt, pectori, & capiti.

Pilulæ ſtomachicæ bilioſos humores & pituitoſos educunt: concoctionem perfectiorem faciunt: cerebrũ & ſtomachum à corruptis humoribus purgant, appetẽtiamq; excitãt.

Pilulæ Alandaal pituitam & humores craſſos educunt, idque faciunt à iuncturis, & à capite, & à partibus lõginquis, & capitis doloribus conferunt.

Pilulæ de mezereon educunt aquam citrinã, & aliam, præterea. aſciticis mirum in modũ conferunt.

Pilulæ de benedicta pituitam cum bile à remotis partibus educunt, & à iuncturis. potiſsimùm renibus conferunt, & veſicæ.

Pilulæ de eupatorio bilem craſſam educunt, & pituitam: periodicis febribus conueniũt, & longis: iecoris doloribus & obſtructionibus opitulantur, & icteritiam delent.

Pilu

Pilulæ de ſarcocolla pituitam educunt, & omnibus pituitoſis ægritudinibus cōferunt.

Pilulæ de Serapino educunt pituitam craſſam, glutinoſam : paralyſi conueniunt, iuncturarum doloribus ac dorſi, modò à frigida cauſa contingant. podagræ ſuccurrunt, & frigidæ chiragræ.

Pilulæ de Aloe educunt bilem craſſam pituitæ miſtam. roborant ventriculum: & capitis doloribus, qui à ventriculo dependent, conferunt.

Pilulæ de lapide lazuli humores atrabilarios educunt, & aduſtam bilem: quartanæ conferunt, cancro, & omnibus morbis atrabilariis. Indicis præponendæ ſunt.

Pilulæ de lapide Armeno ad idem valent, & ſunt adeò mites, vt abſq; moleſtia & angore educant, & omnes alias præcellunt ex his quæ atram bilem educunt.

Pilulæ de nitro omnes humores educūt, tam tenues, quàm craſſos: tam calidos, quàm frigidos, & ab omni parte tam longinqua, quàm remota: vnde omnibus iuncturarum morbis, & capitis competunt. Hæ ſunt (vt arbitror) venerande Senex omnium Pilularum vires, quarum ſuperius in Examine mentio facta eſt: niſi genus aliquod mentem noſtram effugerit. SEN. Nullum genus mihi ſuccurrit, de quo vires adductæ non ſint.

ſint. BRA. Prandii hora inſtat,& à me ægri quidam inuiſendi ſunt, vt illis victum inſtituã: vel hîc me expectato, vel negotia quædã interim expedias, vt opportunè in prandio mecum eſſe poſsis. SEN. Hoc tibi ſpondere non decreui: ſed à prandio ſtatim ad te accedam, vt deniq; huic ſermoni de Compoſitis medicamentis finem faciamus. Nam poſt Catapotia, vehementer opto, vt medicamenta cathartica recenſeamus, quæ vel liquida ſunt, vel conſiſtentiæ mellis formam habent, aut paulò denſiorem: ne in his cõponendis error aliquis in noſtra officina contingat. BRA. Id pro viribus efficere nitar, vt in eo quod poſſum tibi faciam ſatis. Interim, ô famule, mulã adducito. Vale Senex, & poſteaquàm in prandio nobiſcum tibi eſſe non licet, à prandio te expectabo. SENEX. Statim accedam.

FINIS

INDEX EORVM,

quæ in hoc Pilularum libello continentur.

ACcidẽtia an trãſeant de ſubiecto in ſubiectum 51
Alchalchacar 210
Aloe quomodo lauari debeat 41
Alſcebram 179
Armal 164
Armel 164
BEnedicta cõpoſitio 204
Beſaſa 164
Βηχικὸν medicamentum 174
CArdamãtice 155
Carpeſium 163
Καταπότια 34
Chamælæa 186
Κόκκος 34
Cozumbri 208
DCuniculus 159
Daſypus 159
ELectuariũ roſatum 147
Eſula 179
GIngidium 152
Globuli 34
HArmel 164
Harmal ibid.
Harmala ibid.
Hiberis 155
Hiera picra vocata 56
Hiera themiſonis 67
Hypogloſſa medicamenta 175
Hippolytæ Faruſinæ mentio 108
INiuria quòd nõ referenda, & quòd is ſibi facit iniuriã, qui aliis iniuriam referre ſtudet 12.13.
Iberis 159
LApis lazuli, vel Cyaneus 115
Lapis Armenus 116
Lepidion 154
Lepus 159

Meiſa:

MEiſahara 192
Meizaragi 192
Mezereon 185
Moly 164
ORbiculi 34
PEuerella 158
Pilulæ vnde dictæ, quid ſint, & de earum forma 33
Pilulæ Aleſanginæ, & vnde dicantur 37
Pilulę de aromatibus & vnde dicãtur ibi.
Pilulæ de ſimplici hiera Galeni 55
Pilulæ de hiera cum agarico 77
Pilulæ de hiera Logadii 82
Pilulæ ſtomachicę 86
Pilulæ maſtichinæ 98
Pilulę aſſaiareth 100
Pilulæ de rhabarbaro 103
Pilulæ de raued ſceni 103
Pilulæ de tribus cum rhabarbaro 109
Pilulæ cõmunes ibid.
Pilulæ de tribus Ruſi 110
Pilulæ de aloe 113
Pilulæ Indæ 114
Pilulæ Arabicæ 117
Pilulæ Sine quib. 120
Pilulæ de fumo terræ 124
Pilulæ de agarico 125
Pilulæ quæ abſtergũt pectus 129
Pilulæ aureæ 130
Pilulæ de turbith 132
Pilulæ cochiæ 136
Pilu. aggregatiuę 143
Pilu. de Serapino 167
Pilulæ bechichiæ 173
Pilulæ fœtidæ 177
Pil. de ſarcocolla 183
Pilu. de mezereon 185
Pil. de eupatorio 186
Pilulæ de hermodactylis 188
Pilulæ lucis 193
Pilulæ alandaal 198
Pilulæ de lapide lazuli 200
Pilulæ de lapide Armeno.

meno 201
Pil. de benedicta 204
Pi. de cynogloſſa 206
Pilulę ad omnes morbos catarrhi, coryzę & tuſsis 207
Pilul. alchazaber 210
Pilulæ Alexandri 211
Pilulæ de Nitro 211
Pilu. de ſex rebus 214
Pilulæ Sebelliæ ibid.
Piperitis 157
Piper Hiſpanum 158
RAphanus 154
Rhodoſtoma 208
Rhodoſtacte ibid.
Ruta ſylueſtris 166
SAl Indum 97
Sal nigrum 96
Sataragi 151
Scebram 179
Sceitaragi 151
Setoragi ibid.
Sextarium 106
Siliquaſtrum 157
Species hieræ Galeni 55
THymelæa 186
VIncitoxicum 160

FINIS.

FRANCISCI BOVII FERRAriensis, *ad lectorem epigramma.*

Moribus & virtute prius Centaurus Achillem,
Mox etiam medicis artibus inſtituit.
Sic tibi dat MVSAE *Braſauli, lector, vtrunque*
Exiguus chartis, magnus at arte liber.
Nam docet, affectus qua ſit ratione regendus:
Ne qua cupido animũ, neu grauis ira premat.
Tum globulos medicos examinat ore vorandos,
Qui ſint: quas vires, pondera quanta ferant.

MEDICAMENTA PVRGANTIA, VOMITORIA ET ALVI SOLVTIVA, ORDIne *alphabetico, Conrado Geſnero authore.*

CONRADVS GESNERVS MEDIcus *Tigurinus Lectori* S.

SImplicia aluum deiicientia, quorũ apud antiquos vſum fuiſſe cognoui, vel etiamnum eſſe, quãtum perueſtigare licuit, per alphabeti ordinem ante aliquot annos in tabulam digeſsi, &, vbi veterum authoritate fieri potuit, quos peculiariter humores educant, adſcripſi, flauámne vel atram bilem, pituitã aut aquas: item quæ ſimpliciter purgant, videlicet excrementa vẽtris ſolùm, non autem remotius attrahentia. Eiſdẽ vomitoria pharmaca coniunxi. Ea verò, quæ bonam faciunt aluum, aut molliũt tantummodo, ſeorſim de induſtria collegi. Hanc tabulã fortè inter faſciculos chartaceos repertã ſtudioſis cõmunicare viſum eſt, quibus hanc operã non ingratam nec inutilem fore ſpero. Hoc admonendus es Lector, humorum nomina ſingulis ferè literis initialibus deſignata, ita vt P. pituitam, B. bilem flauam, M. melancholicũ humorem ſignificet. Vale.

Abſinthium B.

Abſinthium marinum vel ſeriphium aluum leniter deiicit.

Adianthum, vel capilli veneris B. P. & humores craſſos. Sunt qui adiiciant M.

Aeris flos, vel chalcanthum, vel atramentum ſutorium craſſa per aluũ exigit. Dioſ. idem naribus infuſus bilem largam euacuat. Aëtius. Serapio P.

Aeris ſquamma aquam ducit & P.

Aëromeli, vel manna Arabum B.

Aes vſtum vomitorium eſt. Dioſcorid.

Agaricum B. P. & ſpiſſos humores.

Agni ſemen cum pulegio & melle potum purgat aluum.

Aliſma. vide Damaſonium.

Alypon M.

Alypiam Actuarius turbith album interpretatur. Sed Paulo alypias eadem, quæ alypon videtur.

Aloe B.

Alyſſon M. etiam per ſuperiora.

Amygdalinum oleum.

Ammoniaca gutta aquas.

Anacardi P.

Anagallides ex aqua mulſa. Sanat & hydropicos earum ſuccus.

Anagyris ſemen vomitorium eſt.

Androſæmi ſemen B.

Aphro

Aphronitrũ,id eſt,nitri ſpuma. Arabes baurach vocitant,quanuis id Meſue cum nitro confundat,P.crudam viſcoſamq;.

Apios vel iſchas P.& B.vtrinque,radix,ſuperior vomitu,per aluum inferior.

Apii, vel iſchados dimidiũ quod ad radicem eſt manducatum,nonnulli id chamæraphanum vocant,P.

Aqua maris aluum turbat.

Aqua mulſa è melle crudo pota ventrem mouet,glutinoſa extenuat.

Ari folia inaniũt ex ſale & aceto ſumpta.Sed quoniam apud nos acrimonia feruent nimia, ſemel aut iterum foliis decoctis vtendum ſuaderem: quod & in dracunculi radice Galenus fecit.

Ariſtolochia clematidis,colocynthidis more purgat.

Ariſtolochiæ clematidis ſemen B. & P.ſtomacho quoque confert. Arabes etiam rotundam commẽdant ad P.& iuxta aliós bilem quoque.

Armenicum M.& quicquid craſſum viſcoſumq; corpori adhæret.

Aſcyri,& aſcyroidis ſemen B.

Aſphodeli radix purgat, vomitiones adiuuat.Eiuſdem ſemen, & flores, ſuccus quoq; ad purgandum triticeo pani miſcetur.

Aſſa fœtida,vide Sagapenum.

Aſtrantia, meiſteruurtz, ſiue meo iudicio petroſelinũ Eſtreaticũ, & Macedonicũ communiter dictũ, de quo apud Galen. de Antidotis libr. I. aquas ducit, ſed magis per vrinam: & M. purgat, vt multorũ fert ſentẽtia.

BAlaninum oleum P.

Balanus myrepſica, ſiue ben Arabibus, vomitionibus & aluo P. euocat.

Balſami ſemen potum ex vino iuuat vẽtrem. Marcellus.

Baurach. vide Aphronitrum.

Bdellium Arabicum, perlucidum ac flauũ P.

Betonicæ folia aluum ſubducunt.

Betonicæ radix faciles præſtat vomitiones, hellebori modo.

Betonicæ ſemen omnia mala medicamenta exigit per aluum.

Braſsica marina aluum maximè ſoluit.

Braſsicæ ſuccus, vt quidam volunt, M.

Britannicæ ſuccus, apud Marcellum.

Bryoniæ radix P. Coliculi teneri manduntur ad aluum ciendam.

Bulbi vomitorii radix in cibo ſumpta per ſe, vel poto eius decocto vomitiones cit. Dioſcorides.

CAchille, vel, vt alii, cacile, luteam hydropicorum aquam inanit. Serapio.

Calla, ea quæ Aro ſimilis eſt. Plinius.

Cameli cauda arefacta. Plinius.

Cameli vrina. Plin.

Capilli veneris. vide Adianthum.

Capnium, ſiue fumaria B. & humores aſſãtos.

Capparis aluum turbat. Semen excrementa alui & vrinam cruentam trahit. Dioſcorides. Sed Apula vomitiones facit.

Capparis radicis cortex P.

Caprifici lac, multò efficacius quàm fici aluũ ſoluit.

Caſia fiſtula, ſiue Alexandrina B.

Caſtoreum ex aqua mulſa ventrem elicit.

Canfer viribus ſantalis reſpondet: ſed ab aureo vno ad ij. potum ventrem cit. Auerrois.

Centaurii minoris decoctũ clyſtere infuſum coxendicũ dolores leuat: trahit enim ſanguinem.

Centaurium maius M. vt aliquibus placet.

Centaurium minus B. & craſſos humores. Aëtius inquit, craſsiſsimam bilem & mucos.

Chalcanthum. vide Aeris flos.

Chamæciſsi balanus aluum ciet. Plinius.

Chamædrys B.

Chamæleonis nigri radix, quæ & Iſium, P. Aëtius.

Chamælæa B. P. & aquoſos humores, ſemine vel foliis.

Chamæpitys P. & aquas.

Chamæropis,hoc eſt,Chamædryos ſemẽ ventrem mouet.Marcellus.
Chamæſyces ramuli elixi, in cibo ſumpti aluum ſoluũt.poteſt idẽ & lac ex eis collectũ.
Cyaneum,ſiue lapis Lazuli M.
Ciceos,vel Ricini grana P.& B.& aquas.
Cicer ſylueſter copioſius ſũptũ aluũ vacuat.
Cicinum oleum P.
Cici & oleum cicinũ aluo vomituq́; purgãt.
Cyclaminus B.& P. Sed Marcellus habet P.& aquam:& Serapio aquam.
Cyclamini alterius ſemen ventrem ſubducit. Ciſſanthemon vocant, quòd flores hederæ ſimiles habeat.Galenus.
Cynocrambæ, id eſt, braſsicæ caninæ folia olerum modo cocta B.& aquas trahunt, & aliter quoque pota aluum ſoluunt.
Cypria,vel æris ſquamma, aquam exhaurit, & P.
Citrei mali ſemen venenis aduerſatur, & aluum deiicit.Dioſcorides.
Clematidis alterius geniculatæ per arbores repetentis ſemen B.& P.
Clematis alia in aruis, & vineis nata purgat.
Cneorum,id eſt, folia thymelęæ aquas.Paul.
Cnicinum oleum eandem cum cnidio oleo purgandi aluum vim habet,ſed minus efficacem.Dioſcorides.
Cnicus P.& aquas: in primis ſemine,ſed flo-

re imbecillius,facit nauſeam quoque.

Cnidium granum & oleum. Vide Gnidium.

Coccus Cnidius aquoſa maximè:ſed B. quoque & P. moderatè ducit.

Cochleæ, quæ ſylueſtribus frutetis, & ſentibus hærentes inueniuntur, quas ſeſilos aliqui nominant, aluum & ſtomachum turbant, vomitiones mouent.

Colchicon, vel Hermodactylus P. Actuarius, Meſue.

Colocynthis P. & quæ moſchoſa ſunt. addūt aliqui & B. Clyſtere infuſa P. & B. ſtrigmenta, & aliquando cruenta trahit.

Colocynthis herbacea areſacta per ſe inanit aluum. Plinius.

Colophonia vel pix frixa P.

Coluteæ fructus ſiue Senæ, P. B. & M.

Crotonis, vel ciceos grana P.

Cucumeris anguini, vel agreſtis radicis cortex P. idem hydropicis commodiſsimus eſt. Vide Elaterium.

Cucumeris radix vomitionibus ſeruit.

Cucumis ſyluaticus P. B. & aquas.

Cucurbitæ domeſticæ ſuccus cyathorum trium cum vini albi calefacti hemina datus, & olei ſemuncia P. & B. pellit. Marcellus.

Cunila onites aquatiora per vomitum educit.

DAcrydium, ſiue ſcammonium præparatum B. & P.

Damaſonii radix ſurſum deorſumque trahit B & P. Succus magis per ſellas, radices ſurſum. Marcellus. Damaſonii tamen, ſiue aliſmatis radicẽ Dioſcorides prodidit inteſtinorum tormina ſedare, & herbam aluum ſiſtere.

Daphnoides, vel laureola P. & aquas: idẽ vomitus prouocat.

Dictamni ſuccus illitus, aut cum polenta tritus ventrem citat.

Dracunculus maior M. vt aliqui. Sed Meſue P. ſcribit. Eius radicem Galenus ſemel, iterũ & tertiò decoctã, quo omnem exueret medicam vim, interdũ ari modo in cibis exhibebat, præcipuè cum lenti craſsiq; humores maiore nixu eſſent propellendi.

EBulus ad omnia efficacior ſambuco. Ebuli folia olerum modo cocta P. & B.

Ebuli radix aquas. Datur & ſemen hydropicis.

Elæomeli cruda, & bilioſa.

Elaterium ſuprà infráque inanit B. & P. Vide Cucumis agreſtis.

Epithymum in ſtœbe quoque reperitur, & thymbra priuatim epithymbrum nominatur. Sed ex thymo validius vacuat M. alia duo imbecilliora ſunt.

Eruc

Eruca vomitus iuuat. Aëtius.

Eruum Dioſcorides iubet aqua aliquandiu macerari, dein frigi vſque dum cortex rum patur, & anguſtiore cribro traiectam farinam reponere. Bonam enim aluum facere. & ſi copioſius ſumpta fuerit, per aluũ veſicamq́ue cum torminibus ſanguinem ducere.

Eſula P. ſiue ea pityuſa veteribus, ſiue tithymallus cypariſsias cit.

Eupatorium Arabum B. & P.

Eupatorium pituitam quidem, ſed aquam validius ducit.

Fel tauri gutturi illitum vomitiones cit. Aëtius.

Fæx vini arida trita, tartarum vulgus vocat, M. vt placet aliquibus.

Ficus aſſa oleo imbuta & pipere conſperſa poſt deambulationes à ſomno ad vomitus datur. Aëtius.

Fici ſuccus lacteus aluum ſoluit, item cymæ. Sed caprificus violentior eſt.

Filix fœmina primò bilem trahit, mox aquas foliis, ſed radice efficacius.

Filix vtraque ſtomachi inutiliſsima, primò B. mox aquas.

Flos æris. Lege Aeris flos.

Flos ſalis P. & B. vt Serapio.

Fumaria bilem, & humores aduſtos.

GAlli veteris ius Serapioni purgat M.
Gallinacei ſtercoris albi cochleare in aqua aut melicrato dilutum, vomitus mouet anginis ſubuenientes.
Garum B.
Gladioli radix pota. Marcellus.
Gnidium coccum B. P. ſed aquoſa maximè.
Gnidii cocci oleum potum aluum purgat.
Granum nil P. Serapio.

HEderæ chryſocarpi baccæ aquas ducunt. Plinius.
Heliotropium maius B. & P.
Helleborus albus bilem & P. per vomitũ reiicit.
Helleborus niger B. M. quidam & P. addunt.
Herba vrceolaris bilioſa, & aquatiora deducit. Marcellus.
Hermodactyli, ſeu Colchicum P.
Hibiſcum ex aqua potum ventris ſtricturas aperit.
Hippophæſtum aquas & P.
Hippophais ſuccus bilioſa, aquoſa, pituitoſaque per inferna ducit. Dioſcorides.
Hippophais lacryma B. Nam radix tantùm aquam deducit. Marcellus.
Hyſſopus humores craſſos, & P.
Hyſſopus montanus P. humores craſſos, & putridos. Meſue.

Hyſſopi decoctum vomitus iuuat.

IRis B.& craſſam pituitam & aquas.

Irini ſpiſſamentum P.& aquas.

Irininum oleum per clyſterem immiſſum pi tuitoſa,& aquata & purulẽta,& atra trahit.

Irinum vnguentum ad vomitus aptum eſt.

Iſchas vel apios P. vide Apios.

Iſii cortex, hoc eſt, de chamæleonis nigri radice P. Aetii.

Iuiubæ, Romanis zizipha, Græcis ſerica vocantur, B. Serapio. addunt alii ſeroſum ſanguinis humorem ea elicere. Optima eſſe, quæ maxima ædeſina dicta. Galenus tamen ſerica dicit, parui ſucci poma, nec concoctioni, nec ſtomacho facilia. Effrenatis pueris & mulieribus cibi gratia tantùm expetita.

Iuli nucis iuglandis catuli vocati.

Iuncus anguloſus M. vt quidam ſcribunt.

LAbruſcæ radix humorem alui ciet, hydropicis datur.

Lactuca ſylueſtris aquas educit.

Lanaria herba. vide Struthium.

Lapis Armenicus M.

Lapis lazuli, vel Cyaneum M.

Lapis lincis M.

Lapis ſtellatus duplex Arabibus deſcribitur: alius pyrites albus, è quo argentũ cõflatur: alius idem cũ cyaneo, vel lapide lazuli, qui

& me

& melior: purgant M.

Laſerpitrum. Vide Aſſa fœtida.

Lathiris P. & B. Sed præcipuè P. & aquas.

Laureola vel daphnoides P. coliculi teneri, id eſt cymæ lauri P. & lumbricos celeriter eii ciunt. Marcellus.

Lauri folia viridia P. Paulus.

Lauri folia ſunt vomitoria.

Lemnia terra præſumpta vomitione venena pellit.

Lychnidis ſyluestris ſemen B. & P. Eſt autem Lychnis ea herba, quam Hermolaus Barbarus Venetiis iecorariam dici meminit, in litore paſsim naſcentem, & olitorio foro ieiuniorum tempore venalem, hederaceo ferè folio, flore purpureo, lilii puſilli effigie. Conuoluit herba ſe quibus appropinquat. Soluit aluum cocta, & cruda oleris modo accepta.

Lilii radices aquas educunt. Serapio. Eædem cum mulſo potæ inutilem ſanguinem cum aluo trahunt.

Lilii radices è mulſo potæ inutilem ſanguinem cum aluo trahunt.

Lochitidis ſemen aquas.

Lupini.

Lupus B. moderatè mouet. Lupus ſalictarius à Plinio dictus videtur.

Lyncis lapis M.

Mala

MAlua cum lubricum faciat ventrē, ſanguinem quoq; purgat, & defæcatum reddit. Aetius.

Mandragoræ ſuccus.

Mandragoræ liquor obolorū duorum pondere cum mulſa aqua potius pituitam nigramq́; bilem veratri modo vomitionibus purgat: maiori tamē copia potus mortem facit. Dioſcorides.

Manna, vel aeromeli B.

Maſtiches ſcrupuli nouem tenuiſsimè triti cum aqua aut lactis aqua pleuriticis ad aluum molliendam ab Aetio propinantur, & iis, quibus purgatio non proceſſerit.

Marrubium cum ſale & aceto.

Muris ſtercus in catapotiis deuoratum hydropas exinanit. author eſt Democritus allegante Sauonarola.

Melopeponis radix ad vomitus ciendos facit.

Melicratum vomitus promouet.

Mercurialis folia tenera elixa comeſta fimū egregiè ducunt: vtriuſque quidem, ſed fœminæ efficacius: ſanguinem quoque purgant & defæcant. Aetius.

Myrobalana beletzica P. cum empeleticis cōueniunt.

Myrobalana cepula, ſiue magna P. Serapionis.

Myrobalana empelitica P.

Myrobalana Inda M. Greci recentiores dama ſonia vocant.

Myrobalana lutea, ſeu citrina B.

Molochos agria vel hibiſcum ex aqua potũ. Plinius.

Mori lacryma vel radix aquam ſolam cit. Marcellus.

Mororum maturorum ſuccus pituitas ac tineas pellit. Idem & arborum radix præſtat.

Meri radix per meſſes inciſa ſuccum dat, qui aluum ſubducit.

NArciſsi radix vomitus ciet.

Naſturtium B.

Naſturtii femina B.

Nymphæa in vino auſtero leuiter ſoluit.

Naſturtii ſemen ad vomitus datur.

Naſturtium Babylonicum vomitus mouet. Serapio. Hoc nonnulli orientale vocant. Ruellius Drabam exponit.

Nil granum P. Serap. vocatur & habel, & granum Indicum.

Nitri ſpumam. vide in Aphronitro.

Nitrum B. Serapio. Idem cum aceto mulſo potum vomitus citat.

Nucis iuglandis Iuli catuli vocati.

OLea, quæ ſequuntur, purgant.

Amygdalinum.

Balen

Balaninum P.

Cicinum P. idem ricinino.

Grani Cnidii P. & aquas.

Irini vnguenti ſpiſſamentum P. & aquas.

OLEA VOMITORIA.

Seſaminum.

Rhaphaninum.

Narciſsinum.

Cyprinum pota, vel digito pēnáve penitus illita.

Oleæ radicis cortex P. Paulus.

Oleum vomitiones citat. Purgat idem heminæ pondere pari ptiſanę ſucco, aut aqua potum. Dioſcorides.

Omotarichos accōmodatus eſt ad vomitiones, quæ ciborum accremento quęrūtur. Sic enim vertit Marcel. verba Dioſcoridis Græca: εἴς τε τὰς δριμυφαγίας μάλιστα ἁρμόζει.

Ocymum.

Oliuæ colymbades, vel ſalſæ, ante cibum.

Onitis cunila vomitu aquoſa eiicit. Marcell.

Opopanax P. Meſue, Serapio.

Origanum M. Dioſcor. & vomitus cit.

Origanum Heracleoticū, quod & codimentis miſcetur, bilē atram viſceribus explicat.

Oxyphenica, ſeu Tamarindi B. Serapio.

PAeoniæ radix omnes ventris dolores ſedat in vino, aluumq; purgat.

Pāgratii ſucc⁹ cū farina erui ſimilis eſt Scyllę

Pan

Panacis ſuccus P.

Papaueris cornicularis ſemen aluum leniter purgat.

Papauer erraticum.

Papaueris ſpumei ſemen vomitiones citat.

Parthenium M.

Peplium, vel peplis B.M.P. flatus etiam expurgat.

Peplos M.P.B.

Peponis radix vomitoria eſt.

Perſici folia aut flores B. Similẽ fumariæ vim obtinent.

Peucedani radix B. & P.

Phaſeoli fructus vomitus iuuant.

Pix P.

Pix ſpiſſa P.

Pix frixa, vel Colophonia P.

Picnocomi radix B.P.

Pyrethrum P.

Pyrites albus, è quo argentum conflatur, M. Vide lapis ſtellatus.

Pityuſa, ſiue eſula P.

Polygoni ſemina largius ſumpta ſoluunt. Plinius.

Polion bilioſa & atra oleo chamæmelino miſto per ſellas deducit. Marcellus. Nimirum clyſtere, quod in Irino proximè addiderat.

Poſſum aluum ciet, hydropibus & regio morbo prodeſt.

Pol

Polypodium P.& B. Recentiores ad M. magis commendant.
Porri vomitus iuuant.
Porrorum capitatorum ſuccus ſanguinẽ purgat, puriorem'q; efficit.
Proſerpinacam, ſi deuoretur, vomitio ſequitur ſalutaris. Plinius.
Pruna Damaſcena bilem.
Pſyllium B.
Ptiſana aluum mollit, cum modico melle vomitus prouocat.
Pulegium M.
RAdicula. lege Struthium.
Radix dulcis B. Serapio.
Reſinæ terebinthi, pini, piceæ, laricis P. abigunt.
Rhus erythros. Plinius.
Ricini grana B.P.& aquas.
Roſaceum vnguentum potum.
Roſarum ſuccus B.
Rhaponticũ, ſiue Rhabarbarum B.& M.
Raphani ſemen, & radicis cortex vomitoria ſunt.
SAlis flos P.
Salis ſpecies omnes, craſſos viſcoſoſ'q; humores emolliunt. Validior eſt qui gemmatus vel Cappadox dicitur, pituitam vitream, humoreſ'que alios fixos expediens. Validiſsimi ſunt, qui naphthicus vel Sodomorum ſal di-

citur,& qui Indus apud Meſuen, M.& P. effi caciter trahunt.

Sagapenum P. craſſam lentamq́;, & aquam luteam hydropum. Meſue.

Sambuci aſparagi teneri, vel coliculi, vel folia in patinis cocta, pituita, bile & aquis inteſtina liberant. fit autem id validius è ſambuco minore, id eſt, ebulo.

Sãbuci corticis ſuccus aquas, vel radix ipſa in vino decocta, folia P.& B. arcent olerum modo cocta. Ad omnia tamen ſambuco ebulus eſt efficacior. Caules quoq; teneri in patinis coquũtur. Semẽ etiã ventrẽ mouet.

Sarcocolla P.

Scabioſæ vulgaris herbæ ſuccus aluum ducit. Minimè verò ſtœbe eſt quam odoratam, acrem, fruticoſam, & ad vini cõſeruationem aptiſsimam Galenus libro priori de Antidotis deſcripſit, inquiens apud Pergamum naſci, & ab incolis Colymbadem vocari.

Scammonium B. P.

Scylla M. & craſſos viſcoſóſque humores. Meſue.

Scordium P.

Sebeſten, Græci myxa, & myxaria dicunt, B. Serapio.

Sedum ex vino contritum potumq́ue ad aluum concitandum plurimum prodeſt. Marcellus.

Senæ, ſeu coluteæ P. B. Actuarius. Arabes M. tantum & B. aduſtam eo purgari meminerunt.
Serpentaria M. Vide Dracunculus maior.
Serum bilem. Meſue humores aduſtos addit, & aquas Serapio.
Seſamoides maius B. P. per ſuperiora.
Seſamoides minus B. P.
Silybi radicis liquor vomitiones facit. Dioſ.
Sinapi.
Sparti flores & ſemen per ſuperna egregiè veratri modo purgant. Meſue inquit geniſtam efficaciter P. vomitionibus & aluo ducere.
Spica Celtica efficaciter hellebori inſtar vomitus euocat.
Spondylion, ſphondiliónve P.
Squamma æris aquam & P. exturbat.
Staphiſagria craſſa vomitionibus elicit.
Stichas melancholiam, pituitam. Meſue. Accipienda verò eſt Arabica potius quàm citrina vulgo dicta.
Styrax flauus, pinguis, P.
Suſinum oleum B.
TAmarinde, ſeu oxyphœnica B.
Tartarum, vel vini fæx arida, M. vt quibuſdam placet.
Thapſiæ ſuccus liquor, & radicis cortex bilem per inferna & ſuperna purgant, &

iuxta alios pituitam quoq;.

Tereniabim, mannæ ſpecies in grana concretæ purgat bilem. Serap.

Thapſiam vnam Aegyptus vocat apud ſe prædulcem, quæ ſoluit aluum.

Thelypteris, id eſt, filix fœmina, primò B. trahit, mox aquas, & magis radice.

Theſum amarum vt picris, ex aqua tritum. Plinius.

Thymelææ ſemina, hoc eſt, coccus cnidius, P. B. & aquas.

Thymus M. B. & P. & vomitus cit.

Thlaſpi B. per ſuperna, & inferna.

Tiliæ folia decocta vrinam cient, ſanguinem pota detrahunt. Sed id opinor per vrinam tantúm.

Tithymallus mas vel characias B. & P. vtrinq; ducit. Fœmina ei ſimilis eſt, ſed minus vomitum iritat. Paralios idem prædictis ſimilis. Helioſcopius mitior aliis. Cypariſsias & dendroides cum reliquis conueniunt. Platyphylli lac, radix, & folia per aluum aquoſa trahunt.

Tragoriganum Heracleoticum M. & B.

Tripolium per inferna aquas & vrinã trahit.

Trixago, vel chamædrys B.

Turpeton, ſiue turbit P. craſſam & viſcoſam.

VEratrũ albũ B. craſſos lẽtosq; humores per ſuperiorem ventriculum purgat.

Veratrum nigrum B. & Meſue addit P. & M.
Vinum catorchite, vel ſycite, id eſt, è carycis.
Vinum ex helleboro.
Vinum è Chamælæa.
Vinum è Mandragora.
Vinum è Scammonia.
Vinum è Thymelæa.
Violarum ſuccus B.
Viſcus M. Serapio.
Viticis ſemen cum pulegio & melle potum aluum purgat.
Vitis agreſtis. vide Labruſca.
Vitis albæ teneri aſparagi olerum modo coquuntur, ad aluum & vrinam ciendam.
Vitis albæ radix P.
Vitis nigræ radix, vel ſuccus ſimiliter, ſed minus efficax.
Vlmi cortex interior P. & aquas. Plinius.

VNGVENTA.

Roſaceum potum.
Suſinum potum, nauſeam tamen facit.
Volubilis lanuginoſa vitanda eſt, quoniam ſanguinem educit. Meſue.
Volubilis manna violenter detrahit B. & ora venarum aperit. Meſue. Nimirum periclymenum eſt Dioſcoridis, quam maius Romanis dici, lienemq; vrina cruenta, aut per aluum abſumere ſcripſit.
Vrticæ ſemen P. Herba cocta mollit aluum.

ZIngiber aluum mollit. Dioſcorides.
Zizipha. vide Iuiubæ.

TABVLA EORVM, *quæ molliunt, aut bonam faciunt aluum.*

ALlium.
Apomeli aluo bilioſum humorẽ excernit. Compoſitionem eius docet Paulus lib. VII. cap. XV.
Aqua marina. Vide Mel.
Amygdalæ amaræ.
Amygdalinum oleum.
Ari folia inaniũt ex ſale & aceto ſumpta. Vide in Dracunculo.
Aſparagorum coliculi in cibo.
Atriplex.
BAtis.
Beta cãdida ſoluit aluum modicè, nigra inhibet.
Betonicæ folia.
Blitum.
Braſsicæ caninæ folia olerum modo cocta B. & aquas trahunt.
Braſsica criſpa.
Braſsicæ decoctum ciet, ſubſtantia ſiſtit.
Braſsicæ ſemicoctæ ius.
Braſsicæ ſuccus, iuxta quoſdam M. ſubducit.
Bryo

Bryoniæ aſparagi teneri decocti aluum & vrinam cient.
Bugloſſus mollit aluum : ducit & B. Serap.
Bulbus eſculentus bonam facit aluum.
Butyrum. Miſcent & melli diabutyrum appellantes.
CApparis aluum turbat.
Caricæ.
Caro animalium quàm maximè iuuenculorum facilius aluum ducit.
Caſeus nuperrimè coagulatus cum melle.
Caſtaneæ vehementer ſiſtunt ſtomachi & alui fluxiones. aluũ cient, nimirũ poſt cibum.
Cepæ.
Chamæ.
Ceraſa dulcia. Plinii hæc verba ſunt: Inuenio apud authores, ſi quis matutino roſcida cũ ſuis nucleis deuoret, in tantum leuari aluum, vt pedes morbo liberentur.
Ceratia humida aluum ſubducunt, arida potius ſiſtunt.
Cybia vetera purgant, priuatimque cruditates, pituitas, bilemque trahunt.
Cicercula ſoluit.
Cochlearum ius.
Conchularum ſimiliter.
Cucumeris radix, & fructus.
Cucurbitæ domeſticæ ſuccus cyathorũ triũ cum vini albi calefacti hemina datus, & olei

ſemuncia B. P. Marcellus.

Cucurbitæ radix, & ſemina.

Cucurbitę totius elixæ, mox expreſſę ſuccus, additis exiguo melle & nitro aluum leniter ſoluit. Si quis etiam in excauata cruda cucurbita vinum infuderit, & per noctem ſub dio habuerit, temperatumque ieiunus biberit, aluum leniter molliet. Dioſcorides.

DRacunculi radicem Galenus ſemel iterum, & tertiò decoctam, quo omnem exueret medicam vim, interdum ari modo in cibis exhibebat, præcipuè cum lenti craſſique humores maiore nixu eſſent propellendi.

EBuli folia in patinis cocta B. P. & aquas inaniunt, idque efficacius ſambuco.

Eruca bonam facit aluum.

Eruum Dioſcorides iubet aqua aliquandiu macerari, dein frigi vſque dum cortex rumpatur, & anguſtiore cribro traiectam farinam reponere. Bonam enim aluum facere: & ſi copioſius ſumpta fuerit, per aluum veſicamque cum torminibus ſanguinem ducere.

Eryſimon ventrem mollit Serapioni, qui id buberegi vocat, alii budheregi.

FIcus.

Fici Aegyptiæ vel ſycomori fructus bonam facit aluum.

Filic

Filicis fœminæ folia molliunt.
Fœnogræcum. Eius cremor cum melle decoctus omnes deprauatos humores ab inteſtinis depellit. Mel verò modicũ miſcendum eſt, ne ſtomachum erodat.
GAllinacei veteris ius aluum ſoluit tum per ſe, tũ cneo vel polypodio addito.
Garum B.
Gobius piſcis.
HEliotropium maius olerum modo coctum B. & pituitam extrahit.
Herinaceorum marinorum ius.
Hibiſcum ex aqua potum.
Hordeum coctum in cibo cum iure ſuo.
IVra vel decocta emollientium ventrẽ efficaciora redduntur, ſi oleo, garo, & pipe recondiantur, necnon ſtomacho gratiora.
Intybi.
Iuglans adhuc virens, vel etiam arida, ſi modò aqua præmaduerit. Paulus.
Ius piſcium.
LAc largius epotum.
Lac, præcipuè aſininum.
Lactucæ ſuccus in poſca potus.
Lapathi folia ſoluunt aluum, & radix cum vino decocta ſiſtit.
Lapathum hortenſe, quod Sabaudi vulgò Lampadam vocant.
Lapſana.

Lentis decoctum ſoluit, ſubſtantia ſiſtit.

Lentis primum ius.

Lupi ſalictarii, ſiue lupuli aſparagi in acetario.

MAlua.

Mel incoctum vel crudum ſi quis lambat, egregiè aluum ducit.

Melicratum.

Melimela aluum molliunt, & lumbricos pellunt, ſed ſtomacho nocent.

Melitites ſolebat inueteratus alui cauſa dari in febri.

Mel, cœleſtis aqua, & marina æquis portionibus per colum traiciuntur, & in picato vaſe per Canis æſtum inſolantur. Alii decoctæ maris aquę partibus duabus vnam mellis miſcentes in dolia diffundunt, Thalaſſomeli vocant. prius egregiè purgat: poſterius lenius aqua marina eſt, mitiuſq; ad purgandũ. Vbi verò aquæ marinæ penuria fuerit, eius loco Pli. ſecũdus duos ſalis ſextarios in aquę ſextarios quatuor mittere iubet, ſic temperatiſsimã marini liquoris copiã fieri.

Mellis acetabulum, & ſalis triti tantundem, cum aceti ſextario vno ferueſcit, atque ita nocte ſub diuo, cœlo ſereno, vas leniter opertũ relinquitur, & mane qui pridie cœna abſtinuerint, cum aqua quantum ſufficiat minutatim bibunt, quo facto nõ ſolũm

ventris, ſed etiã atræ bilis ac rufæ tædio abſoluuntur. Hæc Marcellus.

Melopepones, fructu & ſemine aluum molliunt.

Menæ ſalſæ.

Mercurialis in iure pinguium carnium ſale & pauco vini addito bibitur, folia edũtur. Efficacior autem eſt fœmina.

Myacum ius aluum & veſicam exinanit.

Molochiagriæ folia, vel hibiſcum ex aqua potum.

Mora ante cibum ſumpta.

Mulſum aluũ ſoluit frigido potu pluribus, calido ſiſtit.

NVces virides, aut in aquam infuſæ, ſi ſiccæ ſint.

OCymum.

Oliuæ colymbades, vel ſalſæ ante cibũ.

Oſtrea.

Oua ſorbilia.

Oxymel craſſa educit ex corpore.

PAnes furfuracei.

Panibus triticeis aſphodeli ſuccus inter ſubigendum miſcetur.

Papaueris ſemina.

Pelorides.

Pepones.

Peponis radix.

Perſica mala.

Piſces

Piſces marini omnes teſta intecti.

Piſces ſalſi.

Piſcium recentium ius, modò ex ſe, modò ex vino potum.

Portulaca.

Pruna recentia, aut ſicca, quæ ſi mulſa prius madefeceris: vbi tamen mulſæ pluſculum mellis merit, efficacißimè ventrem molliét ſi ea ſolùm comederis: ſed multò magis, ſi mulſum ſimul potaueris.

Ptiſana, ſola, aut melle addito.

RAphanus bonam facit aluum: ſed oportet à cibo eam ſumere, ſic magis digeſtioni cõferentem. Præſumpta enim cibum in ſtomacho ſuſpendit. Præſumpta item vomitionibus accommodata eſt. Hæc Dioſcorides. Galenus contrá.

SAtureia, condimentaria herba.

Scandix bonam aluum facit. Eſtur cruda & cocta.

Semina, apud Serapionem,

Papaueris,

Cucurbitæ,

Melopeponis,

Citri,

Cucumeris.

Sepiæ coctæ ſoluunt.

Sero lactis miſcetur tantum mellis, quantum ſatis ſit ad dulcedinem, ne ſtomachus euertatur,

tatur. Qua ratione etiam ſal addendus, ne guſtus abhorreat.

Seutlomalachum.

Siliquæ recentes ſtomacho inutiles aluum ſol uunt.

Silurus è iure.

Sinapis aluum emollit.

Sonchus.

Sycomori vel ſycamini fructus.

Spinachia olus.

THalaſomeli. Vide Mel.

Thapſiam vnam Aegyptus vocat apud ſe prædulcem, quæ ſoluit aluum.

Thelypteridis folia molliunt.

Tellinæ.

Thymbra in condimentis adhibetur.

Thymus ſimiliter.

Torpedo in cibo.

Tragos.

Turtur, piſcis cartilagineus.

VIni Cretenſis (noſtri Maluaticum vocant) cyathus cum butyri recentis vncia feruefactus potuſque morantem aluum elicit.

Vinum dulce confert eductioni, quæ inferius fit, ſed paſſum apertè mollit.

Vitis albæ aſparagi decocti in cibo aluum & vrinam molliunt.

VINA VARIA E PVRGANtibus componi Dioſcorides docuit, qualia ſunt ex

Abſinthio,
Aſaro,
Betonica,
Chamædry,
Chamæpity,
Dictamno,
Hyſſopo,
Marina aqua,
Marrubio,
Origano,
Pulegio,
Saturcia,
Scylla,
Stichade,
Thymo,
Tragorigano.

Vrtica cum conchulis, vel in ptiſana cocta.
Vrticæ ſemen.
Vuæ dulces, præcipuè vbi humidæ ſint, & recentes.
Volentibus augere corpus, aut mollire aluũ, conducit inter cibos bibere. Contrà minuentibus aluumque cohibentibus ſitire in edendo, poſtea parum bibere. Certè veterũ nonnullis ſatis eſſe ad ſecũdam valetudinẽ tuendam.

dam viſum eſt, ſi aluus quotidie & vrina pro ingeſtorũ copia, ſine vitio & abunde reſponderet, ac quũ vacuatio iuxta proportionem accidebat, commendabant: ſin minus, promouebant, vrinam quidem ſcandice, apio, aſparago, petroſelino, aniſo, nepita, origano, abſinthio, graminis carduique radice, cytiſo, adiantho, omnibus in aqua elixis, quorum decoctum cum vino potu exhibebant. Hæc enim per vrinam ſanguinem repurgãt. Aluum adiuuabant terebinthina, ex qua oliuæ magnitudinem dormituris deglutiendam offerebant. At cum acrius ſubducere eam inſtituimus, rheu momentũ admiſcebimus. Hæc Paulus Aegineta libro primo cap. XLIII.

FINIS.

LVGDVNI,
Excudebant Ioannes & Francifcus Frellonii
fratres
1546.